

Drog és Disco Budapesten

Táncos szórakozóhelyeket látogató fiatalok szocio-demográfiai jellemzői és drogfogyasztási szokásai*

Demetrovics Zsolt

Köszönetnyilvánítás

Köszönettel tartozom mindazoknak a szervezőknek és tulajdonosoknak, akik hozzájárultak a vizsgálat lefolytatásához és az adatfelvétel engedélyezésével, valamint a megfelelő feltételek megteremtésével, néhány esetben további információk nyújtásával nagyban segítettek munkánkban. Szintén köszönet illeti a kérdező-biztosokat, név szerint *Béni Borókát, Bognár Katalint, Borbély Zoltánt, Egyed Pétert, Fekete Olíviát, Galambos Ildikót, Grüner Dórát, Héber Andrást, Kováts Dánielt, Máriás Marcellt, Jovana Samardzicot, Sík Dánielt és Varga Dórát*. További köszönettel tartozom *Rózsa Sándornak*, aki a statisztikai feldolgozás megvalósításához nyújtott hasznos segítséget. A szakirodalom beszerzésében *Kiss Zsuzsanna* volt segítségemre.

Végül, de nem utolsó sorban köszönetet kell mondanom *Paksi Borbálának*, aki lektori munkájával, hasznos észrevételeivel és tanácsaival nagy mértékben segítette munkámat, az írás végleges változatának elkészültét.

---

* A vizsgálat a Budapesti Szociális Forrásközpont koordinációjában, a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Alap, valamint a Budapest Főváros Közbiztonságáért Alapítvány anyagi támogatásával készült

Tartalom

BEVEZETÉS	4
------------------	----------

A VIZSGÁLAT	8
--------------------	----------

TÁNCOS SZÓRAKOZÁSI LEHETŐSÉGEK BUDAPESTEN	8
HELYSZÍNEK	9
ADATFELVÉTEL	11
A KÉRDŐÍV	13
REPREZENTATIVITÁS	13
EGYÜTTMŰKÖDÉS	13

MINTALEÍRÁS	15
--------------------	-----------

NEM	15
ÉLETKOR	15
EGYÉB SZOCIO-DEMOGRÁFIAI ADATOK	16
A SZÜLŐK	16
ELSŐDLEGES ELFOGLALTSÁG ÉS ANYAGIAK	17
SZABADIDŐS ELFOGLALTSÁG	18

EREDMÉNYEK	22
-------------------	-----------

DOHÁNYZÁS	22
AZ ELMÚLT HÓNAPBAN DOHÁNYZÓK JELLEMZŐI	24
ALKOHOL	24
AZ ELMÚLT HÓNAPBAN ALKOHOLT FOGYASZTÓK JELLEMZŐI	27
MARIHUÁNA/HASIS	28
AZ VALAHA MARIHUÁNÁT/HASISZT HASZNÁLÓK JELLEMZŐI	33
EGYÉB DROGOK	33
EGYÉB DROGOK ISMERTSÉGE	33
A drogok kinézete	33
A használat módja	34
Szlengismeret	34

EGYÉB DROGOK HASZNÁLATA	34
AZ EGYÉB DROGOKAT KIPRÓBÁLÓK JELLEMZŐI	36
A DROGHOZ VALÓ HOZZÁJUTÁS LEHETŐSÉGEI	36
AZ EGYES ILLEGÁLIS DROGOK	36
ECSTASY	38
A valaha ecstasy-t használók jellemzői	40
AMFETAMIN	40
A valaha amfetamint használók jellemzői	42
KOKAIN	43
LSD	43
OPIÁTOK	44
AZ EGYES DROGOK FOGYASZTÁSA KÖZÖTTI KAPCSOLAT	45
JÖVŐBENI HASZNÁLAT	46
AZ ISMERŐSÖK DROGHASZNÁLATA	47
PROBLÉMÁK ÉSZLELÉSE AZ ISMERETTSÉGI KÖRBEN	49
VESZÉLYÉSZLELÉS	49
<u>ÖSSZEFOGLALÁS</u>	<u>51</u>
<u>IRODALOM</u>	<u>57</u>
<u>MELLÉKLETEK</u>	<u>60</u>
SZÓMAGYARÁZAT	60
KIEGÉSZÍTŐ TÁBLÁZATOK	62
A KÉRDŐÍV	88

Bevezetés

Az elmúlt 8-10 esztendőben a médiák egyre fokozottabb figyelmet kezdtek szentelni a drogfogyasztás témakörének. E jelenségnek egyszerre oka, hogy 1985-ben egy MSzMP Központi Bizottsági határozat nyomán a drogprobléma elvesztette tabu jellegét, s teret kaphatott a sajtóban, sőt az oldódás légkörét jelezte az egészségügyi és kormányzati szervek részéről, hogy 1987-től megnyílhattak az első drogambulanciák, addiktológiai osztályok, megalakult a Kábítószerügyi Tárcaközi Bizottság. Az érem másik oldalát a probléma növekedése jelentette. A határok megnyílásával, egyre növekvő mértékben váltak elérhetővé az illegális kábítószeresek. A korábbi máktea, mákmetszet, illetőleg 'lengyel kompót' használatot, valamint a kodein-származékokkal való visszaélést egyre nagyobb mértékben váltotta fel a heroin, az esetek jelentős részében intravénás használata. A korábbi, elsősorban értelmiségi körökhöz kapcsolt cannabishasználat kiterjedt; a társadalom, elsősorban a fiatal rétegek legszélesebb körében vált elérhetővé a hasis és a marihuána. Bár az előzőekhez képest úgy tűnik kisebb mértékben, de megjelent a drogpiacra a kokain is (Bácskai & Gerevich, 1998).

A drogfogyasztásról kialakult epidemiológiai kép mindazonáltal tartalmaz ellentmondásokat. A közvetett indikátorok szinte kivétel nélkül a drogfogyasztás jelentős növekedését jelzik. Így, az ismertté vált kábítószeres bűncselekmények, valamint a vádemelések száma 1992-ben megháromszorozódott az előző évhez képest (Fridli, Pelle & Rácz, 1994), folyamatosan növekszik a lefoglalt illegális kábítószeres mennyisége (Katona & Talabér, évsz.nélk.), s hasonlóképp folyamatos növekedés jellemzi az egészségügyben megjelenő kábítószerfogyasztók számát. Így például 1996-ban 33%-kal többen jelentkeztek szakorvosi rendelésen, mint a megelőző évben (OPNI, 1997)¹. Gerevich és Bácskai (1995) - házi orvosok körében végzett vizsgálatukban - 1990 és 1992 között szintén a drogfogyasztók számának növekedését találták. Az eredmények rámutatnak, hogy mind az illegális kábítószereket használók, mind a pszichoaktív gyógyszereket fogyasztók száma emelkedett, ez utóbbi populációban azonban a növekedés jelentősebb. Elképzelhető, hogy ezen - talán némileg meglepő -

---

¹ Sajnálatos módon meg kell jegyezni, hogy az egyes adatközlő intézmények által publikált adatok között, de nem egyszer egyazon intézmény által közölt adatokon belül is jelentős inkonzisztenciával találkozhatunk.

vizsgálati eredmény is az ilyen jellegű becslési eljárások viszonylagos megbízhatatlanságát jelzi, s elsősorban arra mutat rá, hogy a legális gyógyszerekkel visszaélők valószínűbben kerülnek a házi orvosok látókörébe, mint az illegális szereket fogyasztók. Mint Paksi (1997) rámutat, mindezek a vizsgálatok nem csak az esetleges és esetlegesen pontatlan adatgyűjtés problematikáját vetik fel, de az is kérdéses lehet, hogy milyen mértékben következtethetünk belőlük a tényleges drogfogyasztás mértékére.

A közvetlenül a drogfogyasztást mérő vizsgálatok eredményei szerint, a tizenhat éves középiskolások mintegy 10%-a próbált már valamilyen illegális szert élete során, s ugyanakkor ez az érték nem mutatott lényeges változást 1992/93, valamint 1995 között (Elekes & Paksi, 1996; Paksi, 1997). Ezen eredmények mindazonáltal európai viszonylatban meglehetősen megnyugtató képet festenek a magyarországi droghelyzetről (összehasonlításképp l. Hibbel & mtsai, 1997).

A fenti vizsgálatok közötti inkonzisztencia feloldása egyelőre várat magára. Jelen pillanatban, az aktuális statisztikai adatgyűjtési eljárások megbízhatatlanságából fakadóan nehezen tudjuk bizonyosan megválaszolni a kérdést, vajon valós növekedést jeleznek-e ezek a számok, avagy a rendőrség és a határőrség növekvő aktivitását (l. lefoglalt drogok mennyisége), veszélyesebb szerhasználatot (l. droggal kapcsolatos elhalálozás), vagy az egészségügy nagyobb befogadóképességét, az újonnan megszülető drogambulanciák vonzerejét, a toleránsabb (?) drogpolitika révén valószínűbb kezelésbe kerülést. A lehetséges torzító faktorok száma még sorolható lenne, ehelyett azonban csak egy különös színteljesítő tényezőt említenék; nevezetesen, hogy az elmúlt néhány évben (1993 óta), büntetőeljárás alternatívájaként kezelésbe kerülő - többnyire cannabis típusú szereket fogyasztó - személyek sajátos torzításra adhatnak lehetőséget, amennyiben az egészségügyi statisztikákban jelennek meg. Elég ha arra gondolunk, hogy ők többnyire egészen másfajta populációt képviselnek, mint az önként kezelésbe vonulók, hisz éppúgy lehetnek kábítószerkereskedők (bár ez a ritkább), mint először kipróbálók, vagy "ideális" esetben valóban segítségre szoruló addiktív fogyasztók.

Visszatérve az iskolai populációkon végzett vizsgálatokra, ezen eredmények megbízhatósága tekintetében sokkal megnyugtatóbb a helyzet, bár az alulbecslés lehetőségével itt is számolnunk kell. A valós állapot azonban értelemszerűen

lényegesen differenciáltabb, mint amit a fönti, 'survey' típusú kutatások jeleznek. Ezek a vizsgálatok ugyanis keveset árulnak el az egyes, rizikó csoportnak tekinthető populációk drogfogyasztó szokásairól. Az ilyen jellegű felmérések teljességgel hiányoznak a magyar kutatási palettáról, az egyetlen kivételt Rácz etnográfiai és interjú módszerrel végzett utcai szubkultúra vizsgálatai jelentik (Rácz, 1989; Rácz & Hoyer, 1995), melyek azonban a módszer jellegéből fakadóan a drogfogyasztás elterjedtségének becslésére nem alkalmasak.

Gerevich (1994) felveti, hogy Magyarország drogtérképét kettős kép jellemzi. Egyszerre van jelen az úgynevezett "szegény drogozás" (l. Bácskai & Gerevich, 1994), azaz az elsősorban az alacsony infrastruktúrájú vidékeket jellemző benzodiazepin-, barbiturát- és szervesoldószer használat, valamint a weszternizáció, vagyis a nyugati típusú drogfogyasztási tendenciák néhány éves fáziskéséssel való megjelenése. Ez utóbbi tekintetében azonban úgy tűnik árnyaltabb a kép. Az opiát tartalmú szerek, különösen a heroin esetében, a növekvő tendencia az Amerikában² és Nyugat-Európában megfigyeltekkel ellentétes folyamat, ezen országok többségében a heroin epidemiológiai méretű használata közel 20 évvel ezelőtt zajlott, s jelen pillanatban inkább stagnálás, vagy akár a heroinfogyasztás csökkenése, a fogyasztók életkorának növekedése figyelhető meg (l. pl. Kozel & Adams, 1986; Peveler, Green & Mandelbrote, 1988; Sandwijk, Cohen & Musterd, 1991; Gfroerer & Brodsky, 1992); bár Hartnoll, áttekintő tanulmányában (Hartnoll, 1994) továbbra is a heroinprobléma jelentőségére hívja fel a figyelmet, s nem zárja ki egy újabb növekedési hullám megjelenésének lehetőségét.

Úgy tűnik azonban, hogy míg a heroinfogyasztó tendenciák tekintetében a 2-3 évtizeddel ezelőtti nyugati tendenciák lezajlása figyelhető meg ma Magyarországon, addig a pszichostimulánsok esetében, lényegében a Nyugat-Európai trendekkel párhuzamos folyamatok zajlanak hazánkban, s e tekintetben pusztán néhány év lemaradással számolhatunk. Pontos adatok mindazonáltal nem

---

² Amerikában a heroinfogyasztás epidemiológiai méretű növekedése 1971 és 1977 között történt. Kisebb mértékű, s feltehetően inkább lokális, mint az egész országot érintő növekedés a 80-as évek elején volt még jellemző (Kozel és Adams, 1986).

állnak rendelkezésre, s mint láttuk a survey típusú vizsgálatok különösen a rizikócsoportok drogfogyasztó szokásairól árulnak el keveset.

Jelen kutatás célja az volt, hogy a drogfogyasztási szokásokat egy rizikófaktornak tekinthető szubkultúrában, táncos szórakozóhelyeken vizsgálja. A pszichostimuláns szerek használatának jellegéről, a használók szocio-demográfiai jellemzőiről magyarországi adat eddig nem került publikálásra. Ezen szerek elterjedtségét jelzi ugyanakkor, hogy az első használók már megjelentek a kezelésben; az 1996 december 31-én nyilvántartott drogfogyasztók 5%-a amfetamin típusú kábítószer használata miatt jelentkezett egészségügyi szerveknél (Network, 1997). Bár a médiák híradásai - s ez különösen igaz a drogfogyasztás tekintetében - többnyire torzítanak, mégis figyelemre méltó az az érdeklődés, amit a magyar sajtó a drog és a diszco kapcsolatának szentel. Csupán a Magyar Hírlapot áttekintve egyértelmű üzenetet sugallnak az olyan címek, mint a 'Kábítós diszkó' (MH, 1996. Július 18. 15. o.), 'Száz fiatalból egy drogos lesz. Van-e víz a mosdóban' (MH, 1996. július 2. 5. o.), vagy 'Diszkó és drog' (MH, 1997. május 29. melléklet).

Hasonlóképp, nyugati adatok is a stimulánshasználat és a disco közötti szoros összefüggésre mutatnak rá (Solowij & mtsai, 1992; Koster, 1992), elsősorban ezen drogok rekreációs használatát kiemelve (Peroutka, 1987).

A következőkben bemutatásra kerülő vizsgálat célja az volt, hogy felmérje milyen szoros a valós kapcsolat a táncos szórakozóhelyek és a droghasználat között, illetve milyen használati típus jellemzi az ezeket a helyeket látogató fiatalok drogfogyasztását (Demetrovics, 1998).

A vizsgálat

Vizsgálatunkban, a nyugati kutatásoktól eltérően, melyek többnyire kollégiumi adatokból (Peroutka, 1987), vagy hólabda vizsgálatokból (Solowij & mtsai, 1992) következtetnek a disco és a drog, elsősorban az amfetamin származékok használatának kapcsolatára, s ily módon elsősorban a használati jellemzők feltárására törekednek, mi a hangsúlyt arra a kérdésre helyeztük, hogy mi jellemzi a táncos szórakozóhelyeket látogató fiatalok drogfogyasztási struktúráját. Vizsgálatunkban a módszertani lehetőségek ötvözetét használtuk, így bár saját környezetünkben, a disco-kban kerestük meg a célpopulációt, mégis a kérdőíves módszert választottuk eszközül az inkább kvalitatív adatokat felmutató résztvevő megfigyeléssel (I. Fejér, 1998) szemben.

Táncos szórakozási lehetőségek Budapesten

Budapest táncos szórakozóhelyeit áttekintve, négy típust tudtunk azonosítani.

(1) Az első kategóriába a hagyományos értelemben vett **'disco'**-k kerülhetnek, melyek többnyire a centrumtól némileg távolabb eső, de jól megközelíthető helyen találhatóak. Általában két helyszínen egyidejűleg teremtenek szórakozási lehetőséget a hagyományos pop-zenét, illetve techno, house, acid, rave, stb. zenét kedvelőknek. Ezek a helyek több, mint 1000 ember befogadására képesek, többnyire kizárólag hétfőn (péntek és szombat este) tartanak nyitva, s mind a belépő, mind az italárak tekintetében borsos árakkal jellemezhetőek.

(2) A második kategóriába az úgynevezett **'party'**-kat sorolhatjuk, mely rendezvények inkább szervezőhöz, mint helyhez kötöttek. A helyszín többnyire a centrum; kizárólag úgynevezett party-zenét (house, acid, rave, stb.) játszanak, a zenéről többnyire D.J.-k gondoskodnak. A rendezvényeket általában hétfőre szervezik, s mintegy 300-1000 embert vonzanak egy este; az árak átlagosak.

(3) A harmadik típusba olyan kisebb **'klub'**-okat soroltunk, melyek a hét minden napján nyitva tartanak, s egyéb szórakozási lehetőségek mellett (pl. billiárd, stb.), táncolási lehetőséget is biztosítanak. Ezek a helyeken a zene az adott napi

programtól, illetőleg a meghívott D.J.-től függ. A klubok befogadási kapacitása általában lényegesen kisebb, mint az előző típusoké, az árak változóak; belépőt többnyire nem szednek.

(4) Végezetül a negyedik kategóriát azok a kizárólag house, vagy acid zenét játszó, több ezer ember befogadására képes helyek képezték, melyek többnyire a centrumtól távol, vagy a Budapest környéki falvak, városok határában találhatóak, hangárszerű épületekben.

Helyszínek

A vizsgálat terepül hét, a fenti leírásoknak megfelelő, s az első három típus valamelyikébe besorolható helyszínt választottunk, melyek előzetes tájékozódásunk alapján a budapesti fiatalok körében jól ismert, számontartott helyek, programjukat rendszeresen közlik a fiatalok által olvasott programajánlók (Pesti Est, Pesti Műsor). A negyedik típusba sorolható szórakozóhelyek egyikében sem járultak hozzá a szervezők az adatfelvételhez. Mindazonáltal, ezen típus, illetve a tradicionális táncházak és etno táncklubok kivételével lényegében lefedtük a budapesti fiatalok számára táncos szórakozási lehetőséget nyújtó helyek körét.

Disco-A: A centrumtól kb. fél órányira, jól megközelíthető helyen található, hatalmas, raktár jellegű épületben kiépített disco. Egyidejűleg kb. 1000 ember befogadására képes. Két disco-t foglal magába, egy hagyományos popzenét játszó szintet és egy techno, house, acid zenére specializálódott, valamivel kisebb alsó szintet. A belépőjegy ára 800 Ft, de a törzsvendégek (ez a többség) a távozáskor kapott ingyenjeggyel jutnak be. A disco-ban több bárpult, étterem és bár-sarok is működik. Az árak magasak, 3dl cola 240, egy sör 400-700, egy Red-bull közel 500 Ft-ba kerül. A disco csak péntek és szombat este van nyitva, ezeken a napokon azonban akár 1500-2000 ember is megfordul itt.

Disco-B: A centrum peremén található, az előbbinél valamivel kisebb disco. Disco-A-hoz hasonlóan, itt is két szinten, kétféle disco működik. A budapesti fiatalok egyik legkedveltebb *disco*-ja, de ugyanakkor a vendégek 10-30%-a külföldi.

Party-C: Havonta-kéthavonta, esetenként sűrűbben megrendezett party, a város centrumában, de változó helyszínnel, többnyire minimum 1000 ember befogadására képes szórakozóhelyen. A party többnyire nem köthető egyetlen irányzathoz, s általában több elkülönülő helységben, különböző DJ-k szolgáltatják a zenét. Az árak közepesek.

Party-D: Állandó helyszíni party a város centrumában, jól elérhető helyen, kizárólag péntekenként. (A helyszín a hét többi napján is üzemel egyéb programokkal.) Az adott este többnyire valamely zenei irányzathoz kötött. Az árak szolidak, egy cola 90, egy sör 200, a Red Bull 460 Ft-ba kerül. Egy este, a programtól függően 200-500 ember fordul meg itt.

Klub-E: A centrumban található, a klubokhoz képest meglehetősen nagy szórakozóhely, egy este akár 700 ember is megfordul itt. Az árak alacsonyok, egy cola 90, egy sör 150-300 Ft. Esténként zenekar, vagy DJ szolgáltatja a zenét, s az acid, house, rave irányzat dominál, a DJ preferenciáinak megfelelően. A klub több elkülönülő helységből áll, melyek közül az egyik kifejezetten táncolásra van kialakítva. Belépőt, 200-300 Ft-t, csak fellépésekkor szednek.

Klub-F: A centrum peremén található, könnyen megközelíthető, maximum 150-200 ember befogadására alkalmas hely. Többnyire acid, rave, vagy house zenét játszanak. Speciális alkalmakkor DJ keveri a zenét, máskor magnóról szól. Az árak átlagosak, belépőt - mintegy 200 Ft-t - csak speciális alkalmakkor, DJ-k fellépésekor szednek.

Klub-G: Körülbelül 200 ember befogadására alkalmas szórakozóhely a centrumban. Az árak alacsonyok, belépő nincs. A zene magnóról szól, s bár jellemző az acid, house, rave irányzat, hagyományos *disco*, vagy alternatív zenéket is játszanak. A hely tánc mellett billiárdozási lehetőséget is biztosít.

Adatfelvétel

Az adatfelvétel a hét helyszínen összesen 17 alkalommal történt. Az adatfelvételt megelőzően mindegyik helyszínen egyeztettünk a szervezőkkel, ismertettük a vizsgálatot és kikértük hozzájárulásukat a vizsgálat lefolytatásához.

Mindegyik helyszínen legalább két alkalommal jártunk. Amennyiben megvalósítható volt, igyekeztünk más-más napon végezni az adatfelvételt, bizonyos esetekben azonban ez a hely programjából kifolyólag nem volt megoldható. Így a C jelű party-kat kizárólag szombati napokra szervezik, s az adatfelvétel időszakában a D jelű party-kat csak péntekenként tartottak. A klubokban, igyekeztünk ugyan minél több napon jelen lenni, az elsődleges szempont azonban az volt, hogy azokon az estéken legyünk ott, amikor lehetőleg élőzenés, táncos programot ajánl a hely.

	péntek	szombat	hétköznap	összesen
disco - A	1	1	-	2
disco - B	2	1	-	3
party - C	-	2	-	2
party - D	2	-	-	2
klub - E	1	-	1	2
klub - F	-	2	2	4
klub - G	-	2	-	2
összesen	6	8	3	17

1. táblázat Az adatfelvételi alkalmak helyszín és nap szerinti megoszlása

Az adatfelvétel 1997 novemberében zajlott. Az adott helyszíneken egy időben két, esetenként három segítő dolgozott. Bár minden kérdőív első oldalán pontos instrukció szerepelt, ezt a biztosok röviden ismertették és a továbbiakban is a kitöltők segítségére voltak, felügyelték a lehetőség szerinti hiánytalan kitöltést, a visszakapott kérdőíveket ellenőrizték, s adott esetben felhívták a kitöltő figyelmét a megválaszolatlanul hagyott kérdésekre. Kétségtelen, a kitöltés ilyen módon való kontrollálása az anonimitás problematikáját előtérbe helyezi, azonban úgy tűnt a segítők megfelelő kiválasztásával, illetve kiképzésével ezt a problémát sikerült kiküszöbölnünk. E mellett szól a kitöltőknél tapasztalt nagyfokú együttműködési készség is (l. később). Másrészt, a nagyobb mértékű anonimitás érdekében megtehettük volna, hogy a vizsgálati személyektől borítékban, vagy egy dobozba dobva kérjük vissza a kitöltött kérdőíveket, feltehető azonban, hogy ez az eljárás a

hiányosan kitöltött kérdőívek szignifikáns növekedéséhez vezetett volna. Egy holland vizsgálatban, melyben a hasonló helyszíneken vizsgálatba bevont fiatalokat a kérdőív postai úton való visszaküldésére kérték 25%-os visszaérkezésről számoltak be (Korf és mtsai, 1995). Amellett, hogy hasonló arányok elérése sem volt biztos a budapesti mintán, ez a fajta eljárás valószínűleg nagy mértékben és kontrollálhatatlan módon befolyásolta volna a mintavételt is.

Összesen 422 kérdőív került kitöltésre, ebből azonban 49 (11.6%) inkonzisztencia problémák, illetve jelentős hiányosságok miatt nem bizonyult használhatónak.

	péntek	szombat	hétköznap	összesen	nem használható
disco - A	29	44	-	73	8
disco - B	64	32	-	96	7
party - C	-	55	-	55	6
party - D	66	-	-	66	11
klub - E	47	-	27	74	8
klub - F	-	16	22	38	4
klub - G	-	20	-	20	5
összesen	206	167	49	422	49

2. táblázat Az egyes helyszíneken és időpontban felvett kérdőívek száma

A végül feldolgozásra kerülő 373 kérdőív helyszín és időpont szerinti megoszlását a 3. táblázat mutatja.

		Milyen nap történt az adatfelvétel			összesen
		péntek	szombat	hétköznap	
Hol történt az adatfelvétel	disco	86	68	-	154
	%	23.1%	18.2%		41.3%
	party	55	49	-	104
%	14.7%	13.1%		27.9%	
klub		43	29	43	115
	%	11.5%	7.8%	11.5%	30.8%
összesen		184	146	43	373
%		49.3%	39.1%	11.5%	100.0%

3. táblázat A feldolgozásra kerülő kérdőívek helyszín és időpont szerinti megoszlása

A kérdőív

A kérdőív első oldala részletes instrukciót tartalmazott, illetve biztosította a személyeket az anonimitásról, mind a kitöltő személy, mind a helyszín vonatkozásában. Szintén bemutattuk röviden a vizsgálat célját (I. melléklet).

Az első kérdéscsoport az általános szabadidős elfoglaltságokra vonatkozott. A második rész a dohányzással, a harmadik az alkoholfogyasztással, a negyedik a hasis-marihuána használatával kapcsolatos kérdéseket tartalmazta. Az ötödik részben kérdeztünk rá az egyéb drogokkal kapcsolatos ismeretekre, illetve ezeknek a szereknek a használatára. Az V/A rész további, részletező kérdéseket tartalmazott az ecstasy használatával kapcsolatban, míg az V/B részben hasonló kérdéseket tettünk fel az amfetaminhasználatra vonatkozóan. A VI. rész a dohányzás, alkoholfogyasztás és droghasználat veszélyességének értékelésére vonatkozóan tartalmazott kérdéseket. A kérdőív VII., záró részében a szocio-demográfiai adatokat kértük a kitöltőktől.

Reprezentativitás

Mintánk, a vizsgálat jellegéből fakadóan, semmilyen tekintetben nem tekinthető reprezentatívnak. Ennek ellenére, mint említettük lényegében lefedi a budapesti táncos szórakozóhelyek típusait, s mindenképp reális becslésekre adhat alapot az ezen helyekre járó fiatalok szerfogyasztására vonatkozóan. Semmiképp nem általánosíthatóak azonban az eredmények, s különösen nem a Budapesten kívüli szórakozóhelyekre.

Együttműködés

Mint már említettük a szervezők részéről teljes elzárkózással kizárólag a város peremén, vagy az agglomerációhoz tartozó nagyobb techno disco-kban találkoztunk. A B jelű disco szervezői szintén elutasítólag viselkedtek, de végül engedélyezték a vizsgálatot, bár a második adatfelvételi alkalom után végleg elzárkóztak a további együttműködéstől.

Mindhárom-féle helyszínen a fiatalok szívesen működtek együtt a kérdezőbiztosokkal, gyakran maguk jelentkeztek a kérdőív kitöltésére, több helyen az a

benyomás alakult ki a kérdező-biztosokban, hogy a fiatalok örülnek a kérdéseknek, a velük való foglalkozásnak. Ez az attitűd különösen a *party* típusú helyeken volt jellemző. Az elutasítás általában 10 és 20% között mozgott.

Mintaleírás

Nem

A megkérdezettek közel kétharmada volt férfi. A *disco*-kban a férfiak és nők megközelítőleg egyforma arányban képviseltették magukat, míg a másik két-féle helyszínen mintegy kétszer annyi férfit, mint nőt sikerült megkérdeznünk. A nemek helyszínenkénti megoszlása mindazonáltal nem mutatott szignifikáns különbséget.

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
Hol történt az adatfelvétel	disco	87	67	154
	% / nem	56.5%	43.5%	100.0%
	party	69	35	104
	% / nem	66.3%	33.7%	100.0%
	klub	71	44	115
	% / nem	61.7%	38.3%	100.0%
összesen		227	146	373
	% / nem	60.9%	39.1%	100.0%

4. táblázat A nemek az adatfelvétel helyszíne szerinti megoszlása

Életkor

A személyek átlagos életkora 20.62 év (sd=3.31), a nemek közötti eltérés nem szignifikáns ($p=0.413$). A férfiak átlagéletkora 20.51 év (sd=3.17), míg a nőké 20.8 év (sd=3.52). A válaszolók több, mint kétharmada 17 és 22 év közötti, s mindössze 10.7% azok aránya, akik 16 évnél fiatalabbak, vagy 27 év felettek. A legfiatalabb megkérdezett 13 éves volt, míg a legidősebb 37, összesen hét személy volt idősebb 30 évesnél.

		gyakoriság	%	halmozott %
életkor (év)	-16	18	4.8	4.8
	17-18	92	24.7	29.5
	19-20	96	25.7	55.2
	21-22	82	22.0	77.2
	23-24	37	9.9	87.1
	25-26	26	7.0	94.1
	27-	22	5.9	100.0
	összesen	373	100.0	

5. táblázat A vizsgálati személyek életkor szerinti összetétele

Az életkori különbségek, az egyes helyszínek szerint tendencia szerű különbséget mutattak. Míg a *disco*-kban a megkérdezettek 35.7%-a volt 18 év alatti, addig ez az arány a party-kon 27%, a klubokban 23.5% (M1. táblázat). Mind a party-ba ($t=1.912$, $p=0.057$), mind a *disco*-ba ($t=2.01$, $p=0.045$) járók fiatalabbak voltak, mint a klubokban megkérdezettek. Az előbbi két csoport között ugyanakkor nem mutatkozott különbség ($t=0.6$, $p=0.952$).

			N	átlag	szórás	Minimum	Maximum
életkor	Hol történt az adatfelvétel	disco	154	20.37	3.24	15	31
		party	104	20.35	3.05	15	37
		klub	115	21.21	3.57	13	33
		összesen	373	20.62	3.31	13	37

6. táblázat A megkérdezettek életkori jellemzői az egyes helyszínek szerint

Egyéb szocio-demográfiai adatok

A válaszolók 82.6%-a budapesti lakos, 6.2%-ról nincs adat. A többség - 51.2% - szülőkkel, további 16.4% valamelyik szülővel él közös háztartásban. Mintegy 10-10 százalék az egyedül, vagy partnerrel együttélők aránya (M2. táblázat).

A szülők

A szülők többsége, így az apák 47.1, az anyák 39.3%-a értelmiségi foglalkozású. Az anyák közül további 25.7% végez irodai, vagy könnyű fizikai munkát, míg az apák esetében a kétkezi munkások (16.1%) és az egyéb foglalkozásúak (ebbe a

kategóriába elsősorban vállalkozók kerültek) aránya jelentős még (14.6%) (M3.-M4. táblázat). Hasonlóképp, a szülők foglalkozásának leggyakoribb kombinációja, hogy mindkét szülő értelmiségi munkát végez, ez az esetek 31%-ban volt jellemző. A fiatalal egy háztartásban élők egy havi átlagos bevételének alakulását az alábbi táblázat mutatja.

		gyakoriság	%
bevételek (Ft)	-30.000	31	8.8
	30-50.000	62	17.6
	50-80.000	58	16.5
	80-130.000	77	21.9
	130-200.000	54	15.3
	200-500.000	56	15.9
	500.000-	14	4.0
	összesen	352	100.0
	nincs adat	21	
összesen		373	

7. táblázat Az interjúalannyal egy háztartásban élők együttes havi bevétele

Elsődleges elfoglaltság és anyagiak

Az elsődlegesen tanulók, illetve munkában állók aránya kettő az egyhez, s mindössze 5% a semmilyen elfoglaltsággal nem rendelkezők aránya (M5. táblázat). Mind a tanulók, mind a semmilyen elfoglaltsággal nem rendelkezők fiatalabbak a munkába járóknál ($t=8.446$, illetve $t=4.069$, $p<0.0001$ mindkét esetben), míg a két előbbi csoport között nincs különbség az életkor tekintetében ($t=0.724$, $p=0.47$) (M6. táblázat).

A tanulók mintegy fele-fele arányban járnak felső-, illetve középfokú oktatási intézménybe.

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
hol tanul	szakmunkásképző	9	5	14
	% / nem	6.7%	5.9%	6.4%
	szakközépiskola	25	14	39
	% / nem	18.5%	16.5%	17.7%
	gimnázium	31	17	48
	% / nem	23.0%	20.0%	21.8%
	főiskola	26	17	43
% / nem	19.3%	20.0%	19.5%	
egyetem		35	26	61
	% / nem	25.9%	30.6%	27.7%
egyéb		9	6	15
	% / nem	6.7%	7.1%	6.8%
összesen		135	85	220
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

8. táblázat A még tanuló fiatalok iskolatípus szerinti megoszlása

A tanulmányaikat már befejező fiatalok több, mint fele szakközépiskolai, vagy gimnáziumi végzettséggel rendelkezik (egyenként 28.6%), míg 18.6% a diplomával rendelkezők aránya (M7. táblázat).

A megkérdezettek 19.8%-a (a még tanulók 26.3%-a) nyilatkozott úgy, hogy nincs állandó bevétele. A munkában állók mintegy kétharmada 20-70.000 Ft, a tanulók többsége (74.1%) 20.000 Ft, vagy az alatti jövedelemmel rendelkezik. Az elfoglaltsággal nem rendelkezők 40%-a jelezte, hogy nincs bevétele, s további 26.6% 20.000 Ft, vagy az alatti jövedelemtől számolt be. Ugyanakkor minden negyedik ilyen személy 70.000 Ft fölötti jövedelemmel rendelkezik (hangsúlyozandó, hogy összesen 15 személy jelezte, hogy nincs semmilyen elfoglaltsága) (M8. táblázat).

Az egyes helyszínek között lényeges különbség a fenti szempontok alapján nem mutatkozott.

Szabadidős elfoglaltság

A megkérdezettek mintegy harmada legalább öt estjét otthon tölti hetente, míg mindössze 20 személy (5.4%) jelezte, hogy lehetőség szerint a hét összes estjén

házon kívül van. Bár a férfiak valószínűbben járnak el otthonról, a nemek közötti különbség nem szignifikáns.

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
Átlagosan hány estét tölt otthon hetente	5-7 estét	70	54	124
	% / nem	30.8%	37.0%	33.2%
	3-4 estét	99	62	161
	% / nem	43.6%	42.5%	43.2%
	1-2 estét	35	24	59
% / nem	15.4%	16.4%	15.8%	
szinte egyet sem	16	4	20	
% / nem	7.0%	2.7%	5.4%	
egyéb	7	2	9	
% / nem	3.1%	1.4%	2.4%	
összesen		227	146	373
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

9. táblázat Az otthon töltött esték száma a nemek viszonylatában

Ezzel összhangban a válaszolók közel fele (44.5%) az elmúlt négy hét során maximum három alkalommal ment el szórakozni disco-ba, vagy koncertre, míg további 46.9% négy-tizenöt alkalommal. A nemek közötti különbség itt sem szignifikáns, de a férfiak valamivel gyakrabban jártak el otthonról az elmúlt hónap során, mint a nők (M9. táblázat).

	gyakoriság	%	halmozott %
1 alkalommal	50	13.4	13.4
2-3 alkalommal	116	31.1	44.5
4-9 alkalommal	121	32.4	76.9
10-15 alkalommal	54	14.5	91.4
15-nél több alkalommal	32	8.6	100.0
Total	373	100.0	

10. táblázat Az elmúlt négy hét szórakozással töltött estéinek száma

Disco-ba, vagy party-ra a megkérdezettek 45.3%-a mindössze egyszer ment az elmúlt hónapban, míg 4.6% azok aránya, akik 12-nél többször jártak ilyen helyen.

	gyakoriság	%	halmozott %
1 alkalommal	169	45.3	45.3
2-3 alkalommal	99	26.5	71.8
4-6 alkalommal	68	18.2	90.1
8-12 alkalommal	20	5.4	95.4
12-nél több alkalommal	17	4.6	100.0
Total	373	100.0	

11. táblázat Az elmúlt négy héten disco-ban, vagy party-n töltött esték száma

A férfiak mindazonáltal szignifikánsan valószínűbben mentek valamilyen disco-ba, legalább hat alkalommal az elmúlt hónap során, mint a nők ($\chi^2=7.052$, $p=0.008$). Szintén szignifikáns különbség mutatkozott a kérdezés helye szerint, így a party-kon megkérdezett fiatalok szignifikánsan valószínűbben mentek valamilyen táncos szórakozóhelyre 6 alkalomnál többször az elmúlt négy hétben, mint a disco-kban, vagy a klubokban választ adók³ (M10. táblázat).

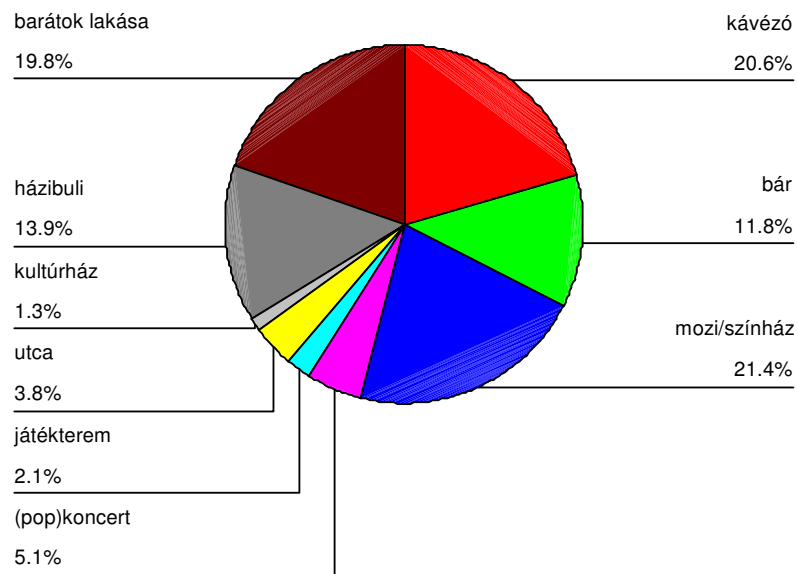
Az elfoglaltsággal nem rendelkező fiatalok gyakrabban mentek disco-ba, vagy party-ra az elmúlt hónap során, mint az iskolába, vagy munkába járók ($\chi^2=14.2$, $p=0.007$), nem mutatkozott azonban különbség, ha azt vizsgáltuk, hogy valamelyik csoport valószínűbben megy-e disco-ba 6-nál több alkalommal. Mint az az M11. táblázaton látható, a különbség elsősorban ott jelentkezik, hogy, míg a dolgozók, illetve tanulók többsége egy, maximum két-három alkalommal megy szórakozni ezekre a helyekre, addig az elfoglaltsággal nem rendelkezők közel fele 4-6 alkalommal teszi ezt.

A megkérdezettek több, mint 90%-a Budapestre, többségük a centrumba jár szórakozni. Ez a tendencia jellemzi a vidéki lakosokat is, akik 72.6%-ban keresnek szórakozási lehetőséget a fővárosban (M12. táblázat).

A táncos szórakozóhelyeken kívül, a megkérdezett fiatalok elsősorban kávézóban, moziban (színházban), valamint barátok lakásán töltik szívesen szabadidejüket.

³ disco-party vonatkozásában $\chi^2=4.416$ ($p=0.032$), disco-klub tekintetében $\chi^2=1.043$ ($p=0.307$), s végül party és klub viszonylatában $\chi^2=8.181$ ($p=0.004$)

2.1% jelezte, hogy szívesen jár játékterembe, míg 3.8% preferálja az utcát, mint a szabadidő eltöltésének helyszínét (M13. táblázat).

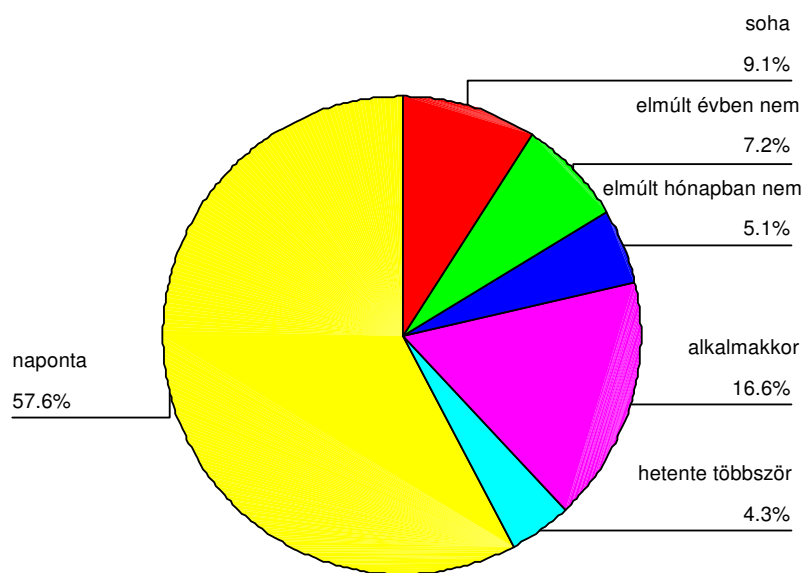

1. ábra A disco mellet elsődlegesen preferált szórakozási helyek

Eredmények

Dohányzás

Mindössze 34 személy (9.1%) jelezte, hogy még soha nem gyújtott rá, míg 57.4% a napi dohányosok aránya (M14. táblázat).

2. ábra A dohányzás alakulása a megkérdezettek körében (n=373)

A kezdő életkor mind a férfiak, mind a nők esetében 14 év, s szintén ez az a kor, amikor a valaha használók legalább fele túl van az első próbálkozáson. A lányok mindazonáltal a fiúknál átlagosan közel egy évvel később, 14.83 évesen kezdenek dohányozni, a különbség e tekintetben szignifikáns ($t=2.441$, $p<0.015$) (M15. táblázat). A valaha dohányzók 92.6%-a legkésőbb 18 éves koráig elszívta az első cigarettát.

		gyakoriság	%	érvényes %	halmozott %
életkor	-11	41	11.0	12.1	12.1
	12-13	72	19.3	21.2	33.3
	14-15	116	31.1	34.2	67.6
	16-17	70	18.8	20.6	88.2
	18-19	24	6.4	7.1	95.3
	20-	16	4.3	4.7	100.0
	Total	339	90.9	100.0	
	n.a.	34	9.1		
összesen	373	100.0			

12. táblázat Az első cigaretta elszívásának életkora

Az elmúlt hónapban dohányzók átlagosan ugyanabban az életkorban gyújtanak rá először, mint akik aktuálisan nem dohányoznak ($t=0.164$, $p=0.87$).

Az adatfelvételt megelőző 30 napban 78.6% dohányzott. Mintegy negyedük 5 szál, vagy annál kevesebb, 37%-uk pedig 6-15 szál cigarettát szív el naponta. 10% a napi egy doboznál többet szívók aránya. Az elmúlt hónapban dohányzók közül a nők kevesebbet cigarettáztak, mint a férfiak ($t=2.468$, $p=0.014$) (M16. táblázat).

		gyakoriság	%	halmozott %
cigaretta	-5	75	25.6	25.6
	6-15	109	37.2	62.8
	16-20	79	27.0	89.8
	21-	30	10.2	100.0
	összesen	293	100.0	

13. táblázat Az elszívott cigaretták mennyisége az elmúlt hónapban dohányzók körében

Az elmúlt hónapban dohányzók valószínűbben kerültek ki a party, vagy klub látogatók, mint a hagyományos *disco*-kba járók közül⁴ (M17. táblázat), a dohányzás mértékében azonban nem mutatkozott különbség ($F=0.855$, $p=0.426$).

A dohányzók többsége, értelemszerűen elsősorban a napi dohányosok, úgy nyilatkozott, hogy dohányzása független a disco látogatásuktól. Ugyanakkor az alkalmi dohányosok 79.6%-a jelezte, hogy valószínűbben, vagy kizárólagosan

⁴ disco-party vonatkozásában $\chi^2=15.819$ ($p<0.0001$), disco-klub tekintetében $\chi^2=9.495$ ($p=0.002$), s végül party és klub viszonylatában $\chi^2=1.367$ ($p=0.291$)

disco-ban dohányzik. A heti többszöri dohányzóknál hasonló tendencia figyelhető meg (M18. táblázat).

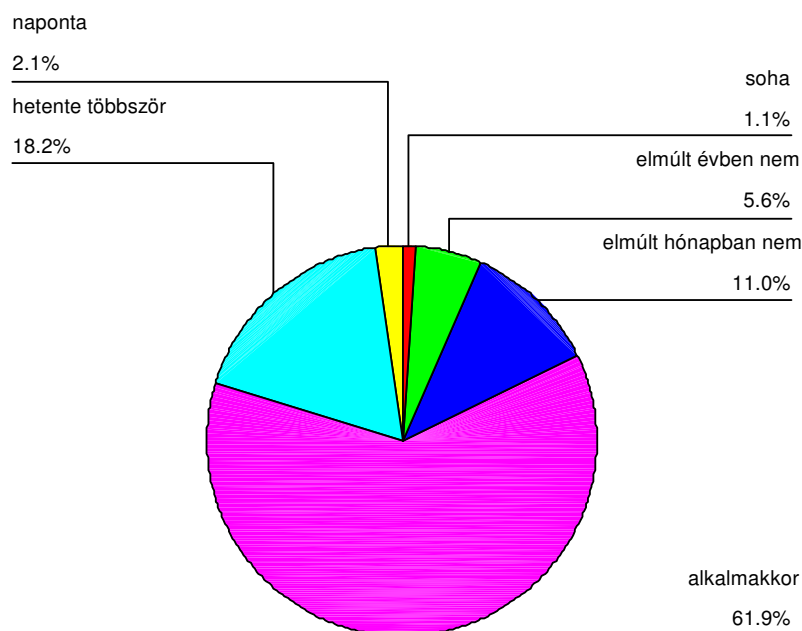
Az elmúlt hónapban dohányzók jellemzői

Az elmúlt 30 napban dohányzók, illetve nem dohányzók között nincs különbség a nem ($\chi^2=0.19$) és az életkor ($t=0.27$) tekintetében, s szintén nem mutatkozott különbség a lakhely, vagy az elfoglaltság tekintetében, ugyanakkor a gyakoribb disco-látogatók ($\chi^2=4.33$, $p=0.037$), az alacsonyabb bevétellel jellemezhetőek ($\chi^2=5.52$, $p=0.01$) és az érettségivel, vagy felsőfokú diplomával rendelkezők ($\chi^2=3.93$, $p=0.04$) valószínűbben dohányoztak, mint a többiek.

Alkohol

Mindössze négy személy állította, hogy soha nem fogyasztott még alkoholt, s további 16.6%, hogy az elmúlt hónapban nem ivott. A napi rendszerességű alkoholfogyasztók aránya 2.1%, a heti többszöri ivóké 18.2% (M19. táblázat). Az elmúlt hónapban alkoholt fogyasztók ugyanolyan valószínűséggel kerültek ki a férfiak, mint a nők közül, ugyanakkor a férfiak 24.7%-a fogyaszt alkoholt hetente többször, vagy napi rendszerességgel, míg a nők között ez az arány csak 13.7%.

3. ábra Az alkoholfogyasztás alakulása

Az első alkoholfogyasztás időpontja átlagosan 13.7 év, mind a valaha, mind az elmúlt hónapban ivók között. A kezdő életkor mindkét nem esetében 14 év, ekkorra a megkérdezettek 61%-a, 16 évesen pedig 90%-uk túl volt már az első pohár alkoholon. A lányok mindazonáltal átlagosan közel egy évvel később (14.2 évesen, $sd=2.35$) isznak először, mint a fiúk (átlag=13.4, $sd=2.72$). A különbség e tekintetben szignifikáns ($t=2.92$, $p=0.004$).

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
Mikor ivott először alkoholt	-10	42	14	56
	% / nem	18.8%	9.6%	15.2%
	11-12	20	9	29
	% / nem	9.0%	6.2%	7.9%
	13-14	78	62	140
	% / nem	35.0%	42.5%	37.9%
15-16	67	40	107	
% / nem	30.0%	27.4%	29.0%	
17-18	14	18	32	
% / nem	6.3%	12.3%	8.7%	
19-	2	3	5	
% / nem	.9%	2.1%	1.4%	
összesen		223	146	369
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

14. táblázat Az első alkoholfogyasztás időpontja a nemek tükrében

Összesen 39 személy, 14 férfi és 24 nő (10.5%) nem volt még részeg. A nemek közötti különbség e tekintetben szignifikáns ($\chi^2=9.86$, $p=0.002$). Szintén különbség mutatkozott az első részegség életkorában, a férfiak átlagosan pont egy évvel korábban (14.89, $sd=2.22$) részegednek le először, mint a nők (15.89 év, $sd=2.51$; $t=3.78$, $p<0.0001$). 18 éves korára a valaha részegek 94.3%-a volt már részeg.

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
Mikor volt először részeg	soha nem volt részeg	14	24	38
	% / nem	6.3%	16.4%	10.3%
	-12	21	3	24
	% / nem	9.4%	2.1%	6.5%
	13-14	72	28	100
	% / nem	32.3%	19.2%	27.1%
15-16	83	52	135	
% / nem	37.2%	35.6%	36.6%	
17-18	24	27	51	
% / nem	10.8%	18.5%	13.8%	
19-	9	12	21	
% / nem	4.0%	8.2%	5.7%	
összesen		223	146	369
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

15. táblázat Az első részegség alakulása a nemek viszonylatában

Az elmúlt 30 napban történő alkoholfogyasztás valószínűbb volt a *disco*-ban és a klubokban, mint a party-kon; az utóbbi tekintetében a különbség szignifikáns⁵.

A valaha alkoholt fogyasztók 31.9% jelezte, hogy előfordult már, hogy ittasan vezetett, közülük minden ötödik személynél gyakran (M20-M21. táblázat). Szintén közel egyharmad jelezte, hogy adódott már valamilyen problémája alkoholfogyasztásából kifolyólag.

Az elmúlt hónapban ivók 33%-a alkalmanként nem iszik többet egy üveg sörnek megfelelő alkoholmennyiségnél, s összesen 61.8% azok aránya, akik maximum 3 sörnek megfelelő alkoholt fogyasztanak egy alkalommal. 15.3% ugyanakkor, azok aránya, akik 6 üveg sörnél, vagy 3dl tömény alkoholnál többet fogyasztanak átlagosan egy-egy alkalommal. Nem meglepő, hogy mind a gyakrabban ivók, mind az alkalmanként nagyobb mennyiségű alkoholt fogyasztók valószínűbben jeleztek problémákat alkoholfogyasztásukból kifolyólag ($\chi^2=15.045$, $p=0.001$, illetve $\chi^2=16.959$, $p=0.002$).

Az elmúlt hónapban alkoholt fogyasztók 20.8%-a jelentette ki, hogy kizárólag *disco*-klubban fogyaszt alkoholt, míg további 29.6% nagyobb valószínűséggel iszik ezeken a helyeken, mint máshol. Talán nem meglepő, hogy ők nagyobbraészt a ritkábban ivók közül kerültek ki. Mindössze 10.4% azok aránya, akik állításuk szerint *disco*-ban soha nem fogyasztanak alkoholt (M22. táblázat).

Az elmúlt hónapban alkoholt fogyasztók jellemzői

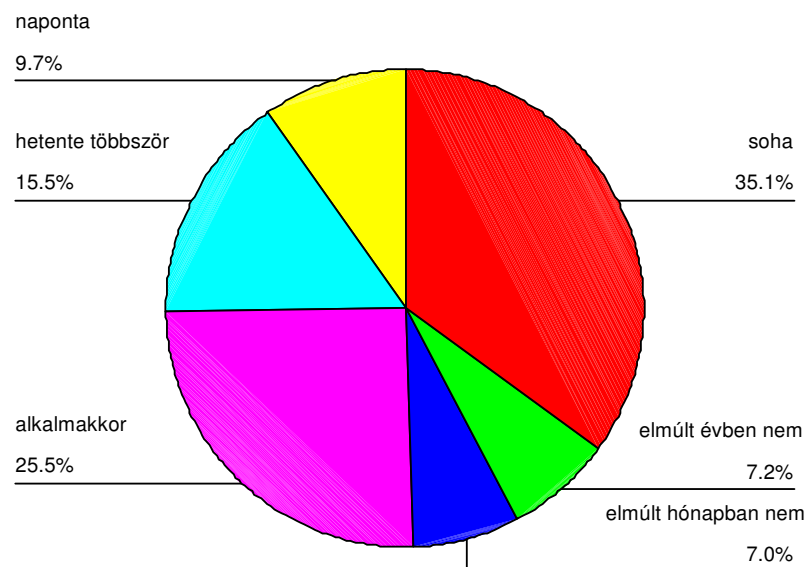
Az elmúlt hónapban alkoholt fogyasztók, illetve nem fogyasztók nem különböztek a nem tekintetében, ugyanakkor az előbbieket több, mint egy évvel idősebbek voltak ($t=4.73$, $P<0.0001$), valószínűbben rendelkeztek havi 40.000 FT fölötti jövedelemmel ($\chi^2=3.41$, $p=0.06$) és magasabb iskolai végzettséggel voltak jellemezhetőek ($\chi^2=6.72$, $p=0.03$). Nem mutatkozott különbség a lakhely és az elfoglaltság tekintetében.

---

⁵ *disco*-party vonatkozásában $\chi^2=3.147$ ($p=0.076$), *disco*-klub tekintetében $\chi^2=1.717$ ($p=0.19$), s végül party és klub viszonylatában $\chi^2=8.079$ ($p=0.004$)

Marihuána/hasis

A megkérdezettek közel kétharmada (64.9%) használt valamikor élete során hasist, vagy marihuánát. A legtöbb használó a party- és a klub-látogatók közül került ki, ahol is szinte mindenki szívott már marihuánát (a party-k esetében 93.3%, a klubokban 81.7%), míg a *disco*-ba járók közül ez "csak" minden harmadik személyről volt elmondható (M23. táblázat). A valaha fogyasztók 78.1%-a, a teljes minta valamivel több, mint fele, az elmúlt 30 napban is fogyasztott marihuánát. Minden tizedik személy (a megkérdezettek teljes körében) napi fogyasztónak számít, s további 15.5% heti többszöri használó (M24. táblázat).

4. ábra A hasis/marihuána fogyasztás alakulása (n=373)

Az elmúlt hónapban marihuánát szívók szignifikánsan valószínűbben kerültek ki a party, vagy klub látogatók közül, mint az elmúlt hónapban nem szívók. Bár a kapcsolat nem szignifikáns, de szintén jellemzőbb volt az elmúlt havi marihuána fogyasztás a party-kon, mint a klubokban.⁶ A party-k tekintetében 4.5-szörös, a

⁶ disco-party vonatkozásában $\chi^2=16.008$ ($p<0.0001$), disco-klub tekintetében $\chi^2=6.456$ ($p=0.011$), s végül party és klub viszonylatában $\chi^2=2.715$ ($p=0.099$)

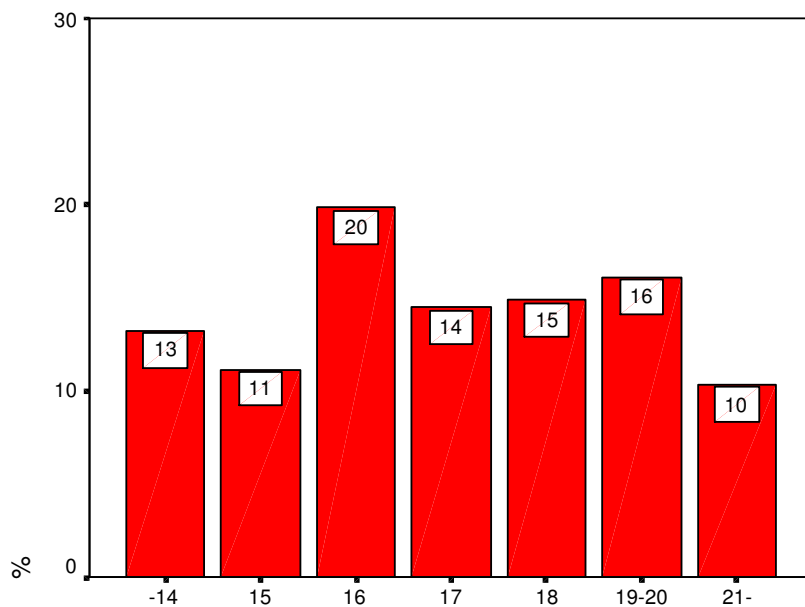
klub viszonylatában 2.5-szörös volt az aktuális használat valószínűsége, mint a *disco*-kban.

Bár a férfiak valamivel valószínűbben fogyasztottak marihuánát, vagy hasist az elmúlt 30 nap során, a különbség nem szignifikáns ($\chi^2=1.830$, $p=1.46$).

			A vizsgálati személy neme		összesen
			férfi	nő	
Mikor szívott utoljára hasist?	elmúlt hónapban nem	% / nem	30 19.2%	23 26.7%	53 21.9%
	az elmúlt hónapban	% / nem	126 80.8%	63 73.3%	189 78.1%
összesen			156 100.0%	86 100.0%	242 100.0%

16. táblázat A marihuána fogyasztás alakulása a nemek viszonylatában

A legtöbben 16 évesen próbálkoztak először marihuánával, s 17 éves korra a valaha kipróbálók több, mint 50%-a elszívta már az első marihuánás cigarettát, mindkét nem esetében. A kipróbálás valószínűsége 21 éves kor fölött már egyre kisebb, ekkorra a megkérdezettek 91.7% túl volt az első kísérleten.

Mikor szívott először hasist, vagy marihuánát

5. ábra Az első hasis szívás életkora

A fiúk átlagosan közel egy évvel korábban (16.95 évesen, $sd=2.34$) próbálkoznak, mint a lányok, akik 17.76 évesen ($sd=2.8$) szívnek először marihuánát ($t=2.272$, $p=0.024$) (M25. táblázat).

Az elmúlt hónapban marihuánát fogyasztók többsége (40.8%) napi egy alkalommal szív, amennyiben egy nap marihuánát fogyaszt, de jelentős (18%) azok aránya, akik egy nap háromnál többször használnak marihuánát, vagy hasist. A férfiak szignifikánsan valószínűbben szívnek egy nap kettőnél több alkalommal, mint a nők ($\chi^2=11.251$, $p=0.001$). Hasonlóképp a napi rendszerességű fogyasztók nagyobb arányban szívnek egy nap több, mint két alkalommal (74.3%), mint azok, akik alkalmi (13.9%), vagy akár heti többszöri (41.8%) fogyasztónak számítanak ($\chi^2=40.29$, $p<0.0001$) (M26. táblázat).

			A vizsgálati személy neme		összesen
			férfi	nő	
Egy nap hányszor szív	1 alkalommal	% / nem	38 31.9%	35 58.3%	73 40.8%
	2 alkalommal	% / nem	29 24.4%	14 23.3%	43 24.0%
	3 alkalommal	% / nem	26 21.8%	5 8.3%	31 17.3%
	4 alkalommal	% / nem	5 4.2%	1 1.7%	6 3.4%
	5 alkalommal	% / nem	10 8.4%	3 5.0%	13 7.3%
	6-nál több alkalommal	% / nem	11 9.2%	2 3.3%	13 7.3%
	összesen	% / nem	119 100.0%	60 100.0%	179 100.0%

17. táblázat Az egy napi marihuánafogyasztás gyakorisága a nemek tekintetében (elmúlt 30 napban fogyasztók, a fogyasztás itt nem napi rendszerességű használatot jelent)

A valaha használók túlnyomó többsége kapta, s mindössze 12.4% vásárolta az első marihuánás cigarettát. Az első kipróbálás túlnyomóan barátoknál/ismerősöknél (76.4%), s csak mintegy minden tizedik esetben disco-ban, vagy egyéb szórakozóhelyen történt (M27. táblázat).

		gyakoriság	%
hasis	vettem	30	12.4
marihuána	kaptam	188	77.7
	már nem tudom	24	9.9
	összesen	242	100.0

18. táblázat Az első hasisoz való hozzájutás

Az elmúlt 30 napban fogyasztók válaszait tekintve, kiderül, hogy a későbbi fogyasztás is túlnyomóan baráti körben jellemző (82.5%), s az elsődleges forrást is a barátok képzik (68.8%). Jelentős hozzáférési lehetőséget biztosítanak mindazonáltal a disco-k is (18.3%), míg a dealerek szerepe elhanyagolhatónak tűnik a beszerzés tekintetében (3.2%). Az elmúlt hónapban használók 9%-a jelezte, hogy elsődlegesen partnerével, 3.2% pedig, hogy egyedül szív legszívesebben (M28.-M30. táblázat).

Az elmúlt hónapban használók többsége, 39.7%, egyaránt vesz és kap másoktól marihuánát, míg 22.8% elsősorban vásárolja a drogot (M31.-M32. táblázat).

Az elmúlt hónapban fogyasztók közel harmada nem áldoz pénzt a drogra, s összesen 50%-uk maximum havi 1000 Ft-t szentel marihuána vásárlásra. Minden huszadik személy 5-15.000 Ft-t, s további 5.5% 15.000 Ft-nál többet áldoz havonta a drogra (M33. táblázat). Ők elsősorban a gyakoribb, napi többszöri használók közül kerülnek ki (M34. táblázat).

Az elmúlt 30 napban fogyasztók 40.9%-a ült valaha volán mögé marihuána fogyasztás után, s közülük 40.7% - elsősorban a gyakrabban szívók, a napi többszöri használók, illetve a havi nagyobb pénzmennyiséget kiadók - teszi ezt gyakran (M35.-M36. táblázat).

		Mennyi pénzt költ havonta hasisra?			összesen
		semennyit	legfeljebb 5.000 Ft-t	több, mint 5.000 Ft-t	
Vezetett-e valaha marihuána/hasis szívás után	igen, egyszer	3	12	1	16
	% / pénz	18.8%	26.7%	7.1%	21.3%
	néha előfordul, de igyekszem elkerülni az ilyen helyzeteket	7	18	3	28
	% / pénz	43.8%	40.0%	21.4%	37.3%
	gyakran fordul elő	6	15	10	31
	% / pénz	37.5%	33.3%	71.4%	41.3%
összesen		16	45	14	75
% / pénz		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

19. táblázat A marihuána hatás alatt való vezetés és a drogra kiadott pénzmenység közötti összefüggés

Az elmúlt hónapban marihuánát szívók 30.5%-a jelzett valamilyen problémát fogyasztásából kifolyólag, s ez az arány lényegesen magasabb volt a napi fogyasztók (52.8%) és a naponta többször szívók között, ugyanakkor nem mutatott kapcsolatot a drogra kiadott pénz mennyiségével, illetve a droghasználat utáni autóvezetés valószínűségével.

Az elmúlt hónapban marihuánát szívók közel fele a disco-tól függetlenül fogyasztja a drogot, viszonylag alacsony (5.8%) azok aránya, aki kizárólagosan ezeken a helyeken szív. Ugyanakkor minden ötödik személy valószínűbben szív valamilyen táncos szórakozóhelyen, mint máshol. A legnagyobb mértékű kizárólagosság a hagyományos *disco*-kban mutatkozott, s mint láttuk ezeken a helyeken a legalacsonyabb (33.1%) a marihuánát valaha kipróbálók aránya (M23. táblázat).

		Hol történt az adatfelvétel			összesen
		disco	party	klub	
Hogyan kapcsolódik a marihuánafogyasztás a disco/party látogatásokhoz	csak ilyen helyeken szívok	4	6	1	11
	% / helyszín	13.3%	7.1%	1.4%	5.8%
	a discóban többnyire szívok, egyébként ritkábban	5	22	12	39
	% / helyszín	16.7%	25.9%	16.2%	20.6%
	mindenhol egyforma mértékben szívok	5	44	42	91
	% / helyszín	16.7%	51.8%	56.8%	48.1%
ezekon a helyeken soha nem szívok	9	3	6	18	
% / helyszín	30.0%	3.5%	8.1%	9.5%	
egyéb	7	10	13	30	
% / helyszín	23.3%	11.8%	17.6%	15.9%	
összesen		30	85	74	189
% / helyszín		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

20. táblázat A disco és a marihuána fogyasztás kapcsolata a helyszín tükrében (elmúlt 30 napban fogyasztók)

Az valaha marihuánát/hasist használók jellemzői

A valaha marihuánát használók valamivel valószínűbben kerültek ki a férfiak közül ($\chi^2=3.75$, $p=0.05$), többször voltak disco-ban az elmúlt hónap során ($\chi^2=4.7$, $p=0.03$), valószínűbben voltak budapesti lakosok ($\chi^2=5.79$, $p=0.016$) és rendelkeztek érettségivel, vagy egyetemi diplomával ($\chi^2=15.4$, $p<0.0001$). Nem mutatkozott ugyanakkor különbség az életkor ($t=0.93$), az aktuális elfoglaltság és a havi bevétel tekintetében.

Egyéb drogok

Egyéb drogok ismertsége

Az egyes drogok ismertségére három adatból következtethetünk.

A drogok kinézete

A M37. táblázat azt mutatja, hogy a felsorolt hétféle drogot kinézetre mennyire ismerik a megkérdezettek. Mint látható a mák és a kodein esetében jelezték a válaszolók a legnagyobb százalékban, hogy nem tudják hogy néz ki a drog (27.7%, illetve 49.1%). A többi drog esetében ez az arány 10 és 20% között mozgott, míg az ecstasy és a kokain esetében lényegesen kevesebben jelezték tudatlanságukat, mint az LSD, vagy az amfetamin viszonylatában. Értelemszerűen a használók adtak pontos válaszokat, míg az adott drogot soha nem használók közül kerültek ki azok, akik nem tudtak információval szolgálni a drog kinézetéről, illetve helytelen választ adtak (pl. a kokaint kapszulaként, az LSD-t, vagy az ecstasy-t porként írták le). Mindazonáltal a helytelen válaszok helytelenségében nem lehetünk minden esetben teljes mértékben bizonyosak, hiszen például az ecstasy - bár többnyire valóban tablettá formájában kerül forgalomba -, nem kizárt, hogy van aki porként jutott hozzá. Tekintetbe véve azonban, hogy erre a kérdésre a legjellemzőbb választ kellett megadniuk a személyeknek, valószínű, hogy ezek ténylegesen hibás válaszok (M36. táblázat).

A használat módja

A főntiekkel kongruensek a használat módjára adott válaszok, azaz a mákot és a kodeint nem számítva a válaszolók mintegy 13-22%-a nem tudta megmondani, hogyan használják az adott anyagot. Ők, csakúgy, mint a helytelenül válaszolók, értelemszerűen az adott szert soha ki nem próbálók közül kerültek ki (M38. táblázat).

Úgy tűnik tehát a válaszolók többsége ismeri a forgalomban lévő szereket, lényegesen pontosabb azonban ez az ismeret az elmúlt években megjelenő klasszikus kábítószerekkel kapcsolatban, mint a Magyarországon hagyományosan használt opiátszármazékok (mák, kodein) viszonylatában.

Szlengismeret

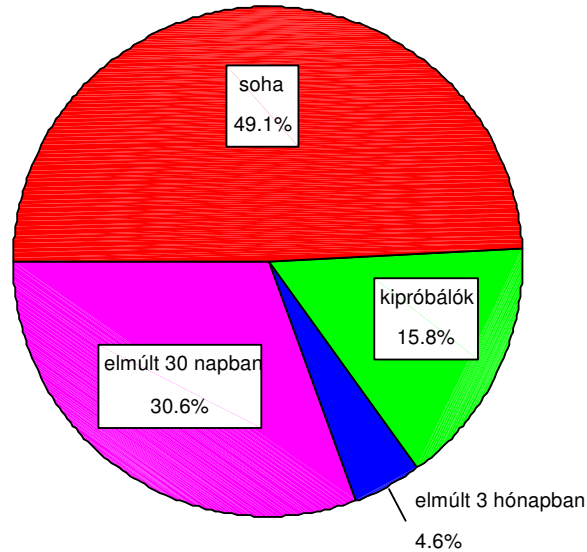
Ugyanez a tendencia jelentkezett a felsorolt szlengszavak viszonylatában. A legkevesebb szlenget a mákra és a kodeinre vonatkozóan tudták megemlíteni a személyek, 90-95%-uk egyetlen szót sem említett. A többi drog tekintetében 50-60% volt azok aránya, akik nem tudtak szlengszavakat felsorolni (M39. táblázat). Az adatfelvétel körülményeit figyelembe véve, meg kell jegyeznünk, hogy a szlengszavak felsorolásának hiányát semmiképp sem tekinthetjük minden esetben úgy, hogy az adott személy ne ismerne ilyen jellegű kifejezéseket⁷.

Egyéb drogok használata

A megkérdezettek 50.9%-a használt már valamilyen egyéb, a marihuánán kívüli illegális drogot. A marihuánát is tekintetbe véve 117 főre (31.4%) csökken azok aránya, akik még nem próbáltak semmilyen illegális szert.

---

⁷ A kérdőív hossza és a kitöltés körülményei semmiképp nem kedveztek az írásos válaszformának (lényegében ez volt az egyetlen kérdés a kérdőívben, melyben karikázás helyett a kitöltőnek írott szöveggel kellett válaszolnia).

6. ábra Az egyéb illegális szerek fogyasztásának alakulása

Akár tekintetbe vesszük a marihuánát, akár csak az egyéb illegális drogokkal számolunk, a férfiak esetében közel kétszeres a kipróbálás valószínűsége, mint a nők esetében (esélyhányados=1.78, illetve 1.75).

		A vizsgálati személy neme		Total
		férfi	nő	
Mikor használt utoljára valamilyen illegális drogot (marihuána/hasis kivételével)?	soha	99	84	183
	% / nem	43.6%	57.5%	49.1%
	valaha, de az elmúlt 3 hónapban nem	33	26	59
	% / nem	14.5%	17.8%	15.8%
az elmúlt 3 hónapban, de az elmúlt 30 napban nem	az elmúlt 30 napban nem	12	5	17
	% / nem	5.3%	3.4%	4.6%
	az elmúlt 30 napban	83	31	114
% / nem	36.6%	21.2%	30.6%	
összesen		227	146	373
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

21. táblázat Az egyéb drogok használatának alakulása a nemek tükrében

Az egyéb drogok kipróbálásának valószínűsége szignifikánsan kisebb a *disco*-kban, mint a klubokban, ahol szintén szignifikánsan kevesebben próbálták ezeket a szereket, mint a party-kon⁸ (M40-M41. táblázat). Ily módon a party-kon, a *disco*-hoz

⁸ a különbségek a felsorolás sorrendjében $\chi^2=16.568$, illetve 20.225 ($p<0.0001$ mindkét esetben)

viszonyítva több, mint 11-szeres, a klubok tekintetében pedig közel 4-szeres a kipróbálás valószínűsége. A klubokban ugyanakkor 2.8-szer valószínűbb a megelőző illegális droghasználat, mint a *disco*-ban.

Az egyéb drogokat kipróbálók jellemzői

A vizsgálati személy életkora, a havi bevétel mértéke, a budapesti, vagy vidéki lakhely és az iskolai végzettség nem mutatott kapcsolatot a kipróbálás valószínűségével, ugyanakkor a semmilyen elfoglaltsággal nem rendelkezők ($\chi^2=4.29$, $p=0.038$) valószínűbben próbáltak már valamilyen drogot, mint a tanulók, vagy munkában állók és hasonlóképp a férfiak is valószínűbben próbálkoztak már valamilyen egyéb droggal, mint a nők ($\chi^2=6.89$, $p=0.009$). Lényegesen valószínűbb volt a kipróbálás azok között, aki 6-nál több alkalommal voltak valamilyen táncos szórakozóhelyen az elmúlt 4 hét során ($\chi^2=24.04$, $p<0.0001$).

A droghoz való hozzájutás lehetőségei

Bármilyen drogról legyen is szó, az első számú hozzájutási lehetőséget, csakúgy, mint a hasis és a marihuána esetében a barátok, ismerősök jelentik. A kodeint és a szervesoldószereket nem számítva a második legjelentősebb helyszín, ahol a válaszolóknak drogot ajánlottak a *disco*, illetve az egyéb szórakozóhelyek. A szervesoldószerek esetében az utca, a kodein tekintetében a megkérdezettek otthona játszik még jelentősebb szerepet. Az adott kábítószer fajtájától függően, a válaszolók 0.5-7%-a jelezte, hogy iskolában ajánlották neki a drogot (M42. táblázat).

Az amfetamint, ecstasy-t és az LSD-t nem próbálók között, mintegy minden harmadik személynek ajánlották az adott drogot, míg a többi szer esetében ez az arány kisebb, a kokain vonatkozásában 22%, a heroin, a mák, a kodein és a szervesoldószerek esetében pedig rendre 17.9%, 13.4%, 4.5%, valamint 9.6%.

Az egyes illegális drogok

Mint láttuk, a valaha, bármilyen illegális szert kipróbálók száma 256 fő (68.6%), s közülük minden negyedik személy csak marihuánát használ. Mint az az alábbi

táblázatból kitűnik az egyéb drogok közül a legnépszerűbbnek az amfetamin mutatkozott, a válaszolók több, mint 40%-a használta valaha ezt a szert. Közel hasonló számú fiatal próbálkozott már LSD-vel, míg valamivel kevesebben ecstasy-val és kokainnal. A valamilyen opiátszármazékot kipróbálók aránya 18.2%, míg a szervesoldószerrel próbálkozók száma 22 fő. Az elmúlt 30 napi fogyasztást tekintve a sorrend változatlan, az aktuális használók aránya azonban jelentősen variál a kipróbálók számának tekintetében. Így míg az opiátszármazékokat kipróbálók mintegy harmada használta az adott drogot az elmúlt harminc napban is, addig a kokain, az ecstasy és az LSD viszonylatában ez az arány 40-50%. A legmagasabb arányt az amfetamin esetében kapjuk, itt három kipróbálóból kettő (64.2%) az elmúlt hónapban is használta a drogot.

	soha nem használt	valaha használt intravénásan	valaha használt összesen	kipróbáló valaha, de nem az elmúlt 3 hónapban	rendszeres elmúlt 3 hónapban, de az elmúlt 30 napban nem	aktuális elmúlt 30 napban
amfetamin	222	24	151	39	15	97
%	59.5	6.4	40.5	10.5	4.0	26.0
kokain	296	12	77	36	9	32
%	79.4	3.2	20.6	9.7	2.4	8.6
ecstasy	269	6	104	41	13	50
%	72.1	1.6	27.9	11.0	3.5	13.4
LSD	232	12	141	64	18	59
%	62.2	3.2	37.8	17.2	4.8	15.8
opiát összesen	305	11	68	35	11	22
%	81.8	2.9	18.2	9.4	2.9	5.9
heroin	328	11	45	22	8	15
%	87.9	2.9	12.1	5.9	2.1	4.0
mák	335	5	38	24	4	10
%	89.8	1.3	10.2	6.4	1.1	2.7
kodein	352	2	21	10	6	5
%	94.4	0.5	5.6	2.7	1.6	1.3
ragasztó, szípu	351	0	22	22	0	0
%	94.1	0.0	5.9	5.9	0.0	0.0

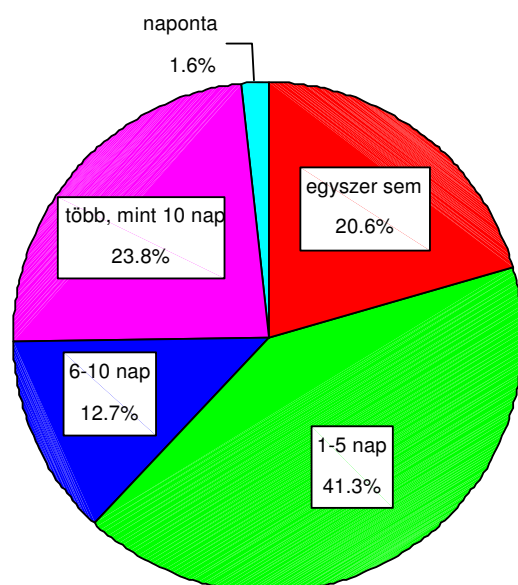
22. táblázat Az egyéb drogok használatának alakulása (n=373)

Az kipróbálás legkorábbi életkora az összes szer esetében 12-14 év, az ilyen korai használat azonban nagyon ritka, lényegében csak a szervesoldószeres esetében számottevő, ahol is a valaha kipróbálók 47.1%-a 15 éves korára túl jut az első használaton. Ez az arány a többi drog esetében 9-11% körül változik, az opiát származékok esetében magasabb, 15-21%. 18 éves korra a valaha kipróbálók több, mint fele, az összes drog tekintetében, túl van az első használaton, s 21-22 éves kor fölött már kicsi a kipróbálás valószínűsége, a mák, a kodein és a

szervesoldószerek esetében erre nem is volt példa (M43. táblázat). Az első kipróbálás átlagos időpontját tekintve nem mutatkozott különbség a nemek között.

Ecstasy

Mint láttuk a fentiek során (22. táblázat) a valaha ecstasy-t használók 60.6%-a használta a drogot az elmúlt 3 hónapban is, míg az aktuális használók aránya 48.1%. Az alábbi ábrából kitűnik, hogy az elmúlt 3 hónapban használók több, mint harmada hetente többször fogyaszt ecstasy-t. A férfiak és nők közötti különbséget az M44. táblázat mutatja.

7. ábra Az ecstasy fogyasztásának elmúlt havi gyakorisága (az elmúlt 3 hónapban használók között, n=63)

A valaha használók valamivel kevesebb, mint felénél fordult már elő, a többségnél azonban ritkán, hogy egy alkalommal több tablettát használ. A férfiaknál ez közel háromszor olyan valószínű, mint a nők esetében (e.h.=2.77) (M45. táblázat). A többség mindazonáltal ilyenkor is csak két tablettát vesz magához, 15 fő (12 férfi és 3 nő) azok aránya, akik három, vagy annál több XTC tablettát használtak már egy alkalommal (M46. táblázat). A többség legfeljebb 24 órán át használt ecstasy-t

alvás nélkül, s mindössze 9 személy (mind férfiak) jelezte, hogy 36 óránál tovább volt fönn a drog hatása alatt (M47. táblázat).

Meglehetősen gyakori az ecstasy használatának más szerekkel való kombinálása, mindössze 16.2%, aki mindig önmagában használja ezt a drogot. Az elsődlegesen preferált kombináció az amfetaminnal, vagy hasissal/marihuánával való együttes használat (M48. táblázat). Emellett a megkérdezettek 34%-a számolt be róla, hogy hajlamos valamilyen egyéb drogot, vagy gyógyszert használni az ecstasy kellemetlen utó-, vagy mellékhatásainak kivédésére, s a férfiak több, mint kétszer akkora valószínűséggel teszik ezt, mint a nők (e.h.=2.19).

A valaha használók több, mint fele kizárólag valamilyen táncos szórakozóhelyen használ ecstasy-t, s további 18.8% valószínűbben teszi ezt ilyen helyszíneken, mint máshol (M49. táblázat). Mindössze 5 személy jelezte, hogy disco-ban soha nem használ XTC-t. Ugyanakkor több, mint 80% 'csak' minden 3.-4. alkalommal, vagy ritkábban használ ecstasy-t, ha disco-ba megy, úgy tűnik tehát, hogy bár az ecstasy használatának elsődleges helyszínét valóban a táncos szórakozóhelyek jelentik, mindazonáltal ezeknek a helyeknek a felkeresése nem jelent törvényszerűen és főleg nem minden alkalommal ecstasy használatot (M50. táblázat).

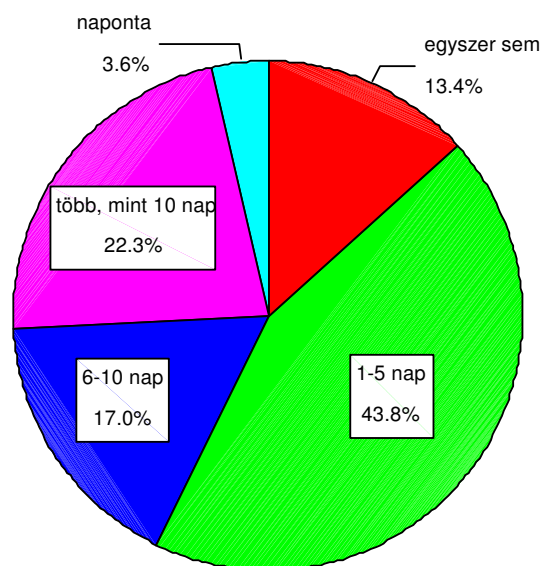
Az ecstasy használók 74.2%-a soha nem vezetett még a drog hatása alatt, míg mintegy minden huszadik személy esetében gyakori a droghatás alatti vezetés (M51. táblázat). A férfiak több, mint hatszoros valószínűséggel ülnek autóba a szer hatása alatt, mint a nők (e.h.=6.13, $\chi^2=6.59$, $p=0.01$). A férfiak 28.6%-a, a nők 14.8%-a jelzett valamilyen, az ecstasy-használat következményeként föllépő problémát. Az esetenként kettőnél több tablettát használók valószínűbben jeleznek problémákat, mint az egyszerre kevesebb drogot fogyasztók ($\chi^2=5.6$, $p=0.018$), nem mutatkozott ugyanakkor kapcsolat a használat időtartamával ($\chi^2=2.56$, $p=0.1$). Valószínűbben ülnek azonban droghatás alatt autóba azok a személyek, akik egy alkalommal több, mint 2 tablettát fogyasztanak ($\chi^2=2.91$, $p=0.08$), illetve 24 óránál hosszabb droghatásról is beszámoltak ($\chi^2=5.47$, $p=0.019$). Valószínűbben számoltak be problémáról azok a személyek, akik hajlamosak autóba ülni a drog hatása alatt ($\chi^2=4.21$, $p=0.04$).

A valaha ecstasy-t használók jellemzői

Sem az életkor, sem az egy havi bevétel, vagy a lakhely tekintetében nem mutatkozott különbség a valaha ecstasy-t használók és a soha nem próbálkozók között. Gyakoribb volt azonban a használat valószínűsége a férfiak között ($\chi^2=6.41$, $p=0.011$), a gyakoribb disco-látogatók ($\chi^2=41.5$, $p<0.0001$), valamint a semmilyen elfoglaltsággal nem rendelkezők ($\chi^2=4.07$, $p=0.04$) között. Tendenciaszerűen valószínűbb használat jellemezte továbbá az érettségivel rendelkezőket, mint a felsőfokú végzettségű személyeket ($\chi^2=3.17$, $p=0.07$).

Amfetamin

Mint láttuk összesen 151 személy (40.5%) használt valaha amfetamint, s közülük 74.2% rendszeres⁹, 64.2% aktuális használónak tekinthető. Az elmúlt 3 hónapban használók többsége hetente, vagy ritkábban használ amfetamint, de hasonló arányt (42.9%) képeznek azok, akiket ennél sűrűbb használat jellemez. A használat gyakoriságát tekintve a nemek között nem mutatkozott jelentős különbség (M52. táblázat).

⁹ rendszeres használó alatt az elmúlt 3 hónapban használókat értjük (l. szómagyarázat)

8. ábra Az elmúlt havi amfetamin fogyasztás gyakorisága (az elmúlt 3 hónapban használók között, n=112)

A valaha használók mintegy ötöde használt amfetamint intravénásan is, a fiúk mindazonáltal ezt 3.5-ször valószínűbben tették, mint a lányok (M53. táblázat).

A többség (43.8%) egy alkalommal nemhasznál ismételten amfetamint, de jelentős, mintegy egy harmad azok aránya, akik 2-3-szor, s több, mint 20%, akik ennél is többször használják a drogot egy alkalommal. A férfiak valószínűbben használják ismételten a drogot, mint a nők ($\chi^2=4.043$, $p=0.04$) (M54. táblázat).

A droghatás alatt töltött leghosszabb idő tekintetében, a nemek között csak a legszélsőségesebb zónában mutatkozott jelentős különbség, így a 48 óránál tovább használók valószínűbben kerülnek ki a férfiak, mint a nők közül ($\chi^2=7.37$, $p=0.007$). Talán nem meglepő, hogy mind az intravénás használók, mind a 3-szorinál gyakrabban használók között valószínűbb volt a 48 órán túli használat, mint az ellenkező jellegű használattal jellemezhetőknél ($\chi^2=7.18$, $p=0.007$, illetve $\chi^2=14.15$ $p<0.0001$) (M55. táblázat).

Csakúgy, mint az ecstasy esetében, itt is a marihuána az elsődlegesen preferált szer az amfetaminnal való kombinációban, de szintén jelentős az alkohollal való együttes használat.

	gyakoriság	%
amfetamin/ nem	24	16.9
alkohol	52	36.6
marihuána/hasis	90	63.4
ecstasy	50	35.2
kokain	24	16.9
lsd	22	15.5
egyéb	2	1.4
összesen	142	100.0
n.a.	9	
összesen	151	

23. táblázat Az amfetamin egyéb szerekkel való kombinálása

37.1% jelentette ki, hogy előfordul, hogy valamilyen egyéb drogot, vagy gyógyszert használ a kellemetlen mellék- és/vagy utóhatások kezelésére. Férfiaknál több, mint

kétszer olyan valószínű a mellékhatások további droggal való kezelése, mint a nők esetében (e.h.=2.227).

A valaha használók közel fele kizárólag táncos szórakozóhelyeken használ amfetamint, s további minden negyedik személy esetében elsősorban ezekhez a helyekhez kötődik a használat (M56. táblázat). Mindössze négyen vannak, akik disco-ban soha nem használnak amfetamint. 47.3% azok aránya, akik ha disco-ba mennek legalább az esetek felében amfetamint használnak, s e tekintetben nem találunk különbséget férfiak és nők között ($\chi^2=0.649$, $p=0.42$). Mintegy minden tizedik személy esetében mondható el, hogy a disco-ba járás minden esetben amfetamin-fogyasztást jelent (M57. táblázat).

A többség soha (62.6%) soha, 12.9% gyakran ül autóba, miután amfetamint használt. A férfiak közel négyszer olyan gyakran teszik ezt, mint a nők (e.h.=3.71, $\chi^2=7.36$, $p=0.007$) (M58. táblázat). 36.4% azok aránya, akik észleltek már valamilyen problémát amfetamin fogyasztásukból kifolyólag, a nemek között nincs különbség. A 48 óránál hosszabb ideig használók és az egy alkalommal ismételt többször fogyasztók valószínűbben jeleztek problémákat és szintén valószínűbben ültek autóba amfetamin használatot követően. Hasonlóképp szoros kapcsolat mutatkozott az intravénás használat és a problémák felmerülésének valószínűsége között, míg a vezetéssel ez utóbbi tényező nem állt kapcsolatban¹⁰. A problémák jelentkezése és a vezetés valószínűsége között szintén nem mutatkozott kapcsolat ($\chi^2=0.066$, $p=0.79$).

A valaha amfetamint használók jellemzői

Az amfetamint valaha kipróbálók, illetve nem próbálók viszonylatában ugyanazokat a jellemzőket találjuk, mint az ecstasy esetében. Ily módon a kipróbálók kétszer olyan valószínűen férfiak, mint nők (e.h.=2.4; $\chi^2=15.3$, $p<0.0001$), sűrűbben járnak disco-ba ($\chi^2=36.07$, $p<0.0001$) és gyakrabban nincs állandó elfoglaltságuk

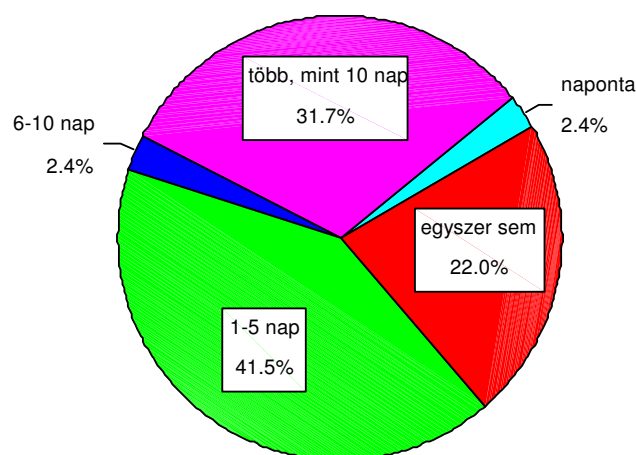
---

¹⁰ hosszabb használat esetén rendre: $\chi^2=2.89$, $p=0.091$; $\chi^2=10.84$, $p=0.001$, az ismételt használat tekintetében: $\chi^2=3.66$, $p=0.056$; $\chi^2=3.52$, $p=0.06$, valamint az intravénás használat tekintetében: $\chi^2=7.7$, $p=0.006$ és $\chi^2=1.48$, $p=0.22$.

($\chi^2=4.76$, $p=0.29$), míg az életkor, a lakhely, a havi bevétel és az iskolai végzettség tekintetében nincs számottevő különbség.

Kokain

Az elmúlt 3 hónapban kokaint fogyasztók mintegy kétharmada legfeljebb heti rendszerességgel fogyasztja ezt a drogot, s mindössze egy személy napi használó (M59. táblázat).

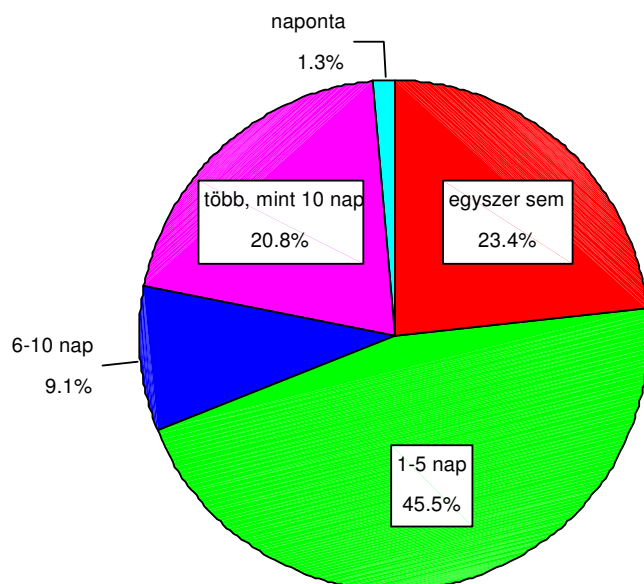

9. ábra Az elmúlt havi kokain fogyasztás gyakorisága (az elmúlt 3 hónapban használók között, $n=41$)

A kokaint valószínűbben próbálták ki a férfiak ($\chi^2=11.8$, $p=0.001$), a gyakoribb disco-látogatók ($\chi^2=16.05$, $p<0.0001$) és a semmilyen elfoglaltsággal nem rendelkezők ($\chi^2=9.89$, $p=0.002$). Szintén valószínűbb volt a használat az érettségivel rendelkezők között, mint akár a 8 általánost, szakiskolát, vagy egyetemet végzettek között. Az életkor, a lakhely és a havi bevétel tekintetében nem mutatkozott különbség a kipróbálók és a soha nem használók között.

LSD

Az LSD használatának gyakoriságát nézve nagyon hasonló képet kapunk, mint a kokain tekintetében (M60. táblázat).

10. ábra Az elmúlt havi LSD fogyasztás gyakorisága (az elmúlt 3 hónapban használók között, n=77)

A kokainhoz viszonyítva az egyetlen lényeges különbség, hogy az LSD-t egyforma valószínűséggel próbálták ki a férfiak és a nők. Szintén nem volt különbség az életkor, a lakhely és a bevétel tekintetében, míg valószínűbb kipróbálók voltak az elfoglaltsággal nem rendelkezők és a gyakoribb disco-látogatók. Szintén valószínűbben próbálkoztak LSD-vel az érettségivel rendelkezők, mint az általános iskolát, vagy szakiskolát végzettek.¹¹

Opiátok

Hasonló a helyzet az opiátszármazékok tekintetében is. A napi, vagy heti többszöri használók, tehát a feltehetően dependens személyek száma néhány fő, míg az adatok alapján úgy tűnik a többség csak kísérletezett a droggal. Mint láttuk fentebb a valaha kipróbálók mintegy harmada, összesen 22 fő az, aki az elmúlt hónapban is használt valamilyen opiátszármazékot. Esetükben mindazonáltal - és ide az

¹¹ $\chi^2=5.86$, $p=0.015$, $\chi^2=21.6$, $p<0.0001$, valamint $\chi^2=3.54$, $p=0.06$

Demetrovics Zs. *Drog és Disco Budapesten. Táncos szórakozóhelyeket látogató fiatalok szocio- 44 demográfiai jellemzői és drogfogyasztási szokásai*. Fehér Folt Sorozat 12. Budapesti Szociális Forrásközpont, Budapest. 1998. [118 old. ISBN 963-03-5176-5]

elmúlt hónapban akár csak egyszer használókat is beleérthetjük - könnyen elképzelhető, hogy egy dependens karrier kezdetét ragadtuk meg (M61.-M63. táblázat).

Az előbbi drogokhoz hasonlóan sem az életkor, sem a lakhely, sem az egy havi bevétel, és jelen esetben az iskolai végzettség sem befolyásolta a kipróbálás valószínűségét. Továbbra is valószínűbb volt azonban kipróbálás a férfiak, a gyakrabban disco-ba járók és az elfoglaltsággal nem rendelkezők között¹².

Az egyes drogok fogyasztása közötti kapcsolat

Mind az alkohol, mind a marihuána, vagy hasis tekintetében, az elmúlt 30 napban való használat valószínűbben járt együtt az aktuális dohányzással, mint annak hiányával¹³. Nem mutatkozott ugyanakkor ilyen jellegű kapcsolat az ivás és a marihuánafogyasztás között ($\chi^2=0.87$, $p=0.35$).

Szintén összefüggés mutatkozott az alkoholfogyasztás és néhány egyéb drog használata között, a kapcsolat azonban *fordított*. Így mind az amfetamin, mind az LSD, s a mák tekintetében is, valószínűbb használatot jelentett, ha a személy nem ivott alkoholt az elmúlt 30 nap során¹⁴, míg a többi drog tekintetében nem mutatkozott kapcsolat. A marihuána/hasis esetében viszont ismételten egymást erősítő hatás jelentkezett, így az elmúlt hónapban szívók, valószínűbben használtak amfetamint, kokaint, ecstasy-t, LSD-t, vagy opiátot is, mint a nem szívók¹⁵. Az amfetamin, a kokain, az ecstasy, az LSD és az opiátok tekintetében bármelyik drog aktuális használata valószínűbben járt együtt egy másik használatával is, mint annak hiányával ($p<0.0001$ minden esetben).

Mindezek az eredmények meglehetősen politoxikomán képét festenek jelen mintáról. Úgy tűnik egyedül az alkohol és az illegális drogok párhuzamos fogyasztása kisebb mértékű, a statisztikai számítások azonban itt is csalókák.

---

¹² $\chi^2=5.6$, $p=0.018$, $\chi^2=21.16$, $p<0.0001$, $\chi^2=8.39$, $p=0.004$

¹³ $\chi^2=18.02$, illetve $\chi^2=51.84$, $p<0.0001$ mindkét esetben

¹⁴ $\chi^2=3.25$, $p=0.071$, $\chi^2=4.27$, $p=0.039$, valamint $\chi^2=3.51$, $p=0.061$.

¹⁵ $\chi^2=67.69$, $\chi^2=13.09$, $\chi^2=25.66$, $\chi^2=39.35$, valamint $\chi^2=50.69$, $p<0.0001$ minden esetben

Valójában az ecstasy-, illetve amfetamin használók mintegy harmadánál - saját bevallásuk szerint - előfordul a stimuláns és az alkohol kombinációja¹⁶.

Különösen meglepő, hogy az olyan, alapvetően eltérő személyiség szerkezetet implikáló szerek, mint az opiátok, illetve az alkohol, vagy a marihuána jelen populációban egyáltalán nem zárták ki használatuk jelentős átfedését. A jelenség hátterében feltehetőleg az állhat, hogy a megkérdezettek többségénél (még?) nem alakult ki a drogpreferencia¹⁷, s a lehető legtöbb szerrel való kísérletezés dominál. Ezt az elképzelést erősíti az az eredmény is, hogy az opiáttal kísérletezők többsége valóban kísérletező, mindössze két személy jelzett napi használatot.

Jövőbeni használat¹⁸

Mint az az alábbi ábrán látható minden harmadik személy biztosra veszi, hogy a jövőben hasist, vagy marihuánát fog szívni, illetve alkoholt fogyaszt. Az egyéb drogok tekintetében ez az arány 10-15%. Különösen elgondolkodtató, hogy míg az inkább használt drogok, így az amfetamin, LSD, ecstasy és a kokain esetében a biztos használatra vonatkozó attitűdök lényegesen alatta maradnak a valós, múltbeli kipróbálás mértékének, addig az alig néhány fő által próbált kodein és a szervesoldószeres esetében, a jövőre irányuló használati tervek közel dupláját teszik ki a kipróbálók létszámának. A heroin és a mákszármazékok tekintetében lényegében a valós használattal azonos arányok mutatkoztak. Hasonlóképp a jövőre vonatkozóan biztos nemet mondók aránya lényegesen alatta maradt az eddig az adott szert nem próbálók arányánál.

---

¹⁶ Kombináció alatt itt a két szer egyidejű használatát értjük, s nem a mindkét szerrel való, de különböző alkalmakkor való kísérletezést.

¹⁷ A drogpreferencia kifejezés azt a jelenséget jelöli, miszerint a drogfogyasztók többsége bizonyos fokú, vagy esetlegesen kizáró jellegű preferenciát mutat egyes kábítószeres irányába, más drogokkal szemben. A választás hátterében elsősorban személyiségjellemzők, illetve ezzel összefüggésben ideglettani háttérjellemzők feltételezhetők (l. pl. Kern és mtsai, 1986). A preferált drog kizárólagos fogyasztásának kialakulását azonban többnyire, értelemszerűen a drogok széles spektrumával való kísérletezés előzi meg.

¹⁸ A jövőbeni használat definiálását lásd a mellékelt szömagyarázatban, vagy a kérdőív 46. kérdésénél.

	biztos, hogy nem	feltehetően nem	50%-os valószínűséggel	feltehetően igen	biztosan	n.a.
<i>alkohol</i>	93	29	38	68	113	32
%	27.3	8.5	11.1	19.9	33.1	8.6
<i>hasis/marihuána</i>	125	29	25	39	110	45
%	38.1	8.8	7.6	11.9	33.5	12.1
<i>amfetamin</i>	156	47	25	41	49	55
%	49.1	14.8	7.9	12.9	15.4	14.7
<i>kokain</i>	176	37	19	34	49	58
%	55.9	11.7	6.0	10.8	15.6	15.5
<i>ecstasy</i>	179	49	19	32	38	56
%	56.5	15.5	6.0	10.1	12.0	15.0
<i>LSD</i>	171	47	27	26	49	53
%	53.4	14.7	8.4	8.1	15.3	14.2
<i>heroin</i>	214	34	14	16	28	67
%	69.9	11.1	4.6	5.2	9.2	18.0
<i>mák</i>	203	45	8	19	26	72
%	67.4	15.0	2.7	6.3	8.6	19.3
<i>kodein</i>	225	31	7	11	28	71
%	74.5	10.3	2.3	3.6	9.3	19.0
<i>ragasztó.</i>	245	20	1	5	33	69
%	80.6	6.6	0.3	1.6	10.9	18.5

24. táblázat Az egyes szerek jövőben tervezett használata

Az amfetamin, a kokain, az ecstasy és az LSD esetében bármelyik drog tervezett használata 0.62-0.75-ös korrelációt mutatott ezen drogok közül bármelyik másikkal. Valamivel gyengébb ($r=0.41-0.64$) kapcsolat mutatkozott ezen drogok, illetve az egyes opiátszármazékok jövőbeni használata között. Az egyes opiátok 0.77-0.83-as korrelációban álltak egymással. A hasis tervezett használata szoros kapcsolatot mutatott a stimulánsok, illetve az LSD használatával ($r=0.43-0.57$), nem állt azonban jelentős kapcsolatban az opiátok tervezett használatával ($r=0.2-0.28$). Az alkohol jövőbeni használata egyedül a hasis/marihuána használatával mutatott szorosabb korrelációt ($r=0.4$), az egyéb drogokkal lényegében semmilyen kapcsolat nem mutatkozott. Talán némileg meglepő módon a szervesoldószerek tervezett használata rendkívül szoros korrelációt mutatott az egyes opiát származékokkal ($r=0.73-0.84$), s valamivel gyengébb ($r=0.48-0.52$) kapcsolatot az LSD-vel és az ecstasy-val ($p<0.0001$, minden idézett esetben).

Az ismerősök droghasználata

Az alábbi táblázaton azt láthatjuk, hogy a megkérdezettek ismeretségi körébe tartozó személyek milyen valószínűséggel arányban részesül valamely drogot

fogyasztják valamely drogot. Nem meglepő, hogy egy adott szert használók szélesebb körének ismertsége a szer használatával jár együtt. Mint látható a válaszolók viszonylag kis százalékánál figyelhető meg, hogy az ismerettség kör a szerhasználók körére szűkül. Az alkoholt és a dohányzást nem számítva, ez elsősorban a marihuána-fogyasztás viszonylatában jellemző. Így a napi, vagy heti többszöri marihuána szívók 45.5%-a, illetve 49.1%-a jelezte, hogy szinte az összes ismerőse fogyasztja ezt a drogot. Ez a megfigyelés kongruens azzal a korábbi eredménnyel, miszerint az intenzív marihuána használat az interperszonális kapcsolatok jelentős leszűküléséhez vezet (Demetrovics, 1996).

	senki	páran	mintegy a fele	a legtöbben	szinte mindenki	n.a.
cigarettazik	8	45	62	140	98	20
%	2.3	12.7	17.6	39.7	27.8	5.4
alkoholt fogyaszt	13	70	83	101	85	21
%	3.7	19.9	23.6	28.7	24.1	5.6
hetente lerészegedik	101	156	38	23	23	32
%	29.6	45.7	11.1	6.7	6.7	8.6
használt már amfetamint, XTC-t	75	115	59	56	37	31
%	21.9	33.6	17.3	16.4	10.8	8.3
marihuánát szív	79	84	57	61	64	28
%	22.9	24.3	16.5	17.7	18.6	7.5
használt már kokaint	152	127	27	12	17	38
%	45.4	37.9	8.1	3.6	5.1	10.2
használt már heroint	178	127	15	6	10	37
%	53.0	37.8	4.5	1.8	3.0	9.9
gyakran használ amfetamint, XTC-t	123	138	40	17	19	36
%	36.5	40.9	11.9	5.0	5.6	9.7
szipuzik	292	23	6	4	7	41
%	88.0	6.9	1.8	1.2	2.1	11.0
LSD-t használ	139	130	28	19	20	37
%	41.4	38.7	8.3	5.7	6.0	9.9
vezet miután ivott, drogozott	115	165	31	24	9	29
%	33.4	48.0	9.0	7.0	2.6	7.8
drogot árul	175	131	16	13	3	35
%	51.8	38.8	4.7	3.8	0.9	9.4

25. táblázat Az ismerősök droghasználata

Szoros együttjárás mutatkozott az egyes drogot használó ismerősök számában. Így minél több olyan ismerőse van valakinek, aki a marihuána, amfetamin, ecstasy, kokain, vagy heroin közül valamelyik drogot használta valaha, annál valószínűbb,

hogyan ezen drogok közül egy bármelyik másikat kipróbáló ismerőse is van ($r=6.3-7.6$, $p<0.0001$ minden esetben). Ezen drogokat fogyasztó ismerősök megléte szintén jelentős mértékben feltételezi, hogy dealer ismerőse is van a személynek ($r=4.2-4.9$, $p<0.0001$ minden esetben).

Problémák észlelése az ismerettségi körben¹⁹

A legtöbben (49.4%) az amfetamin használatából adódóan tapasztaltak problémákat társaik között, s elsősorban valamilyen lelki problematikát észleltek. A válaszolók összesen 30.8%-a jelzett ilyen társai körében. Viszonylag jelentős volt még (21.7%) a tapasztalt fizikai problémák aránya, míg családi problematikát 16.7% jelzett. Lényegesen kevesebben (22.2%) jelzett problémát az ismerősök kokain-fogyasztásával kapcsolatban. Ugyanakkor a kép lényegesen differenciálatlanabb, a tapasztalt nehézségek megoszlának az egyes szempontok alapján. Az ecstasy és az LSD esetében szintén a fizikai (14.6% és 14.3%), a lelki (14.6% és 21.6%), s lényegesen kisebb mértékben a családi (9.5% és 9.2%) problémákra figyelt fel a környezet. Rendőrségi problémákat elsősorban az amfetamin (14.5%) és az LSD (9.8%) vonatkozásában jeleztek a megkérdezettek, míg az iskolai gondok tekintetében egyedül az amfetamin esetében mutatkozott 10% feletti érték. Elvonási tüneteket a megkérdezettek 5-6%-a észlelt az ismerettségi körben, ez az érték megint csak az amfetamin vonatkozásában volt egyedül magasabb, 11% (M64. táblázat).

Kiemelendő, hogy mind a négy drog esetében, mind a valaha, mind az elmúlt 30 napban az adott drogot használók szignifikánsan valószínűbben észleltek valamilyen, a drog következményeként fellépő problémát az ismerősök körében, mint a nem használók.

Veszélyészlelés

Az egyes szerek használatához társuló veszélyek tekintetében a válaszolók a használat intenzitása szerint differenciálnak a veszélyesség megítélésében. A többség a legtöbb szer esetében kevés, vagy semennyi veszélyt nem tulajdonít az

---

¹⁹ A válaszok értelmezéséhez a kérdőív 48. kérdése nyújt támpontot.

Demetrovics Zs. *Drog és Disco Budapesten. Táncos szórakozóhelyeket látogató fiatalok szocio- 49 demográfiai jellemzői és drogfogyasztási szokásai.* Fehér Folt Sorozat 12. Budapesti Szociális Forrásközpont, Budapest. 1998. [118 old. ISBN 963-03-5176-5]

alkalmi, vagy egyszeri használatnak, míg a gyakori használat esetében feltételezik a problémák megjelenését (M65.-M66. táblázat). Így a gyakori heroin és a gyakori kokain használat esetében 40-50%-a a válaszolóknak gyakori, súlyos problémák megjelenését feltételezi. Szintén egyedül ezen két változó esetében adtak a vizsgálati személyek átlagosan 2.5 fölötti értéket a veszélyesség mértékének 0-tól 4-ig terjedő képzeletbeli skáláján. A napi marihuána-használatot azonban csak minden ötödik személy tekintette súlyos következményekkel járóknak.

Nagyon hasonló becslések születtek a férfiak, illetve a nők megítélésének viszonylatában, s ily módon a legtöbb szer használatára vonatkozóan a megkérdezettek úgy gondolják, hogy a használat egyforma veszélyt jelent az emberre nemétől függetlenül. E tekintetben három kivétel született, így az egyszeri kokain-használat, a napi csokoládéfogyasztás és az ecstasy-használat melletti elégtelen folyadékfogyasztás tekintetében a válaszolók úgy gondolták a nők súlyosabb problémákkal kell, hogy szembenézzenek, mint a férfiak ($t=1.84$, $p=0.06$; $t=5.89$ és $t=3.99$, $p<0.0001$ mindkét esetben).

Mind a heroin, mind a kokain, mind az ecstasy, vagy amfetamin tekintetében a gyakori használatot - mindkét nem esetében - szignifikánsan veszélyesebbnek tekintették a válaszolók, mint az egyszeri próbálkozást. Szintén súlyosabb következményeket tulajdonítottak annak, ha valaki nem fogyaszt elegendő mennyiségű folyadékot az ecstasy használata és folyamatos tánc mellett, mint, ha hasonló körülmények között nem pihen, illetve nem hűti le magát időnként a friss levegőn ($p<0.0001$ minden esetben).

Általános tendencia, hogy a nők nagyobb mértékű veszélyt asszociálnak az egyes szerek fogyasztásához, illetve rizikó-magatartásformákhoz, s különösen jellemző ez amennyiben a rizikó-viselkedés veszélyességét a nőkre vonatkozóan kell megítélni. Mind a nőkre, mind a férfiakra vonatkozóan elsősorban a gyakori szerhasználatot (marihuána, amfetamin/ecstasy, heroin, kokain) ítélték a nők veszélyesebbnek, mint a férfiak, az eltérések azonban lényegesen jelentősebbek, ha a veszélyességet a nők önmagukra vonatkozóan ítélték meg²⁰.

---

²⁰ marihuána esetében: $t=3.85$, $p<0.0001$, illetve $t=2.24$, $p=0.025$; amfetamin/ecstasy esetében: $t=3.11$, $p=0.002$, illetve $t=2.82$, $p=0.005$; heroin esetében: $t=2.95$, $p=0.003$, illetve $t=2.21$, $p=0.028$, valamint kokain esetében: $t=3.75$, $p<0.0001$, illetve $t=2.36$, $p=0.019$;

Összefoglalás

Jelen vizsgálat képet adott a budapesti szórakozóhelyeket látogató fiatalok dohányzási-, valamint alkohol- és drogfogyasztási szokásairól.

Mint láttuk a vizsgálatba bekerült fiatalok többsége tanul, jelentős részük felsőoktatási intézményben (48.2%). Nagyobb részük középosztálybeli, értelmiségi családból került ki. A többség estéi nagy részét otthon tölti, s általában heti 1-3 alkalommal jár el szórakozni.

Az alkoholfogyasztással és a dohányzással kapcsolatos életprevalencia értékek kevésbé meglepőek, bár helyenként eltéréseket találhatunk a korábbi vizsgálatokkal összehasonlításban. A dohányzásra vonatkozó életprevalencia értékek lényegesen magasabbak ugyanis az Elekes és Paksi (1996) által, reprezentatív középiskolás mintán találtaknál (90.9% szemben 69.2%), bár jelen mintában az átlagéletkor 4 évvel magasabb. Lényegesen nagyobb különbség mutatkozott továbbá a havi prevalencia értékek tekintetében; míg jelen vizsgálatban 78.6% dohányzott és 82.3% fogyasztott alkoholt az elmúlt hónap során, addig a középiskolás mintán ez az érték 35.8%, illetve 50.4%. Bár jelen mintában mindössze 17 fő 15-16 éves fiatal volt, közülük 94.1% volt az aktuálisan dohányzók aránya, míg az alkoholt valamennyien kipróbálták már, 76.5%-uk pedig az elmúlt hónapban is ivott. Ezek az eredmények mindenképp ellene szólnak, hogy a különbségeket a két minta életkori eltérésének tulajdonítsuk.

Elgondolkodtató továbbá, hogy az alkoholfogyasztás gyakoriságát tekintve ezzel ellentétes eredményeket is kapunk. Egy korábbi vizsgálatban férfiak között 5.8%-os, míg nők esetében 1.5%-os napi alkoholfogyasztást találtak (Elekes & Liptay, 1987). Egy kurrens (1997-ben készült), országos reprezentatív felmérés 14 évesek és annál idősebbek körében 9%-os napi alkoholfogyasztást jelez (Paksi, 1998), s ugyanakkor meglepő módon egy néhány évvel korábbi, szintén országos reprezentatív vizsgálatban, 20 és 29 év közöttiek körében 50% feletti napi alkoholfogyasztást mutatkozott (Kopp & Skrabski, 1995).

Ezekkel az eredményekkel szemben a disco-ba járó, hasonló korú személyek között a napi alkohol-fogyasztás aránya csak 2.8%, s a heti ivók aránya sem éri el a 25%-ot. Bár mintánk kicsinysége messzemenő következtetések levonásához nem ad alapot, mégis úgy tűnik, hogy a rekreációs droghasználat az intenzifikált

alkoholfogyasztás ellen hathat. Ezt a hipotézist erősíti az az eredmény is, hogy több illegális drog esetében az elmúlt havi alkoholfogyasztás az adott kábítószer kipróbálásának valószínűségét csökkentette. Továbbá, míg az illegális szerek esetében a tanulók, vagy munkába járól szignifikánsan kisebb valószínűséggel fogyasztották valamelyik illegális szert, mint az elfoglaltsággal nem rendelkezők, addig az alkohol esetében az elmúlt havi használatot a személy elfoglaltsága nem befolyásolta, valószínűbb használatot jelentett azonban a magasabb iskolai végzettség és a magasabb havi bevétel is.

Az illegális drogfogyasztást tekintve, mint a világon máshol is (Adams & mtsai, 1989; Irgens-Jensen, 1991; Korf & Steenhoven, 1993; Korf, Nabben & Schreuders, 1995), a marihuána és a hasis bizonyult a legnépszerűbbnek, a megkérdezettek 64.9%-a próbálta ki valaha ezt a drogot, s 50.7%-uk aktuálisan is használja. A kezdőéletkor 17 év, egy évvel alacsonyabb, mint a többi drog esetében. A második legnépszerűbb illegális drog az amfetamin (40.5%), majd sorrendben az LSD (37.8%), az ecstasy (27.9%) és a kokain (20.6%) következik.

A magas életprevalencia értékek mellett az igazán elgondolkodtató adat, hogy a kokain, ecstasy, LSD, heroin esetében a kipróbálók 17-24.4%-a, az amfetamin esetében 31.7%-a heti többszöri fogyasztóként jellemezte önmagát. Bár a jelen vizsgálatban magas élet- és havi-prevalencia értékeket mutató drogokat, általában rekreációs használattal jellemzik (Peroutka, 1987; Solowij & mtsai, 1992), s ennek megfelelően úgy tűnik, hogy ezek a drogok lényegesen kevesebb pszicho-szociális problémát vetnek fel, mint a heroinfogyasztás (Gerevich, 1994), a jelen vizsgálatban talált meglehetősen magas arányú gyakori használat felveti, hogy ezeknek a drogoknak a fogyasztása is válhat intenzifikálttá, vagy akár dependenciát kiváltóvá. Szintén kiemelendő a nyugati összehasonlításban is viszonylagosan magas intravénás használat előfordulása (I. Solowij, Hall & Lee, 1992)²¹.

Összesen 34 fő (24 férfi és 10 nő) keresett meg valamilyen segítséget nyújtó intézményt, többségük (18 fő) azonban csak telefonon hívta a Drog Stop

---

²¹ Megjegyzendő ugyanakkor, hogy az idézett vizsgálat egyetemi populáción, így a miénktől lényegesen eltérő mintán készült.

segélyszámát, míg a többiek valamelyik drogambulanciát keresték fel. Ők értelemszerűen a gyakori használók közül kerültek ki. Hasonlóképp, megfigyelhettük, hogy mind az alkoholfogyasztással kapcsolatban, mind az illegális drogok esetében gyakrabban jeleztek problémákat azok a fiatalok, akiket gyakoribb, vagy nagyobb mennyiségű szerhasználat jellemzett, s mint láttuk, ők elsősorban az elfoglaltsággal nem rendelkező, gyakori disco-látogató férfiak közül kerültek ki.

Amsterdami disco-kkal összehasonlításban²² mindazonáltal találunk néhány eltérést (Korf & mtsai, 1995). Bár a marihuánát valaha kipróbálók aránya nagyobb Amsterdamban, az elmúlt 30 napban használók arányában nincs különbség. A második legnépszerűbb drog Amsterdamban az ecstasy, közel kétszer annyian próbálták már, mint jelen mintában, s az aktuális használók aránya is 33%. Szintén lényegesen többen használtak kokaint (39%, illetve 15% a havi prevalencia érték) Amsterdamban. Valamivel kevesebben próbálkoztak azonban amfetaminnal és LSD-vel; különösen az elmúlt havi fogyasztás tekintetében mutatkoztak lényeges különbségek (12%, illetve 3%). Pontosan fele annyian használtak valaha heroint az amsterdami disco-kban, mint Budapesten, s az itteni 4%-kal szemben Hollandiában lényegében senki nem használta ezt a drogot az elmúlt 30 napban. Ezek az eredmények messzemenően megerősítik azt a bevezetőben felvetett hipotézist, miszerint Magyarországon az opiát-típusú szerek terjedésével párhuzamosan - mely folyamat a nyugati tendenciákkal ellentétes - a nyugati trendekkel azonos folyamatnak, nevezetesen a pszichostimulánsok használatának jelentős növekedésének is tanui lehetünk (Demetrovics, 1998).

Mint láttuk a barátok után a legtöbb szer esetében a disco a leggyakoribb helyszín, ahol drogot kínálnak a fiatalnak. Nem zárhatjuk ki annak lehetőségét, hogy az itt drogot ajánlók jelentős része szintén az ismerettségi körből kerül ki, s az egyéb adatok is arra engednek következtetni, hogy a drogok terjesztése inkább az informális hálókön, mint a hagyományos értelemben vett dealer kapcsolatokon keresztül történik. A teljes minta egyharmada jelezte, hogy ismer néhány olyan

---

²² Tudomásom szerint hasonló mintán végzett vizsgálat az idézett Amsterdami tanulmány (Korf és mtsai, 1995) kivételével nem készült.

embert, akitől drogot tud/tudna vásárolni. Mint láttuk, a marihuána-fogyasztás első alkalommal 76.4%-ban barátok, ismerősök körében történik.

Kétségtelen azonban, hogy a fogyasztás helyszíne döntően a disco. Míg az elmúlt hónapban dohányzók harmada, s az alkoholfogyasztók fele jelezte, hogy elsősorban, vagy kizárólagosan a disco-ban teszi ezt, addig az ecstasy és az amfetamin esetében a válaszolók közel háromnegyedénél volt ez így. Az utóbbi szerek esetében csak minden 6.-9. személy nyilatkozott úgy, hogy a helyszíntől teljesen függetlenül használja a drogot. Elgondolkodtató, hogy ezzel szemben az elmúlt 30 napban marihuánát fogyasztók közel fele, helyszíntől függetlenül, mindenhol egyforma valószínűséggel szív. Úgy tűnik tehát, hogy, míg az amfetamin-származékok tekintetében használatos 'disco-drog' kifejezés megjelenésének hátterében - Budapest vonatkozásában is - valós jelenség áll, addig a marihuána-használat lényegesen kiterjedtebb, a disco-tól függetlenül is élő jelenség.

A korábban idézett Elekes-Paksi (1996) vizsgálattal összehasonlításban, elgondolkodtató az illegális szerekre vonatkozó életprevalencia értékek különbsége. Míg jelen mintán a megkérdezettek 68.6%-a használt már valamilyen illegális drogot, addig a néhány évvel fiatalabb, Budapesten lakó, középiskolás korosztály (16 évesek) esetében ez az érték 12.1%. Hasonlóképp, a budapesti középiskolákba járók, egyetlen illegális szer tekintetében sem mutattak 8%-nál magasabb életprevalencia értéket (Paksi Borbála, szóbeli közlés). Csak összehasonlításképp, az általunk vizsgált mintában a marihuánafogyasztás 8.7-szer, a heroin kipróbálása 15.1-szer, a kokain és az amfetamin használata pedig 34.3-szor, illetve 40.5-ször gyakoribb, mint a 16 éves iskolai populációban.

Megfontolandó ugyanakkor, s a differenciálás szükségességére int minket az a megfigyelés, hogy az egyes hely-típusok között alapvető különbségek mutatkoznak, mind a fogyasztott szerek jellegének, mind a használat intenzitásának tekintetében (M40. táblázat). Hangsúlybeli eltolódások még az egyforma típusba sorolt helyek között is jelentkeztek (M67.-M69. táblázat).

Bár a fiatalok nagy részének van elképzelése a vizsgálatba bevont drogok kinézetéről és használatának módjáról, ezek az ismeretek többhelyütt hiányosak, vagy pontatlanok. Az az adat, miszerint pontosabb ismereteket a szélesebb körben használt drogokkal kapcsolatban találtunk, mindenképp felveti, hogy az információ átadásban a lényegi szerepet az informális kapcsolatok, vagy maga a droggal való találkozás tölti be. Különösen elgondolkasztató, hogy a viszonylag kevésbé használatos, kevésbé ismert drogok, így elsősorban az opiátszármazékok tekintetében, a megkérdezettek harmada-negyede nem zárja ki a jövőbeni használatot.

Tekintve, hogy a drogokhoz való hozzájutás legfontosabb forrását a barátok, illetve a disco, vagy egyéb szórakozóhely jelenti, tulajdonképp az ezeken a helyeken megforduló fiatalok mindegyike potenciálisan ki van téve a droggal, vagy droghasználókkal való találkozásnak. Ugyanezt támasztja alá, hogy a nagy többség rendelkezik legalább néhány olyan ismerőssel, aki próbálta már valamelyik kábítószerrel. Mindezt tekintetbe véve rendkívül fontos lenne, hogy azok, akiknek nincsenek megfelelő ismereteik az egyes drogokról, s mint láttuk ezek a személyek értelemszerűen a nem fogyasztók közül kerültek ki, hozzájuthassanak ezekhez az információkhoz, s azt lehetőség szerint ne a már fogyasztó társaktól, vagy használat útján szerezzék meg a fiatalok. Kiemelendő azonban, hogy ezeken a helyeken az egyszerű információnyújtás helyett, vagy azt kiegészítendő, mindenképp szükséges lenne a kortárs-segítés gyakorlatának megvalósítása.

Természetesen az információnyújtás nem szűkülhet a potenciális drogfogyasztási helyekre, de ezeken a helyeken úgy tűnik, fokozott figyelemre van szükség. Mindenképp kényes probléma azonban pl. egy fővárosi disco ilyen jellegű prevenciók munkáját megszervezni. Elengedhetetlen természetesen a tulajdonosok, vagy szervezők megnyerése egy ilyen programnak; s bár megfigyeléseink szerint a szervezők gyakran tagadólag állnak hozzá a jelenséghez, - s ha el is ismerik, hogy a disco-kban gyakori a drogfogyasztás, a saját helyet 'tisztának' tartják, vagy hirdetik -, úgy gondoljuk, hogy elképzelhető egy sikeres együttműködés kiépítése is.

Összefoglalva tehát, bár úgy tűnik a budapesti disco-látogató fiatalok többségénél elsősorban a szociális-rekreációs droghasználat, azaz a heti használatnál nem gyakoribb, szociális kontextustól, szórakozástól függő, s nem addiktív típusú használat jellemző, a vizsgált populáció fiatal életkora, s az esetek mintegy felében csak egy-két évre visszatekintő szerfogyasztása nem jelent biztosítékot az intenzifikált fogyasztás kialakulásával szemben.

Irodalom

- Adams, E. H.-Gfroerer, J. C.-Rouse, B. A.** (1989) Epidemiology of Substance Abuse Including Alcohol and Cigarette Smoking. *Annual of the New York Academy of Sciences*, 562. June. 14-20.
- Bácskai E.-Gerevich J.** (1994) Poverty drug use in Hungary. *Scandinavian Journal of Social Welfare*, 3. 1-7.
- Bácskai E.-Gerevich J.** (1998) *Ifjúság és Drogfogyasztás*. Animula, Budapest.
- Demetrovics, Zs.** (1996) Drogfogyasztók társas kapcsolatainak személyközpontú felmérése: kezdeti eredmények. *Szenvedélybetegségek*, 6. 424-435.
- Demetrovics, Zs.** (1998) Drogfogyasztás Budapest táncos szórakozóhelyein: helyzetkép. *Educatio*, (megjelenés alatt)
- Elekes Zs.-Liptay G.** (1987) Az alkoholfogyasztás és más deviáns viselkedési formák elterjedtsége Magyarországon. *Társadalmi Beilleszkedési Zavarok XI.*, Budapest.
- Elekes Zs.-Paksi B.** (1996) *A magyarországi középiskolások alkohol és drogfogyasztása*. Népjóléti Minisztérium, Budapest, 1996.
- Fejér B.** (1998) *LSD és popkultúra*. MTA PTI Etnoregionális Kutatóközpont, (megjelenés alatt)
- Fridli J.-Pelle A.-Rácz J.** (1994) Drogfogyasztás és büntetőpolitika. *Szenvedélybetegségek*, 1. 15-21.
- Gerevich J.** (1994) Az európai és a magyarországi droghelyzet: hasonlóságok és különbségek. Gerevich J. (szerk.): *Drog és Politika*. Egészséges Ifjúságért Alapítvány, Budapest, 25-30.
- Gerevich, J.-Bácskai, E.** (1995) Drug Use in Hungary: An Overview. *The International Journal of the Addictions*, 3. 291-303.
- Gfroerer, J.- Brodsky, M.** (1992) The incidence of illicit drug use in the United States, 1962-1989. *British Journal of Addiction*, 87. 1345-1351.
- Hartnoll, R. L.** (1994) Opiates: prevalence and demographic factors. *Addiction*, 89. 1377-1383.
- Hibell, B.-Anderson, B.-Bjarnason, T.-Kokkevi, A.-Morgen, M.-Narusk, A.** (1997) *1995 ESPAD Report*. Stockholm.

- Irgens-Jensen, O.** (1991) Changes in the use of drugs among Norwegian youth year by year from 1968 to 1989. *British Journal of Addiction*, 86. 1449-1458.
- Katona É.-Talabér Gy.** (évsz. nélk.) *A Pompidou Csoport és a UNDCP közös projektje. A Multy city hálózat kiterjesztése Közép-Európára. Budapest és Szeged városjelentése.* Kézirat.
- Kern, M. F.-Kenkel, M. B.-Templer, D. I.-Newell, T. G.** (1986) Drug Preference as a Function of Arousal and Stimulus Screening. *The International Journal of the Addictions*, 2. 255-265.
- Kopp M.-Skrabski Á.** (1995) *Magyar lelkiállapot.* Végeken Kiadó, Budapest.
- Korf, D. J.-Steenhoven, P. van der** (1993) *Antenne 1993. Trends in alcohol, tabak, drugs en gokken bij jonge Amsterdammers,* O+S, het Amsterdamse Bureau voor Onderzoek en Statistiek, Amsterdam, NL.
- Korf, D. J.-Nabben, T.-Schreuders, M.** (1995) *Antenne 1995. Trends in alcohol, tabak, drugs en gokken bij jonge Amsterdammers,* O+S, het Amsterdamse Bureau voor Onderzoek en Statistiek, Amsterdam, NL.
- Koster, S.** (1992) In times like these we need house. *maniscript*
- Kozel, N. J.-Adams, E. H.** (1986) Epidemiology of Drug Abuse: An Overview. *Science*, 4779. 970-974.
- OPNI** (1997) *Jelentés a pszichiátriai, neurológiai és stroke ellátás országos helyzetéről.* Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézet, Budapest.
- Network** (1997) Az Országos Alkoholológiai Intézet állásfoglalása az addiktológiai ellátás rendelkezésére álló kapacitások egyes kérdéseiről. *Network*, 6. 63.
- Paksi B.** (1997) Lehetőségek és problémák a magyarországi drogepidemiológiai kutatásokban. *Szenvedélybetegségek*, 2. 114-125.
- Paksi B.** (1998) *TÁRKI Egészségkutatás, 1997.,* Kézirat.
- Peroutka, S. J.** (1987) Incidence of Recreational Use of 3,4-Methylenedimethoxymethamphetamine (MDMA, "Ecstasy") on an Undergraduate Campus. *The New England Journal of Medicine*, 24. 1542-1543.
- Peveler, R. C.-Green, R.-Mandelbrote, B. M.** (1988) Prevalence of Heroin Misuse in Oxford City. *British Journal of Addiction*, 83. 513-518.
- Rácz J.** (1989) *Ifjúsági szubkultúrák és fiatalkori "devianciák".* Magyar Pszichiátriai társaság, Budapest.

Rácz J.- Hoyer M. (1995) »Pörgés« és »punnyadás« I.-III. Alkohol- és droghasználók szociálpszichológiai és etnográfiai vizsgálata a Jereván lakótelepen. *Szenvedélybetegségek*, 4. 244-250., 5. 331-336, 6. 414-421.

Sandwijk, J. P. - Cohen, P. D. A. - Musterd, S. (1991) *Licit and Illicit Drug Use in Amsterdam*. Instituut voor Sociale Geografie Universiteit van Amsterdam, Amsterdam.

Solowij, N.-Hall, W.-Lee, N. (1992) Recreational MDMA use in Sydney: a profile of 'Ecstasy' users and their experiences with the drug. *British Journal of Addiction*, 87. 1161-1172.

Mellékletek

Szómagyarázat

aktuális használó: azok a személyek, akik az adott szert az elmúlt 30 napban használták.

díscó: a disco szó a fentiekben két értelemben is használatos. Egyrészt (1) jelzi általánosságban a táncos szórakozóhelyeket, másrészt (2) azt a speciális szórakozóhely típust, melyet a vizsgálatot leíró részben hagyományos disco-ként definiáltunk. A két jelentés megkülönböztetése végett, ez utóbbi jelentésben a szót, csakúgy, mint a party és klub kifejezéseket minden esetben *dőlt betűvel írjuk*.

egyéb drogok (v. egyéb illegális drogok): bármilyen illegális drog (amfetamin, kokain, ecstasy, LSD, mákszármazékok, heroin, kodein, szervesoldószer). Tekintve, hogy a marihuánával, hasissal külön fejezet foglalkozik, ha külön nincs jelezve a szövegben, akkor a kifejezés ezen utóbbi szerekre nem vonatkozik.

esélyhányados (e.h.) (risk ratio): statisztikai becslő eljárás, mely nominális változók - jelen esetben kizárólag - kétszer kettes mátrixában, az egyik változó teljesülésének valószínűségét adja meg a másik változó tükrében.

életprevalencia érték (life prevalence): azok aránya, akik az adott drogot valaha az életük során, akár csak egyszer is kipróbálták.

havi prevalencia érték (month prevalence): azok aránya, akik az adott drogot a vizsgálatot megelőző hónap során legalább egyszer használták.

jövôbeni droghasználat: arra vonatkozik, hogy az adott személy, milyen valószínűséggel használná az adott drogot az elkövetkező fél év során

kezdô életkor: az az életkor, amikor az adott szert a valaha kipróbálók először használják. Ezt az életkort a medián alapján határoztuk meg. A legtöbb esetben szintén feltüntetjük azt az életkort, amikor a kipróbálók több, mint 50%-a kipróbálta már az adott szert.

kipróbálók: azok a személyek, akik az adott szert valaha az életük során használták, de az elmúlt 3 hónapban nem. Ezt a jelzôt csak az egyéb illegális szerek vonatkozásában használjuk.

megkérdezettek: a kifejezést a megszokottól némileg eltérően - pusztán stilisztikai okból - a válaszolók kifejezéssel szinonim módon használjuk, ily módon a kifejezés az adott szempontból feldolgozható adatokat nyújtó személyekre, s értelemszerűen nem az összes megkérdezetre vonatkozik.

n.sz.: nem szignifikáns, azaz a 'p' érték (l. lejjebb) nagyobb, mint 0.05.

p: az adott statisztikai becslés hibavalószínűségét jelzi. A fentiekben a 0.01-os, vagy annál kisebb értéket tekintjük szignifikánsnak, míg a 0.05 és 0.01 közötti értéket tendencia jellegű kapcsolatnak. A 0.05-nél nagyobb értéket, mivel szoros összefüggést jelez, többnyire feltüntetjük, de nem tekintjük szignifikánsnak.

rendszeres használó: A hagyományos szóhasználatától eltérően, a kifejezésen azokat a személyeket értjük, akik az adott drogot az elmúlt 3 hónapban használták. Néhány táblázatban és ábrán - ott ahol ez külön fel van tüntetve - a rendszeres használók körébe nem értendők bele az aktuális használók, vagyis azok a személyek, akik az elmúlt 30 napban is használták az adott drogot.

sd (standard deviance): szórás

Kiegészítő táblázatok

		Hol történt az adatfelvétel			összesen
		disco	party	klub	
életkor (év)	-16	9	6	3	18
	% / helyszín	5.8%	5.8%	2.6%	4.8%
17-18		46	22	24	92
	% / helyszín	29.9%	21.2%	20.9%	24.7%
19-20		38	30	28	96
	% / helyszín	24.7%	28.8%	24.3%	25.7%
21-22		24	31	27	82
	% / helyszín	15.6%	29.8%	23.5%	22.0%
23-24		17	7	13	37
	% / helyszín	11.0%	6.7%	11.3%	9.9%
25-26		13	5	8	26
	% / helyszín	8.4%	4.8%	7.0%	7.0%
27-		7	3	12	22
	% / helyszín	4.5%	2.9%	10.4%	5.9%
összesen		154	104	115	373
	% / helyszín	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

M1. táblázat A megkérdezettek életkorának alakulása az egyes helyszínek szerint

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
Kivel él egy háztartásban	egyedül	23	16	39
	% / nem	10.1%	11.0%	10.5%
partnerral (barát, barátnő)		24	20	44
	% / nem	10.6%	13.7%	11.8%
házastárssal (gyerekekkel)		1	2	3
	% / nem	.4%	1.4%	.8%
szülőkkel (testvérekkel)		117	74	191
	% / nem	51.5%	50.7%	51.2%
egyik szülővel (tesvérekkel)		40	21	61
	% / nem	17.6%	14.4%	16.4%
gondozónál/nevelőszülőnél		3	-	3
	% / nem	1.3%		.8%
egyéb családtagokkal		5	3	8
	% / nem	2.2%	2.1%	2.1%
váltakozva barátoknál, családdal		6	2	8
	% / nem	2.6%	1.4%	2.1%
egyéb		8	8	16
	% / nem	3.5%	5.5%	4.3%
összesen		227	146	373
	% / nem	100.0%	100.0%	100.0%

M2. táblázat A vizsgálati személyek megoszlása aszerint, hogy kivel élnek egy háztartásban

Demetrovics Zs. *Drog és Disco Budapesten. Táncos szórakozóhelyeket látogató fiatalok szocio- 62 demográfiai jellemzői és drogfogyasztási szokásai.* Fehér Folt Sorozat 12. Budapesti Szociális Forrásközpont, Budapest. 1998. [118 old. ISBN 963-03-5176-5]

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
APA	meghalt	7	3	10
	% / nem	4.3%	2.5%	3.6%
	nyugdíjas	13	11	24
	% / nem	8.0%	9.3%	8.6%
	munkanélküli	2	-	2
	% / nem	1.2%		.7%
	kétkezi munkás	25	20	45
	% / nem	15.4%	16.9%	16.1%
irodai, könnyű fizikai munka		14	12	26
	% / nem	8.6%	10.2%	9.3%
értelmiségi		75	57	132
	% / nem	46.3%	48.3%	47.1%
egyéb		26	15	41
	% / nem	16.0%	12.7%	14.6%
összesen		162	118	280
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

M3. táblázat A kérdezettek megoszlása az édesapa foglalkozása szerint (foglalkozás típus)

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
ANYA	meghalt	3	4	7
	% / nem	1.7%	3.1%	2.3%
	nyugdíjas	19	12	31
	% / nem	10.9%	9.4%	10.2%
	munkanélküli	7	1	8
	% / nem	4.0%	.8%	2.6%
	háztartásbeli	6	8	14
	% / nem	3.4%	6.3%	4.6%
kétkezi munkás		9	10	19
	% / nem	5.1%	7.8%	6.3%
irodai, könnyű fizikai munka		42	36	78
	% / nem	24.0%	28.1%	25.7%
értelmiségi		75	44	119
	% / nem	42.9%	34.4%	39.3%
egyéb		14	13	27
	% / nem	8.0%	10.2%	8.9%
összesen		175	128	303
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

M4. táblázat A kérdezettek megoszlása az édesanya foglalkozása szerint (foglalkozás típus)

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
elsődleges elfoglaltság	iskola, tanulás	136 59.9%	86 60.1%	222 60.0%
	munka	62 27.3%	45 31.5%	107 28.9%
	semmilyen elfoglaltság	13 5.7%	6 4.2%	19 5.1%
	egyéb	16 7.0%	6 4.2%	22 5.9%
összesen		227 100.0%	143 100.0%	370 100.0%

M5. táblázat A vizsgálati személyek elsődleges elfoglaltság szerinti megoszlása

		N	átlag	szórás	Minimum	Maximum
életkor	iskola, tanulás	222	19.57	2.50	15	30
	munka	107	22.64	3.33	17	32
	semmilyen elfoglaltság	19	20.00	2.45	16	26
	egyéb	22	22.32	5.51	13	37
	összesen	370	20.64	3.32	13	37

M6. táblázat Az életkor alakulása az elsődleges elfoglaltság tükrében

	gyakoriság	%
általános iskola	10	7.1
szakmunkásképző	19	13.6
szakközépiskola	40	28.6
gimnázium	40	28.6
főiskola, egyetem	26	18.6
egyéb	5	3.6
összesen	140	100.0
nincs adat	8	
összesen	148	

M7. táblázat A már nem tanulók iskolai végzettség szerinti megoszlása

	ELFOGLALTSÁG				összesen
	iskola, tanulás	munka	semmilyen elfoglaltság	egyéb	
A fiatalok egy havi bevétele	54		6	4	64
% / elfog.	26.3%		40.0%	22.2%	19.8%
-10.000	47	1	2	3	53
% / elfog.	22.9%	1.2%	13.3%	16.7%	16.4%
10.001-20.000	51	5	2		58
% / elfog.	24.9%	5.8%	13.3%		17.9%
20.001-40.000	31	32	1	7	71
% / elfog.	15.1%	37.2%	6.7%	38.9%	21.9%
40.001-70.000	13	26		1	40
% / elfog.	6.3%	30.2%		5.6%	12.3%
70.001-100.000	7	13	3	2	25
% / elfog.	3.4%	15.1%	20.0%	11.1%	7.7%
100.001-	2	9	1	1	13
% / elfog.	1.0%	10.5%	6.7%	5.6%	4.0%
összesen	205	86	15	18	324
% / elfog.	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

M8. táblázat A válaszolók havi bevétele az elsődleges elfoglaltság vonatkozásában

	A vizsgálati személy neme		összesen	
	férfi	nő		
Az elmúlt négy hét során hányszor ment szórakozni	1	27	23	50
% / nem	11.9%	15.8%	13.4%	
2-3 alkalommal	63	53	116	
% / nem	27.8%	36.3%	31.1%	
4-9 alkalommal	78	43	121	
% / nem	34.4%	29.5%	32.4%	
10-15 alkalommal	35	19	54	
% / nem	15.4%	13.0%	14.5%	
15-nél több alkalommal	24	8	32	
% / nem	10.6%	5.5%	8.6%	
összesen	227	146	373	
% / nem	100.0%	100.0%	100.0%	

M9. táblázat Az elmúlt négy heti szórakozások száma a nem viszonylatában

	Hol történt az adatfelvétel			összesen	
	disco	party	klub		
Hányszor volt disco-ban az elmúlt 4 hét során?	6-nál kevesebb	141	86	109	336
% / helyszín	91.6%	82.7%	94.8%	90.1%	
6-nál több alkalommal	13	18	6	37	
% / helyszín	8.4%	17.3%	5.2%	9.9%	
összesen	154	104	115	373	
% / helyszín	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	

M10. táblázat Az elmúlt négy heti szórakozások száma a helyszín viszonylatában

	ELFOGLALTSÁG				összesen	
	iskola, tanulás	munka	semmilyen elfoglaltság	egyéb		
Hányszor volt disco-ban, vagy party-n az elmúlt négy hét során	1 alkalommal % / elfogl.	107 48.2%	54 50.5%	2 10.5%	6 27.3%	169 45.7%
	2-3 alkalommal % / elfogl.	59 26.6%	28 26.2%	7 36.8%	3 13.6%	97 26.2%
	4-6 alkalommal % / elfogl.	37 16.7%	13 12.1%	8 42.1%	9 40.9%	67 18.1%
	8-12 alkalommal % / elfogl.	9 4.1%	7 6.5%	1 5.3%	3 13.6%	20 5.4%
	12-nél több alkalommal % / elfogl.	10 4.5%	5 4.7%	1 5.3%	1 4.5%	17 4.6%
összesen	% / elfogl.	222 100.0%	107 100.0%	19 100.0%	22 100.0%	370 100.0%

M11. táblázat Az elfoglaltság és a disco-ba járás gyakorisága közötti kapcsolat

		Budapesten, vagy a fővároson kívül lakik		összesen
		Budapest	vidék	
Hova jár szórakozni	Budapesten, a centrumban % / lakhely	196 68.1%	28 45.2%	224 64.0%
	Budapesten, de nem a centrumban % / lakhely	78 27.1%	17 27.4%	95 27.1%
	Budapesten kívül % / lakhely	14 4.9%	17 27.4%	31 8.9%
összesen	% / lakhely	288 100.0%	62 100.0%	350 100.0%

M12. táblázat A lakhely és a szórakozás helyszíne közötti összefüggés

	gyakoriság	%
kávészó	77	20.6
bár	44	11.8
mozi/színház	80	21.4
(pop)koncert	19	5.1
játékterem	8	2.1
utca	14	3.8
kultúrház	5	1.3
házibuli	52	13.9
barátok lakása	74	19.8
összesen	373	100.0

M13. táblázat A disco mellett elsődlegesen preferált szórakozási helyek

	gyakoriság	%	halmozott %
soha	34	9.1	9.1
elmúlt évben nem	27	7.2	16.4
elmúlt hónapban nem	19	5.1	21.4
alkalmakkor	62	16.6	38.1
hetente többször	16	4.3	42.4
naponta	215	57.6	100.0
összesen	373	100.0	

M14. táblázat A dohányzás alakulása a megkérdezettek körében

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
Első dohányzás éve	-11	30	11	41
	% / nem	14.5%	8.3%	12.1%
	12-13	47	25	72
	% / nem	22.7%	18.9%	21.2%
	14-15	66	50	116
	% / nem	31.9%	37.9%	34.2%
	16-17	41	29	70
% / nem	19.8%	22.0%	20.6%	
18-19		17	7	24
	% / nem	8.2%	5.3%	7.1%
20-		6	10	16
	% / nem	2.9%	7.6%	4.7%
összesen		207	132	339
	% / nem	100.0%	100.0%	100.0%

M15. táblázat Az első cigaretta elszívásának életkora a nemek viszonylatában

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
Napi hány szál cigaretta-t szív?	-5	42	33	75
	% / nem	23.3%	29.2%	25.6%
	6-15	65	44	109
	% / nem	36.1%	38.9%	37.2%
	16-20	51	28	79
% / nem	28.3%	24.8%	27.0%	
21-		22	8	30
	% / nem	12.2%	7.1%	10.2%
összesen		180	113	293
	% / nem	100.0%	100.0%	100.0%

M16. táblázat Az elszívott cigaretták mennyisége naponta, az elmúlt hónapban dohányzók körében, a nemek megoszlásában

		Hol történt az adatfelvétel			összesen
		disco	party	klub	
Dohányzás	soha	26	3	5	34
	% / helyszín	16.9%	2.9%	4.3%	9.1%
	elmúlt évben nem	16	5	6	27
	% / helyszín	10.4%	4.8%	5.2%	7.2%
	elmúlt hónapban nem	15		4	19
	% / helyszín	9.7%		3.5%	5.1%
	alkalmakkor	32	17	13	62
% / helyszín	20.8%	16.3%	11.3%	16.6%	
hetente többször	2	4	10	16	
% / helyszín	1.3%	3.8%	8.7%	4.3%	
naponta	63	75	77	215	
% / helyszín	40.9%	72.1%	67.0%	57.6%	
összesen		154	104	115	373
% / helyszín		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

M17. táblázat A dohányzás alakulása a helyszín tükrében

		Milyen gyakran dohányzik				összesen
		naponta	hetente többször	hébe-hóba, néha rágyújtok	egyéb	
Hogyan kapcsolódik a dohányzás a disco/party látogatásokhoz	csak ilyen helyeken dohányzom		2	24	5	31
	% / gyakor.		11.8%	49.0%	38.5%	10.6%
	a discóban többnyire dohányzom, egyébként ritkábban	46	9	15	1	71
	% / gyakor.	21.5%	52.9%	30.6%	7.7%	24.2%
	mindenhol egyforma mértékben dohányzom	150	4	8	4	166
% / gyakor.	70.1%	23.5%	16.3%	30.8%	56.7%	
ezen a helyeken soha nem dohányzom	1	1	1	2	5	
% / gyakor.	.5%	5.9%	2.0%	15.4%	1.7%	
egyéb	17	1	1	1	20	
% / gyakor.	7.9%	5.9%	2.0%	7.7%	6.8%	
összesen		214	17	49	13	293
% / gyakor.		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

M18. táblázat A dohányzás és a disco látogatás kapcsolata a dohányzás gyakoriságának tükrében

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
Alkohol	soha	4	-	4
	% / nem	1.8%		1.1%
	elmúlt évben nem	12	9	21
	% / nem	5.3%	6.2%	5.6%
	elmúlt hónapban nem	22	19	41
	% / nem	9.7%	13.0%	11.0%
	alkalmakkor	133	98	231
% / nem	58.6%	67.1%	61.9%	
hetente többször	49	19	68	
% / nem	21.6%	13.0%	18.2%	
naponta	7	1	8	
% / nem	3.1%	.7%	2.1%	
összesen		227	146	373
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

M19. táblázat Az alkoholfogyasztás alakulása a nemek viszonylatában

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
Vezetett-e valaha alkoholfogyasztás után	soha	110	99	209
	% / nem	58.2%	83.9%	68.1%
	igen, egyszer	20	8	28
	% / nem	10.6%	6.8%	9.1%
	néha előfordul, de igyekszem elkerülni az ilyen helyzeteket	41	10	51
% / nem	21.7%	8.5%	16.6%	
gyakran fordul elő	18	1	19	
% / nem	9.5%	.8%	6.2%	
összesen		189	118	307
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

M20. táblázat Az alkoholfogyasztás utáni vezetés alakulása a nemek szerint

		Hol történt az adatfelvétel			összesen
		disco	party	klub	
Vezetett-e valaha alkoholfogyasztás után	soha	87	57	65	209
	% / helyszín	69.0%	73.1%	63.1%	68.1%
	igen, egyszer	13	5	10	28
	% / helyszín	10.3%	6.4%	9.7%	9.1%
	néha előfordul, de igyekszem elkerülni az ilyen helyzeteket	17	12	22	51
% / helyszín	13.5%	15.4%	21.4%	16.6%	
gyakran fordul elő	9	4	6	19	
% / helyszín	7.1%	5.1%	5.8%	6.2%	
összesen		126	78	103	307
% / helyszín		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

M21. táblázat Az alkoholfogyasztás utáni vezetés alakulása a kérdés helyszíne szerint

		Milyen gyakran iszik				összesen
		naponta	hetente többször	hébe-hóba, alkalmakkor	egyéb	
Hogyan kapcsolódik az alkoholfogyasztás a disco/party látogatásokhoz	csak ilyen helyeken iszom % / gyakor.	-	11 16.2%	48 23.1%	5 21.7%	64 20.8%
	a discóban többnyire iszom, egyébként ritkábban % / gyakor.	1 12.5%	20 29.4%	63 30.3%	7 30.4%	91 29.6%
	mindenhol egyforma mértékben iszom % / gyakor.	6 75.0%	31 45.6%	45 21.6%	3 13.0%	85 27.7%
	ezekben a helyeken soha nem iszom % / gyakor.	-	2 2.9%	27 13.0%	3 13.0%	32 10.4%
	egyéb % / gyakor.	1 12.5%	4 5.9%	25 12.0%	5 21.7%	35 11.4%
Total	% / gyakor.	8 100.0%	68 100.0%	208 100.0%	23 100.0%	307 100.0%

M22. táblázat Az alkoholfogyasztás és a disco kapcsolata, a fogyasztása gyakoriságának tükrében

		Hol történt az adatfelvétel			összesen
		disco	party	klub	
Hasis/Marihuána	soha % / helyszín	103 66.9%	7 6.7%	21 18.3%	131 35.1%
	elmúlt évben nem % / helyszín	15 9.7%	4 3.8%	8 7.0%	27 7.2%
	elmúlt hónapban nem % / helyszín	6 3.9%	8 7.7%	12 10.4%	26 7.0%
	alkalmakkor % / helyszín	25 16.2%	40 38.5%	30 26.1%	95 25.5%
	hetente többször % / helyszín	2 1.3%	29 27.9%	27 23.5%	58 15.5%
	naponta % / helyszín	3 1.9%	16 15.4%	17 14.8%	36 9.7%
összesen	% / helyszín	154 100.0%	104 100.0%	115 100.0%	373 100.0%

M23. táblázat A hasis/marihuána használat alakulása az egyes helyszínek szerint

	gyakoriság	%	halmozott %
hasis	elmúlt évben nem	27	11.2
marihuána	elmúlt hónapban nem	26	10.7
	alkalmakkor	95	39.3
	hetente többször	58	24.0
	naponta	36	14.9
	összesen	242	100.0

M24. táblázat A hasis/marihuána használat alakulása (a valaha fogyasztók körében)

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
Mikor szívott először hasist, vagy marihuánát	-14	22	10	32
	% / nem	14.1%	11.6%	13.2%
	15	20	7	27
	% / nem	12.8%	8.1%	11.2%
	16	32	16	48
	% / nem	20.5%	18.6%	19.8%
	17	24	11	35
	% / nem	15.4%	12.8%	14.5%
18	24	12	36	
% / nem	15.4%	14.0%	14.9%	
19-20	23	16	39	
% / nem	14.7%	18.6%	16.1%	
21-	11	14	25	
% / nem	7.1%	16.3%	10.3%	
összesen		156	86	242
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

M25. táblázat A marihuána/hasis kipróbálásának első időpontja a nemek tükrében

			Milyen gyakran használ marihuánát, vagy hasist				összesen
			naponta	hetente többször	hébe-hóba, alkalmakkor	egyéb	
Egy nap hányszor szív	1 alkalommal	% / gyakoriság	2	17	48	6	73
			5.7%	30.9%	60.8%	60.0%	40.8%
	2 alkalommal	% / gyakoriság	7	15	20	1	43
			20.0%	27.3%	25.3%	10.0%	24.0%
	3 alkalommal	% / gyakoriság	11	12	7	1	31
			31.4%	21.8%	8.9%	10.0%	17.3%
	4 alkalommal	% / gyakoriság	3		2	1	6
			8.6%		2.5%	10.0%	3.4%
5 alkalommal	% / gyakoriság	4	6	2	1	13	
		11.4%	10.9%	2.5%	10.0%	7.3%	
6-nál több alkalommal	% / gyakoriság	8	5			13	
		22.9%	9.1%			7.3%	
összesen	% / gyakoriság	35	55	79	10	179	
		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	

M26. táblázat A használat gyakorisága és az egy napi ismételt használat alakulása közötti kapcsolat (az elmúlt hónapban fogyasztók között)

		gyakoriság	%
hasis	otthon	10	4.1
marihuána	barátoknál/ismerősöknél	185	76.4
	valamilyen discoban	6	2.5
	egyéb szórakozóhelyen	16	6.6
	utcán	8	3.3
	iskolában	3	1.2
	valahol máshol	14	5.8
	összesen	242	100.0

M27. táblázat Hol fogyasztott első alkalommal marihuánát, vagy hasist

		gyakoriság	%
marihuána	otthon	14	7.4
hasis	barátoknál/ismerősöknél	78	41.3
	egyéb szórakozóhelyen	47	24.9
	házibulin	16	8.5
	máshol	34	18.0
	összesen	189	100.0

M28. táblázat A discon kívül elsődlegesen preferált helye a marihuána használatnak (elmúlt 30 napban fogyasztók)

		gyakoriság	%
marihuána	egyedül	6	3.2
hasis	partnerrel	17	9.0
	barátokkal/ismerősökkel	156	82.5
	egyéb, éspedig	10	5.3
	összesen	189	100.0

M29. táblázat Kivel szív leginkább hasist, marihuánát (elmúlt 30 napban fogyasztók)

		gyakoriság	%
marihuána	ismerősöknél/barátoknál	128	68.8
hasis	discoban	34	18.3
	dealertől	6	3.2
	máshol	18	9.7
	összesen	186	100.0
	n.a.	3	
	összesen	189	

M30. táblázat Kitől/hol szerzi be a hasist, marihuánát (elmúlt 30 napban fogyasztók)

		gyakoriság	%
marihuána	többnyire veszem	43	22.8
hasis	többnyire más ajánlja föl	55	29.1
	veszek és más is ajánl föl	75	39.7
	egyéb	16	8.5
	összesen	189	100.0

M31. táblázat Hogyan szerzi be a hasist, marihuánát (elmúlt 30 napban fogyasztók)

		Hogyan szerzi be a hasist/marihuánát				összesen
		többnyire veszem	többnyire más ajánlja föl	veszek és más is ajánl föl	egyéb	
Kitől/hol szerzi be a hasist/marihuánát	ismerősöknél/barátoknál	23	48	51	6	128
	% / hogyan	12.4%	25.8%	27.4%	3.2%	68.8%
	discoban	14	2	17	1	34
	% / hogyan	7.5%	1.1%	9.1%	.5%	18.3%
	dealertől	1	2	3		6
% / hogyan	.5%	1.1%	1.6%		3.2%	
	máshol	3	3	4	8	18
% / hogyan	1.6%	1.6%	2.2%	4.3%	9.7%	
összesen		41	55	75	15	186
% / hogyan	22.0%	29.6%	40.3%	8.1%	100.0%	

M32. táblázat Hogyan és kitől szerzi be a hasist, marihuánát (elmúlt 30 napban fogyasztók)

		gyakoriság	%
hasis	semennyitl	56	30.8
marihuána	maximum 1.000 Ft/hó	37	20.3
	maximum 2.000 Ft/hó	31	17.0
	maximum 5.000 Ft/hó	39	21.4
	maximum 15.000 Ft/hó	9	4.9
	több, mint 15.000 Ft/hó	10	5.5
	összesen	182	100.0
	n.a.	7	
összesen		189	

M33. táblázat Mennyi pénzt szentel marihuánára havonta (elmúlt 30 napban fogyasztók)

		Milyen gyakran használ marihuánát, vagy hasist				összesen
		naponta	hetente többször	hébe-hóba, alkalmakkor	egyéb	
Mennyi pénzt szentel havonta hasisra/marihuánára	semennyit	7	14	31	4	56
	% / gyakoriság	21.2%	24.1%	38.8%	36.4%	30.8%
	maximum 1.000 Ft/hó	3	7	24	3	37
	% / gyakoriság	9.1%	12.1%	30.0%	27.3%	20.3%
	maximum 2.000 Ft/hó	6	11	12	2	31
	% / gyakoriság	18.2%	19.0%	15.0%	18.2%	17.0%
	maximum 5.000 Ft/hó	5	20	12	2	39
% / gyakoriság	15.2%	34.5%	15.0%	18.2%	21.4%	
maximum 15.000 Ft/hó	4	4	1		9	
% / gyakoriság	12.1%	6.9%	1.3%		4.9%	
több, mint 15.000 Ft/hó	8	2			10	
% / gyakoriság	24.2%	3.4%			5.5%	
összesen		33	58	80	11	182
% / gyakoriság		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

M34. táblázat A hasisra költött pénz és a használat gyakoriságának összefüggései (elmúlt 30 napban fogyasztók)

		Milyen gyakran használ marihuánát, vagy hasist				összesen
		naponta	hetente többször	hébe-hóba, alkalmakkor	egyéb	
Vezetett-e valaha marihuána/hasis szívás után	soha	18	28	55	9	110
	% / gyakoriság	51.4%	48.3%	67.1%	81.8%	59.1%
	igen, egyszer	3	4	9		16
	% / gyakoriság	8.6%	6.9%	11.0%		8.6%
	néha előfordul, de igyekszem elkerülni az ilyen helyzeteket	2	12	14	1	29
% / gyakoriság	5.7%	20.7%	17.1%	9.1%	15.6%	
gyakran fordul elő	12	14	4	1	31	
% / gyakoriság	34.3%	24.1%	4.9%	9.1%	16.7%	
összesen		35	58	82	11	186
% / gyakoriság		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

M35. táblázat A marihuána hatás alatti vezetés és a használat gyakorisága közötti összefüggés (elmúlt 30 napban fogyasztók)

		Hányszor szív egy nap		összesen
		max. 2 alkalommal	több, mint 2 alkalommal	
Vezetett-e valaha marihuána/hasis szívás után	soha	75	27	102
	% / nap	65.8%	43.5%	58.0%
	igen, egyszer	10	6	16
	% / nap	8.8%	9.7%	9.1%
	néha előfordul, de igyekszem elkerülni az ilyen helyzeteket	18	10	28
% / nap	15.8%	16.1%	15.9%	
gyakran fordul elő	11	19	30	
% / nap	9.6%	30.6%	17.0%	
összesen		114	62	176
% / nap		100.0%	100.0%	100.0%

M36. táblázat A marihuána hatás alatti vezetés és a napi használat gyakorisága közötti összefüggés (elmúlt 30 napban fogyasztók)

	folyadék	tabletta	kapszula	por	egyéb	nem tudja	n.a.
<i>amfetamin</i>	12	91	12	164	8	78	8
%	3.2	24.4	3.2	44.0	2.1	20.9	2.1
<i>kokain</i>	3	0	5	311	1	46	7
%	0.8	0.0	1.3	83.4	0.3	12.3	1.9
<i>ecstasy</i>	3	306	11	4	2	40	7
%	0.8	82.0	2.9	1.1	0.5	10.7	1.9
<i>LSD</i>	20	26	4	21	220	74	8
%	5.4	7.0	1.1	5.6	59.0	19.8	2.1
<i>heroin</i>	20	1	4	269	6	66	7
%	5.4	0.3	1.1	72.1	1.6	17.7	1.9
<i>mák</i>	61	2	4	40	158	101	7
%	16.4	0.5	1.1	10.7	42.4	27.1	1.9
<i>kodein</i>	14	116	14	15	26	183	7
%	3.8	31.1	3.8	4.0	7.0	49.1	1.9

37. táblázat Az egyéb drogokra vonatkozó ismeretek (n=373)

	fecskendezik	lenyelik	szippantják	szívják	egyéb	nem tudja	n.a.
<i>amfetamin</i>	115	146	128	17	7	87	10
%	30.8	39.1	34.3	4.6	1.9	23.3	2.7
<i>kokain</i>	140	24	226	50	6	62	9
%	37.5	6.4	60.6	13.4	1.6	16.6	2.4
<i>ecstasy</i>	5	299	5	1	3	51	9
%	1.3	80.2	1.3	0.3	0.8	13.7	2.4
<i>LSD</i>	13	146	14	4	105	82	9
%	3.5	39.1	3.8	1.1	28.2	22.0	2.4
<i>heroin</i>	264	5	124	44	7	62	9
%	70.8	1.3	33.2	11.8	1.9	16.6	2.4
<i>mák</i>	33	80	11	34	109	138	9
%	8.8	21.4	2.9	9.1	29.2	37.0	2.4
<i>kodein</i>	13	118	8	2	26	198	8
%	3.5	31.6	2.1	0.5	7.0	53.1	2.1

M38. táblázat Az egyéb drogok használati módjára vonatkozó ismeretek (n=373, egy személy több választ is megadhatott)

	amfetamin	kokain	ecstasy	LSD	heroin	mák	kodein
0	237	189	235	221	215	337	353
%	63.5	50.7	63.0	59.2	57.6	90.3	94.6
1	46	101	74	62	88	28	17
%	12.3	27.1	19.8	16.6	23.6	7.5	4.6
2	36	63	36	47	38	4	2
%	9.7	16.9	9.7	12.6	10.2	1.1	0.5
3	49	19	25	39	29	4	1
%	13.1	5.1	6.7	10.5	7.8	1.1	0.3
4-	5	1	3	4	3	0	0
%	1.3	0.3	0.8	1.1	0.8	0.0	0.0

M39. táblázat Az egyéb drogokra felsorolt szlengszavak száma

		Hol történt az adatfelvétel			összesen
		disco	party	klub	
Mikor használt utoljára valamilyen illegális drogot (marihuána/hasis kivételével)?	soha	110	19	54	183
	% / nem	71.4%	18.3%	47.0%	49.1%
	valaha, de az elmúlt 3 hónapban nem	16	18	25	59
	% / nem	10.4%	17.3%	21.7%	15.8%
	az elmúlt 3 hónapban, de az elmúlt 30 napban nem	3	6	8	17
% / nem	1.9%	5.8%	7.0%	4.6%	
	az elmúlt 30 napban	25	61	28	114
% / nem	16.2%	58.7%	24.3%	30.6%	
Total		154	104	115	373
	% / nem	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

M40. táblázat Az egyéb drogok használatának alakulása az egyes helyszínek tükrében

	Disco	Klub	Party	összesen
Valaha marihuánát/hasist fogyasztók aránya	33.10%	81.70%	93.30%	64.90%
Valaha illegális szereket fogyasztók aránya (marihuána kivételével)	28.60%	53.00%	81.70%	50.90%
Valaha bármilyen illegális szert fogyasztók aránya	40.90%	81.70%	95.20%	68.60%

M41. táblázat Az illegális szereket fogyasztók aránya az egyes helyszínek tükrében

	otthon	barátoknál ismerősnél	discoban	egyéb szórakozóhelyen	utcán	iskolában	egyéb helyen
amfetamin	19	107	82	52	22	26	25
%	5.1	28.7	22.0	13.9	5.9	7.0	6.7
kokain	11	68	36	21	14	6	11
%	2.9	18.2	9.7	5.6	3.8	1.6	2.9
ecstasy (XTC)	13	92	78	40	13	14	13
%	3.5	24.7	20.9	10.7	3.5	3.8	3.5
LSD (trip)	22	122	72	62	24	17	23
%	5.9	32.7	19.3	16.6	6.4	4.6	6.2
heroin	11	51	20	19	15	4	7
%	2.9	13.7	5.4	5.1	4.0	1.1	1.9
mák	6	39	8	9	6	3	6
%	1.6	10.5	2.1	2.4	1.6	0.8	1.6
kodein	5	13	4	2	1	2	4
%	1.3	3.5	1.1	0.5	0.3	0.5	1.1
ragasztó, szípu	6	16	4	7	7	3	3
%	1.6	4.3	1.1	1.9	1.9	0.8	0.8
egyéb drog	4	46	12	16	8	8	9
%	1.1	12.3	3.2	4.3	2.1	2.1	2.4

M42. táblázat Hány embernek ajánlották föl az adott drogot, az adott helyszínen

	kipróbálók száma		átlag	medián	szórás (sd)	minimum	maximum	a kipróbálók aránya legalább	
	N	n.a.						50 %	90 %
amfetamin	130	21	18.23	18.00	2.65	13	27	18.00	21.00
kokain	63	14	19.06	18.00	3.27	13	30	18.00	23.60
ecstasy	87	17	18.37	18.00	2.74	12	29	18.00	21.20
LSD	119	22	17.97	18.00	2.53	12	25	18.00	22.00
heroin	38	7	18.74	18.00	3.45	13	30	18.00	22.20
mák	28	10	17.43	17.50	2.25	13	22	17.50	21.00
kodein	16	5	18.13	18.00	2.73	13	22	18.00	22.00
ragasztó	17	5	16.41	16.00	2.43	14	22	16.00	20.40

M43. táblázat A droghasználat életkor szerinti alakulása

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
ecstasy	egyszer sem	11	2	13
	% / nem	25.6%	10.0%	20.6%
	1-5 nap	16	10	26
	% / nem	37.2%	50.0%	41.3%
	6-10 nap	7	1	8
	% / nem	16.3%	5.0%	12.7%
több, mint 10 nap	naponta	8	7	15
	% / nem	18.6%	35.0%	23.8%
	% / nem	2.3%		1.6%
összesen		43	20	63
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

M44. táblázat Milyen gyakran használt ecstasy-t az elmúlt hónapban

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
XTC	nem, soha	34	20	54
	% / nem	47.9%	71.4%	54.5%
	igen, néha	32	8	40
	% / nem	45.1%	28.6%	40.4%
	elég gyakran	3		3
% / nem	4.2%		3.0%	
szinte mindig	% / nem	2		2
	% / nem	2.8%		2.0%
összesen		71	28	99
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

M45. táblázat Előfordult-e, hogy egy alkalommal többször használt XTC-t

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
XTC	1 db	34	20	54
	% / nem	47.9%	71.4%	54.5%
	2 db	25	5	30
	% / nem	35.2%	17.9%	30.3%
3-5 db		9	3	12
	% / nem	12.7%	10.7%	12.1%
5-nél több		3		3
	% / nem	4.2%		3.0%
összesen		71	28	99
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

M46. táblázat Mennyi volt a legtöbb tableta, amit egy alkalommal használt

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
XTC	4 - 12 óra	18	5	23
	% / nem	26.1%	17.9%	23.7%
	12 - 18 óra	12	7	19
	% / nem	17.4%	25.0%	19.6%
	18 - 24 óra	8	6	14
	% / nem	11.6%	21.4%	14.4%
	24 - 36 óra	17	6	23
% / nem	24.6%	21.4%	23.7%	
36 - 48 óra		5	4	9
	% / nem	7.2%	14.3%	9.3%
több, mint 48 óra		9		9
	% / nem	13.0%		9.3%
összesen		69	28	97
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

M47. táblázat Mennyi volt a leghosszabb idő, amit XTC hatása alatt, alvás nélkül töltött

		gyakoriság	%
XTC	nem	16	16.2
	alkohol	37	37.4
	marihuána, hasis	55	55.6
	amfetamin	50	50.6
	kokain	10	10.1
	LSD	10	10.1
	összesen	99	100.0
n.a.	5		
összesen		104	

M48. táblázat Az ecstasy-t más szerekkel kombinálók aránya

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
XTC	csak ilyen helyeken használom	33	17	50
	% / nem	47.8%	63.0%	52.1%
	a discóban többnyire használom, egyébként ritkábban	16	2	18
	% / nem	23.2%	7.4%	18.8%
	mindenhol egyforma mértékben használom	8	3	11
% / nem	11.6%	11.1%	11.5%	
discóban soha nem használók XTC-t	3	2	5	
% / nem	4.3%	7.4%	5.2%	
egyéb	9	3	12	
% / nem	13.0%	11.1%	12.5%	
összesen		69	27	96
% / nem	100.0%	100.0%	100.0%	

M49. táblázat Az ecstasy használat és a disco kapcsolata, férfiak és nők esetében

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
XTC	mindig	3		3
	% / nem	4.3%		3.1%
	szinte mindig	4	1	5
	% / nem	5.7%	3.8%	5.2%
	gyakran	5	3	8
	% / nem	7.1%	11.5%	8.3%
	az esetek felében	2	1	3
	% / nem	2.9%	3.8%	3.1%
minden 3.-4. alkalommal	3	1	4	
% / nem	4.3%	3.8%	4.2%	
ritkábban	45	16	61	
% / nem	64.3%	61.5%	63.5%	
soha	8	4	12	
% / nem	11.4%	15.4%	12.5%	
összesen		70	26	96
% / nem	100.0%	100.0%	100.0%	

M50. táblázat Milyen valószínűséggel jelent ecstasy-használatot a disco-látogatás

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
Előfordult-e, hogy vezetett ecstasy használat után	soha	47	25	72
	% / nem	67.1%	92.6%	74.2%
	igen, egyszer	9	1	10
	% / nem	12.9%	3.7%	10.3%
	néha előfordul	9	1	10
	% / nem	12.9%	3.7%	10.3%
	gyakran fordul elő	5		5
	% / nem	7.1%		5.2%
összesen		70	27	97
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

M51. táblázat Az ecstasy-használat alatti vezetés alakulása a nemek viszonylatában

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
amfetamin	egyszer sem	11	4	15
	% / nem	12.9%	14.8%	13.4%
	1-5 nap	34	15	49
	% / nem	40.0%	55.6%	43.8%
	6-10 nap	17	2	19
	% / nem	20.0%	7.4%	17.0%
	több, mint 10 nap	19	6	25
	% / nem	22.4%	22.2%	22.3%
	naponta	4		4
	% / nem	4.7%		3.6%
összesen		85	27	112
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

M52. táblázat Az elmúlt havi amfetamin-használat gyakorisága nemek szerint (az elmúlt 3 hónapban használók között, n=112)

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
Használt-e intravénásan amfetamint	soha % / nem	79 76.7%	35 92.1%	114 80.9%
	igen, egyszer % / nem	9 8.7%		9 6.4%
	alkalmanként % / nem	8 7.8%	1 2.6%	9 6.4%
	gyakran % / nem	4 3.9%	1 2.6%	5 3.5%
	szinte mindig % / nem	3 2.9%	1 2.6%	4 2.8%
összesen % / nem		103 100.0%	38 100.0%	141 100.0%

M53. táblázat Az intravénás amfetamin-használat alakulása a nemek viszonylatában

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
Hányszor használ ismételten	max .1-szer % / nem	39 39.0%	21 56.8%	60 43.8%
	2-3 alkalommal % / nem	34 34.0%	12 32.4%	46 33.6%
	3-5 alkalommal % / nem	17 17.0%	4 10.8%	21 15.3%
	5-8 alkalommal % / nem	6 6.0%		6 4.4%
	8-nál többször % / nem	4 4.0%		4 2.9%
összesen % / nem		100 100.0%	37 100.0%	137 100.0%

M54. táblázat Az ismételt amfetamin-használat alakulása nemek szerint (a valaha használók között)

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
A leghosszabb alvás nélkül töltött idő	4-12 óra	11	5	16
	% / nem	10.7%	13.2%	11.3%
	12-18 óra	7	1	8
	% / nem	6.8%	2.6%	5.7%
	18-24 óra	7	5	12
	% / nem	6.8%	13.2%	8.5%
24-36 óra	21	12	33	
% / nem	20.4%	31.6%	23.4%	
36-48 óra	19	10	29	
% / nem	18.4%	26.3%	20.6%	
több, mint 48	38	5	43	
% / nem	36.9%	13.2%	30.5%	
összesen		103	38	141
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

M55. táblázat A leghosszabb alvás nélkül töltött időszak amfetamin hatása alatt, a nemek viszonylatában

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
Az amfetamin használat és a disco kapcsolata	csak ilyen helyeken használ	42	21	63
	% / nem	41.2%	56.8%	45.3%
	a discóban többnyire használ, egyébként ritkán	28	7	35
	% / nem	27.5%	18.9%	25.2%
	mindenhol egyformán használ	17	4	21
	% / nem	16.7%	10.8%	15.1%
discóban soha nem használ	4		4	
% / nem	3.9%		2.9%	
egyéb	11	5	16	
% / nem	10.8%	13.5%	11.5%	
összesen		102	37	139
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

M56. táblázat Az amfetamin használat és a disco kapcsolata, férfiak és nők esetében

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
Milyen gyakran használ amfetamint, ha szórakozni megy	mindig % / nem	13 13.1%	4 11.1%	17 12.6%
	szinte mindig % / nem	8 8.1%	3 8.3%	11 8.1%
	gyakran % / nem	19 19.2%	6 16.7%	25 18.5%
	az esetek felében % / nem	9 9.1%	2 5.6%	11 8.1%
	minden 3.-4. alkalommal % / nem	6 6.1%	3 8.3%	9 6.7%
	ritkábban % / nem	33 33.3%	17 47.2%	50 37.0%
	soha % / nem	11 11.1%	1 2.8%	12 8.9%
	összesen % / nem	99 100.0%	36 100.0%	135 100.0%

M57. táblázat Milyen valószínűséggel jelent amfetamin-használatot a disco-látogatás

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
Előfordult-e, hogy vezetett amfetamin használat után	soha % / nem	57 55.9%	30 81.1%	87 62.6%
	igen, egyszer % / nem	5 4.9%	3 8.1%	8 5.8%
	néha előfordul % / nem	23 22.5%	3 8.1%	26 18.7%
	gyakran fordul elő % / nem	17 16.7%	1 2.7%	18 12.9%
	összesen % / nem	102 100.0%	37 100.0%	139 100.0%

M58. táblázat Az amfetamin használat alatti vezetés valószínűsége a nemek tükrében

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
kokain	egyszer sem	7	2	9
	% / nem	23.3%	18.2%	22.0%
	1-5 nap	11	6	17
	% / nem	36.7%	54.5%	41.5%
	6-10 nap	1		1
	% / nem	3.3%		2.4%
több, mint 10 nap	naponta	10	3	13
	% / nem	33.3%	27.3%	31.7%
	naponta	1		1
% / nem	3.3%		2.4%	
összesen		30	11	41
% / nem	100.0%	100.0%	100.0%	

M59. táblázat Az elmúlt havi kokain-használat gyakorisága nemek szerint (az elmúlt 3 hónapban használók körében)

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
LSD	egyszer sem	14	4	18
	% / nem	23.7%	22.2%	23.4%
	1-5 nap	29	6	35
	% / nem	49.2%	33.3%	45.5%
	6-10 nap	5	2	7
	% / nem	8.5%	11.1%	9.1%
több, mint 10 nap	naponta	10	6	16
	% / nem	16.9%	33.3%	20.8%
	naponta	1		1
% / nem	1.7%		1.3%	
összesen		59	18	77
% / nem	100.0%	100.0%	100.0%	

M60. táblázat Az elmúlt havi LSD-használat gyakorisága nemek szerint (az elmúlt 3 hónapban használók körében)

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
heroin	egyszer sem	7	1	8
	% / nem	36.8%	25.0%	34.8%
	1-5 nap	3	1	4
	% / nem	15.8%	25.0%	17.4%
	6-10 nap	2		2
% / nem	10.5%		8.7%	
több, mint 10 nap		6	1	7
	% / nem	31.6%	25.0%	30.4%
naponta		1	1	2
	% / nem	5.3%	25.0%	8.7%
összesen		19	4	23
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

M61. táblázat Az elmúlt havi heroin-használat gyakorisága nemek szerint (az elmúlt 3 hónapban használók körében)

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
mák	egyszer sem	4		4
	% / nem	36.4%		28.6%
	1-5 nap	2	2	4
	% / nem	18.2%	66.7%	28.6%
	6-10 nap	1		1
% / nem	9.1%		7.1%	
több, mint 10 nap		3	1	4
	% / nem	27.3%	33.3%	28.6%
naponta		1		1
	% / nem	9.1%		7.1%
összesen		11	3	14
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

M62. táblázat Az elmúlt havi mák-használat gyakorisága nemek szerint (az elmúlt 3 hónapban használók körében)

		A vizsgálati személy neme		összesen
		férfi	nő	
Kodein	egyszer sem	6		6
	% / nem	60.0%		54.5%
	10 napnál többször	3	1	4
% / nem	30.0%	100.0%	36.4%	
naponta		1		1
	% / nem	10.0%		9.1%
összesen		10	1	11
% / nem		100.0%	100.0%	100.0%

M63. táblázat Az elmúlt havi Kodein-használat gyakorisága nemek szerint (az elmúlt 3 hónapban használók körében)

	bármilyen probléma	iskolai problémák	családi problémák	rendőrségi problémák	fizikai rosszullét	elvonási tünetek	lelki problémák	n.a.
<i>amfetamin</i>	157	37	53	46	69	35	98	55
%	49.4	11.6	16.7	14.5	21.7	11.0	30.8	14.7
<i>kokain</i>	70	13	16	20	21	20	23	58
%	22.2	4.1	5.1	6.3	6.7	6.3	7.3	15.5
<i>ecstasy</i>	97	19	30	20	46	17	46	57
%	30.7	6.0	9.5	6.3	14.6	5.4	14.6	15.3
<i>LSD</i>	116	24	29	31	45	16	68	58
%	36.8	7.6	9.2	9.8	14.3	5.1	21.6	15.5

M64. táblázat Az ismerettség körében tapasztalt problémák

MEKKORA A VALÓSZÍNŰSÉGE, HOGY EGY LÁNYNAK PROBLÉMÁI LESZNEK, HA	a válaszolók arányában					n.a.
	<i>semennyi</i>	<i>kevés</i>	<i>rendszeres</i>	<i>gyakori</i>	<i>nagyon gyakori</i>	
Napi egy doboz cigarettát szív	21.8	42.1	21.2	10.9	3.9	11.5
Hétvégenként megiszik 6 üveg sört	22.4	44.5	18.1	9.8	5.2	12.6
Majdnem minden nap iszik alkoholt	12.5	24.0	26.1	17.6	19.8	11.8
Egyszer használ heroint	30.8	43.9	7.8	8.1	9.3	13.9
Gyakran használ heroint	12.0	12.3	12.7	13.0	50.0	13.1
Szinte minden nap szív marihuánát/hasist	15.6	24.8	24.8	13.5	21.2	12.6
Egyszer használ kokaint	35.8	43.3	6.9	7.8	6.2	13.9
Gyakran használ kokaint	12.1	14.0	15.6	18.1	40.2	13.9
Majdnem minden nap eszik csokoládét	35.6	36.2	11.3	8.6	8.3	12.6
Egyszer használ ecstasy-t/amfetamint	42.5	40.3	6.9	7.2	3.1	14.2
Gyakran használ ecstasy-t/amfetamint	10.5	16.7	26.6	24.8	21.4	13.4
Nem fogyaszt elegendő folyadékot XTC használata és folyamatos tánc mellett	14.6	15.2	16.1	26.9	27.2	15.3
Ha nem pihen, nem hűti le magát időnként a folyamatos tánc mellett	16.7	28.8	17.3	20.7	16.4	13.4
Gyakran játszik nyerőautomatán	31.5	24.4	18.2	9.9	16.0	13.1

M65. táblázat Az egyes szokásoknak tulajdonított veszély mértéke a lányok vonatkozásában (%)

MEKKORA A VALÓSZÍNŰSÉGE, HOGY EGY FIÚNAK PROBLÉMÁI LESZNEK, HA	a válaszolók arányában					n.a.
	semennyi	kevés	rendszeres	gyakori	nagyon gyakori	
Napi egy doboz cigarettát szív	27.5	34.4	20.1	11.5	6.4	16.1
Hétvégenként megiszik 6 üveg sört	26.6	40.9	18.5	8.8	5.2	17.4
Majdnem minden nap iszik alkoholt	11.0	24.5	32.6	17.1	14.8	16.9
Egyszer használ heroint	35.2	41.4	6.6	8.2	8.6	18.5
Gyakran használ heroint	11.0	11.0	16.2	16.9	44.8	17.4
Szinte minden nap szív marihuánát/hasist	17.5	26.9	21.8	14.9	18.8	17.4
Egyszer használ kokaint	42.1	36.5	8.6	8.2	4.6	18.5
Gyakran használ kokaint	11.5	13.8	20.7	17.0	37.0	18.2
Majdnem minden nap eszik csokoládét	54.2	25.8	7.8	6.5	5.6	18.0
Egyszer használ ecstasy-t/amfetamint	45.7	37.8	7.9	5.6	3.0	18.5
Gyakran használ ecstasy-t/amfetamint	9.5	19.0	29.1	20.3	22.2	18.0
Nem fogyaszt elegendő folyadékot XTC használat és folyamatos tánc mellett	14.6	18.6	24.6	19.6	22.6	19.3
Ha nem pihen, nem hűti le magát időnként a folyamatos tánc mellett	19.6	25.2	22.2	17.0	16.0	18.0
Gyakran játszik nyerőautomatán	28.3	22.1	19.5	14.7	15.3	17.7

M66. táblázat Az egyes szokásoknak tulajdonított veszély mértéke a fiúk vonatkozásában (%)

		Melyik disco-ban történt az adaffelvétel							összesen
		Disco-A	Disco-B	Party-C	Party-D	Klub-E	Klub-F	Klub-G	
Használt-e valaha hasist, vagy marihuánát	nem	35	69	4	3	15	4	1	131
	% / hely	53.0%	77.5%	8.2%	5.5%	23.1%	11.8%	6.7%	35.1%
	igen	31	20	45	52	50	30	14	242
	% / hely	47.0%	22.5%	91.8%	94.5%	76.9%	88.2%	93.3%	64.9%
Total		66	89	49	55	65	34	15	373
	% / hely	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

M67. táblázat A marihuána/hasis fogyasztás alakulása az egyes helyszínek tükrében

		Melyik disco-ban történt az adaffelvétel							összesen
		Disco-A	Disco-B	Party-C	Party-D	Klub-E	Klub-F	Klub-G	
Használt-e valaha bármilyen illegális drogot, vagy szervesoldószerrel	nem	27	65	4	1	15	4	1	117
	% / hely	40.9%	73.0%	8.2%	1.8%	23.1%	11.8%	6.7%	31.4%
	igen	39	24	45	54	50	30	14	256
	% / hely	59.1%	27.0%	91.8%	98.2%	76.9%	88.2%	93.3%	68.6%
Total		66	89	49	55	65	34	15	373
	% / hely	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

M68. táblázat Az illegális drogok használatának alakulása az egyes helyszínek tükrében

		Melyik disco-ban történt az adaffelvétel							Total
		Disco-A	Disco-B	Party-C	Party-D	Klub-E	Klub-F	Klub-G	
Fogyasztott-e valaha illegális drogot (kivéve marihuána)?	soha	37	74	14	5	37	10	6	183
	% / hely	56.1%	83.1%	28.6%	9.1%	56.9%	29.4%	40.0%	49.1%
	igen	29	15	35	50	28	24	9	190
	% / hely	43.9%	16.9%	71.4%	90.9%	43.1%	70.6%	60.0%	50.9%
Total		66	89	49	55	65	34	15	373
	% / hely	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

M69. táblázat Az illegális drogok (kivéve marihuána/hasis) használatának alakulása az egyes helyszínek tükrében

A kérdőív

Az alábbiakban közöljük a vizsgálathoz használt kérdőívet. A kérdőív összeállításában nagy mértékben támaszkodtam az Amszterdami Jellinek Centrum 1993-as felmérésében (Korf és Steenhoven, 1993) használt kérdőívre.

A következő kérdőívben néhány kérdést szeretnénk fölteni neked, s ezáltal megtudni a véleményed olyan témakörökről, mint a *szabadidő eltöltése*, a *dohányzás*, *alkohol- és drogfogyasztás*. Szintén szeretnénk megtudni, mit gondolsz, milyen ismereteid vannak az *AIDS-szel kapcsolatos kérdésekről*.

A kérdőív **névtelen**, vagyis sehol nem szerepel rajta neved, sem egyéb olyan információ, mely alapján azonosítani lehetne téged. Ezen kívül, mint azt látni fogod, a legtöbb információ számok formájában jelenik meg, s ezeket csak a többi kérdőívvel együtt, összesített formában fogjuk feldolgozni egy számítógépes statisztikai program segítségével. A kitöltés helyére (pl. disco) kapcsolatban szintén semmilyen információ nem szerepel a kérdőívben!

A kérdőív kitöltése **önkéntes**, akár a teljes űrlap, akár egyes kérdések megválaszolását megtagadhatod. Ha valamelyik kérdésre semmiképp nem szeretnél válaszolni, nyugodtan hagyd üresen. Ennek ellenére arra szeretnénk kérni, hogy lehetőleg az összes kérdésre adj valamilyen választ, ezzel nagymértékben hozzájárulnál az eredmények hasznosíthatóságához.

Ez a kérdőív **nem** teszt, vagy vizsgafeladat nincsenek benne olyan kérdések, melyeknek meg kellene felelni, nincsenek jó, vagy rossz válaszok. Egyedül az a fontos, hogy, ha vállalod a kitöltését, **őszintén válaszolj**. Ha egyik választ sem találsz teljesen megfelelőnek, akkor azt válaszd, amelyik a legközelebb esik a véleményedhez. Ahol nincs külön feltüntetve, ott csak egy választ jelölj meg! Válaszod a megfelelő szám bekarikázásával jelölheted!

A kérdőív kitöltése körülbelül **15-25 percet** vesz igénybe!

Arra szeretnénk kérni, hogy **ha már belekezdted** a kérdőív kitöltésébe, semmiképp **ne hagyd befejezetlenül**.

Ennek **a vizsgálatnak a célja** az, hogy többek között a te válaszaidra is támaszkodva, olyan programokat dolgozhatunk ki, melyek biztosítják a fiatalok veszélyek nélküli szórakozását. Szintén célunk olyan ismeretterjesztő anyagok összeállítása, melyek tartalmazzák azokat az információkat, melyek sajnos sokak számára egyelőre ismeretlenek.

A TE segítségével nagymértékben hozzájárul munkánk eredményességéhez.

Köszönjük a segítséged

.....
Gosztonyi Géza

.....
Sajgál Rózsa

.....
Demetrovics Zsolt

Az első kérdések a szabadidős elfoglaltságaidról szólnak.

1. Átlagosan hány estét töltesz otthon hetente?

5-7 estét	1	☐
3-4 estét	2	☐
1-2 estét	3	☐
szinte egyet sem		
4		☐
egyéb, vagyis: _____	5	☐

2. Az elmúlt négy hét során hányszor mentél el szórakozni (discoba, koncertre, stb.)?

1 alkalommal	1	☐
2-3 alkalommal	2	☐
4-9 alkalommal	3	☐
10-15 alkalommal	4	☐
15-nél több alkalommal	5	☐

3. Általában Budapesten belül, vagy a városon kívül szoktál szórakozni jární?

Budapesten, a centrumban	1	☐
Budapesten, de nem a centrumban	2	☐
Budapesten kívül	3	☐

Most azt szeretnénk megtudni, hogy **dohányzol-e, iszol-e, vagy használsz-e egyéb élvezeti szereket.**

DOHÁNY

6. Szívtál-e valaha cigarettát, dohányt, szivart, vagy pipadohányt?

igen	1	☐
nem	2	☐ tovább a 12. kérdéshez

7. Mennyi idős voltál, amikor először rágyújtottál?

életkor.....

8. Mikor szívtál utoljára cigarettát, dohányt, szivart, vagy pipadohányt?

több, mint 1 évvel ezelőtt	1	☐
több, mint egy hónappal ezelőtt	2	☐
az elmúlt hónapban	3	☐

Ha az az elmúlt hónapban nem gyújtottál rá ugorj a 12. kérdésre, ha IGEN válaszold meg a következő kérdéseket is!

4. Hányszor voltál techno/acid/house vagy egyéb discoban az elmúlt négy hét során?

1 alkalommal	1	☐
2-3 alkalommal	2	☐
4-6 alkalommal	3	☐
8-12 alkalommal	4	☐
12-nél több alkalommal	5	☐

5. Ha éppen nem partyra/discoba méész, elsősorban hova jársz szórakozni?

kávézó	1	☐
bár	2	☐
mozi/színház	3	☐
(pop)koncert	4	☐
játéktér	5	☐
utca	6	☐
kultúrház	7	☐
házibuli	8	☐
barátok lakása	9	☐

9. Milyen gyakran dohányzol?

naponta	1	☐
hetente többször	2	☐
hébe-hóba, néha rágyújtok	3	☐
egyéb, mégpedig: _____	4	☐

10. Ha dohányzol, mennyi (cigarettát, dohányt, stb.) szívsz átlagosan egy nap?

.....

11. Milyen mértékben kapcsolódik a dohányzásod a disco/party látogatásokhoz?

csak ilyen helyeken dohányzom	1	☐
a discoban többnyire dohányzom, egyébként ritkábban	2	☐
mindenhol egyforma mértékben		

- dohányzom 3
- ezen a helyeken soha nem dohányzom 4
- egyéb, mégpedig: _____
- _____ 5

ALKOHOL

12. Ittál-e valaha is alkoholt?

- igen 1
- nem 2 tovább a 23. kérdéshez

13. Mennyi idős voltál, amikor először ittál alkoholt?

életkor.....

14. Mennyi idős voltál, amikor először voltál részeg?

- még soha nem voltam részeg 1
- életkor.....

15. Mikor ittál utoljára alkoholt?

- több, mint egy évvel ezelőtt 1
- több, mint egy hónappal ezelőtt 2
- az elmúlt hónapban 3

Ha az az elmúlt hónapban nem ittál, ugorj a 22. kérdésre, ha IGEN válaszold meg a következő kérdéseket is!

16. Milyen gyakran iszol?

- naponta 1
- hetente többször 2
- hébe-hóba, alkalmakkor 3
- egyéb, mégpedig: _____ 4

17. Ha iszol, milyen mennyiségű alkoholt fogyasztasz átlagosan?

.....

18. Milyen mértékben kapcsolódik az alkoholfogyasztásod a disco/party látogatásokhoz?

- csak ilyen helyeken iszom 1
- a discóban többnyire iszom, egyébként ritkábban 2
- mindenhol egyforma mértékben iszom 3
- ezen a helyeken soha nem iszom 4

egyéb, mégpedig: _____

_____ 5

19. Ha discoba/partyra mész, milyen mennyiségű alkoholt fogyasztasz átlagosan?

- .....dl. sört, vagy bort
- .....dl. töményt
- .....dl egyéb

20. Előfordult-e már, hogy vezettél, miután alkoholt fogyasztottál?

- soha 1
- igen, egyszer 2
- néha előfordul, de igyekszem elkerülni az ilyen helyzeteket 3
- gyakran fordul elő 4

21. Volt-e már valamilyen problémád az alkoholfogyasztásból kifolyólag?

- igen 1
- nem 2

22. Ha Igen, Írd le röviden, akár néhány szóval, hogy milyen problémád adódott?

.....

.....

HASIS, MARIHUÁNA

23. Szívtál-e valaha hasist, vagy marihuánát?

- igen 1
- nem 2 tovább a 39. kérdéshez

24. Mennyi idős voltál, amikor először használtál hasist, vagy marihuánát?

életkor.....

25. Hogy jutottál hozzá az első hasisodhoz, vagy marihuánádhoz?

- vettem 1
- kaptam 2
- már nem tudom 3

26. Hol jutottál hozzá az első hasisodhoz, vagy marihuánádhoz?

- otthon 1
- barátoknál/ismerősöknél 2
- valamilyen discóban 3
- egyéb szórakozóhelyen 4
- utcán 5
- iskolában 6
- valahol máshol, éspedig: _____ 7

27. Mikor szívtál utoljára marihuánát, vagy hasist?

- több, mint egy évvel ezelőtt 1
- több mint egy hónappal ezelőtt 2
- az elmúlt hónapban 3

Ha az az elmúlt hónapban nem szívtál, ugorj a 39. kérdésre, ha IGEN válaszold meg a következő kérdéseket is!

28. Milyen gyakran "szívsz"?

- naponta 1
- hetente többször 2
- hébe-hóba, alkalmakkor 3
- egyéb, mégpedig: _____ 4

29. Ha füvet használsz, hányszor szívsz egy nap átlagosan?

.....alkalommal

30. Milyen mértékben kapcsolódik a szívas a disco/party látogatásokhoz?

- csak ilyen helyeken szívak 1
- a discóban többnyire szívak, egyébként ritkábban 2
- mindenhol egyforma mértékben szívak 3
- ezen a helyeken soha nem szívak 4
- egyéb, mégpedig: _____ 5

31. A discon kívül hol használsz még hasist, vagy füvet?

- otthon 1
- barátoknál/ismerősöknél 2
- egyéb szórakozóhelyen 3
- házibulin 4
- máshol, mégpedig _____ 5

32. Kivel szívsz leginkább hasist, vagy füvet?

- egyedül 1

- partneremmel (barát/barátnő) 2
- barátokkal/ismerősökkel 3
- egyéb, éspedig _____ 4

33. Veszed magadnak többnyire a hasist, vagy a füvet, avagy mások ajánlják fel neked?

- többnyire veszem 1
- többnyire más ajánlja föl 2
- veszek és más is ajánl föl 3
- egyéb, éspedig _____ 5

34. Hol kapod, vagy veszed többnyire a füvet, vagy hasist?

- ismerősöknél/barátoknál 1
- discóban 2
- utcán 3
- dealertől 4
- máshol, éspedig _____ 5

35. Mennyi pénzt szentelsz átlagosan hasisra, vagy fűre havonta?

- semennyit 1
- maximum 1.000 Ft/hó 2
- maximum 2.000 Ft/hó 3
- maximum 5.000 Ft/hó 4
- maximum 15.000 Ft/hó 5
- több, mint 15.000 Ft/hó 6

36. Előfordult-e már, hogy vezetél, miután füvet szívtál?

- soha 1
- igen, egyszer 2
- néha előfordul, de igyekszem elkerülni az ilyen helyzeteket 3
- gyakran fordul elő 4

37. Volt-e már valamilyen problémád a fűszívással kapcsolatban?

- igen 1
- nem 2

38. Ha Igen, Írd le röviden, akár egy szóval, hogy milyen jellegű problémád adódott?

EGYÉB SZEREK

Az alkohol, a dohány és a hasis/fű mellett elérhetőek még más (élvezeti)szerek is. Szeretnénk megtudni, hogy mennyit tudsz ezekről és hogy használtál-e ilyen szereket.

39. Tudod-e, hogy hogyan néznek ki az alábbi szerek? A megfelelőt egy 'X' - szel jelöld!

Erre a kérdésre több választ is bekeresztelhetsz.

	folyadék	tableta	kapszula	por	egyéb
	1	2	3	4	5
a. amfetamin					
b. kokain					
c. ecstasy (XTC)					
d. LSD					
e. heroin					
f. mák					
g. kodein					

40. Tudod-e, hogy hogyan használják az alábbi szereket?

Erre a kérdésre több választ is bekeresztelhetsz.

	fecskendezik	lenyelik	szippantják	szívják	egyéb
	1	2	3	4	5
a. amfetamin					
b. kokain					
c. ecstasy (XTC)					
d. LSD					
e. heroin					
f. mák					
g. kodein					

41. Tudnál-e néhány szinonimát, vagy szlengszót felsorolni az alábbi szerekre?

a. amfetamin	.....	.....	.....
b. kokain	.....	.....	.....
c. ecstasy (XTC)	.....	.....	.....
d. LSD	.....	.....	.....
e. heroin	.....	.....	.....
f. mák	.....	.....	.....
g. kodein	.....	.....	.....

42. Ajánlottak-e föl neked valaha egyet, vagy többet az alábbi szerek közül? Ha igen, jelezd azt is, hogy hol történt ez.

Erre a kérdésre szerenként több választ is bekeresztelhetsz.

	igen,		igen,		igen,		igen,		igen,	
	nem	otthon	barátok-nál/isme-rősöknél	discoban (techno, stb. partyn)	egyéb szórakozó-helyen	utcán	iskolá-ban	egyéb		
	0	1	2	3	4	5	6	7		
a. amfetamin										
b. kokain										
c. ecstasy (XTC)										
d. LSD (trip)										

e. heroin								
f. mák								
g. kodein								
h. ragasztó, szípu								
i. más, mégpedig:								
1.								
2.								
3.								

43. Használtál-e valaha egyet is az alábbi szerek közül? Ha igen, jelezd azt is hogy mennyi idős voltál amikor először használtad a szert és hogy használtad-e intravénásan is?

Erre a kérdésre szerenként több választ is bekeresztelhetsz.

	nem	igen	igen	életkor
		nem intravénásan	intravénásan is	első alkalom
	0	1	2	3
a. amfetamin				
b. kokain				
c. ecstasy (XTC)				
d. LSD (trip)				
e. heroin				
f. mák				
g. kodein				
h. ragasztó, szípu				
i. más, mégpedig:				
1.				
2.				
3.				

44. Meg tudnád-e adni az összes alábbi anyagra vonatkozóan, hogy használtad-e ezeket az elmúlt 3 hónap során?

	nem	igen
	0	1
a. amfetamin (speed)		
b. kokain		
c. ecstasy (XTC)		
d. LSD (trip)		
e. heroin		
f. mák		
g. kodein		
h. ragasztó, szípu		

	nem	igen
	0	1
i. más, mégpedig:		
1.		
2.		
3.		
4.		

Ha nem használtál egyet sem a fenti szerek közül az elmúlt 3 hónapban, akkor ugorj a 46. kérdésre. Ha IGEN, válaszold meg a 45. kérdést is.

45. Milyen gyakran használtad az alábbi anyagokat az elmúlt hónap során?

	egyszer sem	1-5 nap	6-10 nap	több mint 10 nap	naponta
	0	1	2	3	4
a. amfetamin (speed)					

b. kokain					
c. ecstasy (XTC)					
d. LSD (trip)					
e. heroin					
f. más					
g. kodein					
h. ragasztó					
i. más, mégpedig:					
1.					
2.					
3.					

46. Ha lenne rá alkalom az elkövetkezendő fél év során, használnád-e a következő anyagokat?

	igen, biztosan	feltehetően igen	50%-os valószínűséggel	feltehetően nem	biztos, hogy nem
	1	2	3	4	5
a. alkohol					
b. hasis, marihuána					
c. amfetamin (speed)					
d. kokain					
e. ecstasy (XTC)					
f. LSD (trip)					
g. heroin					
h. más					
i. kodein					
j. ragasztó					
k. egyéb, éspedig:					
1.					
2.					
3.					

47. Az ismerőseid közül, hányan teszik a következő dolgokat...

	senki	egy pár	körülbelül a fele	a legtöbb	majdnem mindenki
	0	1	2	3	4
a. cigarettát szív					
b. alkoholt fogyaszt					
c. legalább hetente egyszer lerészegedik					
d. használt már amfetamint vagy ecstasyt (XTC)					
e. marihuanát, hasist szív					
f. használt már kokaint					
g. használt már heroint					
h. gyakran használ ecstasyt (XTC) vagy amfetamint					
i. szipuzik					
j. LSD-t (trip) használ					
k. vezet, miután ivott, vagy használt valamilyen anyagot					

l. drogot árul					
m. egyéb drogot használ					

48. Milyen jellegű problémákat tapasztaltál ismerőseid körében és mely drogokkal kapcsolatban?

	semmilyen	iskolai problémák	családi problémák	rendőrségi problémák	fizikai rosszullét	elvonási tünetek	lelki problémák
	0	1	2	3	4	5	6
a. amfetamin (speed)							
b. kokain							
c. ecstasy (XTC)							
d. LSD (trip)							
e. heroin							
f. mák							
g. kodein							
h. ragasztó							
i. egyéb drogok:							
1. -----							
2. -----							
3. -----							

A következő kérdésekre csak akkor kell válaszolnod, ha használtál már valaha ecstasyt (XTC), egyébként ugorj az 59. kérdésre!

49. Ha XTC-t használsz előfordul-e, hogy egy alkalommal több tablettát veszel be egymás után?

- nem, soha 1
- igen, néha 2
- elég gyakran 3
- szinte mindig 4

50. Mennyi volt a legtöbb tableta, amit egymás után vettél be, anélkül, hogy közben aludtál volna?

- 1 db 1
- 2 db 2
- 3-5 db 3
- 5-nél több 4

51. Mennyi volt a leghosszabb idő, amit alvás nélkül XTC hatása alatt töltöttél?

- 4 - 12 óra 1
- 12 - 18 óra 2
- 18 - 24 óra 3
- 24 - 36 óra 4
- 36 - 48 óra 5
- több, mint 48 óra 6

52. Előfordul-e, hogy az XTC hatása alatt mást is használtál, Mit? Többet is jelezhetsz!

- nem 1
- alkohol 2
- marihuána, hasis 3
- amfetamin (speed) 4
- kokain 5
- LSD 6
- heroin, kodein, vagy mák 7
- egyéb, éspedig: _____ 8

53. Használsz-e valamilyen anyagot, vagy gyógyszert az XTC kellemetlen utó-, vagy mellékhatásainak az enyhítésére?

- nem 1
- igen, mégpedig..... 2

54. Milyen mértékben kapcsolódik az XTC használatod a disco/party látogatásokhoz?

- csak ilyen helyeken használom 1
- a discóban többnyire használom, egyébként ritkábban 2
- a discóban többnyire használom, egyébként soha 3
- mindenhol egyforma mértékben használom 4
- discóban soha nem használlok XTC-t 5

egyéb, mégpedig: _____ 6

55. Milyen gyakran használasz ecstasyt (XTC), ha szórakozni jársz?

- mindig 1
szinte mindig 2
gyakran 3
az esetek felében 4
minden 3.-4. alkalommal 5
ritkábban 6
soha 7

56. Előfordult-e már, hogy vezettél, miután ecstasy-t (XTC) használtál?

- soha 1
igen, egyszer 2
néha előfordul, de igyekszem elkerülni az ilyen helyzeteket 3

gyakran fordul elő 4

57. Volt-e már valamilyen problémád az ecstasy(XTC) használatából kifolyólag?

- igen 1
nem 2

58. Ha igen, Írd le röviden, hogy milyen jellegű problémád adódott?

.....
.....
.....
.....

A következő kérdésekre csak akkor kell válaszolnod, ha használtál már valaha amfetamint (speed), egyébként ugorj a 69. kérdésre!

59. Mennyi volt a leghosszabb idő, amit alvás nélkül amfetamin hatása alatt töltöttél?

- 4 - 12 óra 1
12 - 18 óra 2
18 - 24 óra 3
24 - 36 óra 4
36 - 48 óra 5
több, mint 48 óra 6

60. Előfordult-e, hogy intravénásan használtál amfetamint?

- nem, soha 1
igen, egyszer 2
alkalmanként 3
gyakran intravénásan használom 4
szinte mindig vénásan használom 5

61. Anélkül, hogy aludnál körülbelül hányszor használasz ismételtlen amfetamint általában?

- csak 1-szer 1
2 - 3 alkalommal 2
3 - 5 alkalommal 3
5 - 8 alkalommal 4
8-nál többször 5

62. Előfordul-e, hogy más szerezket is használasz az amfetamin mellett, azzal egy időben, ha igen mik azok?

- nem 1
alkohol 2
marihuána, hasis 3
ecstasy (XTC) 4
kokain 5
LSD 6
heroin, kodein, vagy mák 7
egyéb, és pedig: _____ 8

63. Használ-e valamilyen anyagot, vagy gyógyszert az amfetamin kellemetlen utó- vagy mellékhatásainak enyhítésére?

- nem 1
igen, mégpedig..... 2

64. Milyen mértékben kapcsolódik amfetamin használatod a disco/party látogatásokhoz?

- csak ilyen helyeken használom 1
a discóban többnyire használom, egyébként ritkábban 2
a discóban többnyire használom, egyébként soha 3
mindenhol egyformán használom 4

discoban soha nem használok amfetamint 5

egyéb, mégpedig: _____ 6

65. Milyen gyakran használod amfetamint, ha szórakozni jársz?

mindig 1

szinte mindig 2

gyakran 3

az esetek felében 4

minden 3.-4. alkalommal 5

ritkábban 6

soha 7

66. Előfordult-e már, hogy vezettél, miután amfetamint használtál?

soha 1

igen, egyszer 2

néha előfordul, de igyekszem

elkerülni az ilyen helyzeteket 3

gyakran fordul elő 4

67. Volt-e már valamilyen problémád az amfetamin használatából kifolyólag?

igen 1

nem 2

68. Ha Igen, Írd le röviden, hogy milyen jellegű problémád adódott?

.....
.....
.....
.....
.....

69. **Képzeld el:** Mekkora szerinted a valószínűsége annak, hogy egy veled egyidős lánynak testi, vagy lelki problémái legyenek a következő dolgoktól:

	problémák				
	semennyi	kevés	rendszeres	gyakori	nagyon gyakori
	0	1	2	3	4
a. Napi egy doboz cigarettát szív					
b. Hétfőenként megiszik 6 üveg sört					
c. Majdnem minden nap iszik alkoholt					
d. Egyszer használ heroint					
e. Gyakran használ heroint					
f. Szinte minden nap szív hasist/füvet					
g. Egyszer használ kokaint					
h. Gyakran használ kokaint					
i. Majdnem minden nap eszik csokoládét					
j. Egyszer használ ecstasyt (XTC), vagy amfetamint					
k. Gyakran használ ecstasyt (XTC), vagy amfetamint					
l. Ha nem fogyaszt elegendő folyadékot XTC használat és folyamatos tánc mellett					
m. Ha nem pihen, nem hűti le magát időnként (hűvös, friss levegőn) a folyamatos tánc mellett					
n. Gyakran játszik nyerőautomatán					

70. **Képzeld el:** Mekkora szerinted a valószínűsége annak, hogy egy veled egy idős fiúnak testi, vagy lelki problémái legyenek a következő dolgoktól:

	problémák				
	semennyi	kevés	rendszeres	gyakori	nagyon gyakori
	0	1	2	3	4
a: Napi egy doboz cigarettát szív					
b. Hétfégenként megiszik 6 üveg sört					
c. Majdnem minden nap iszik alkoholt					
d. Egyszer használ heroint					
e. Gyakran használ heroint					
f. Szinte minden nap szív hasist/füvet					
g. Egyszer használ kokaint					
h. Gyakran használ kokaint					
i. Majdnem minden nap eszik csokoládét					
j. Egyszer használ ecstasyt (XTC), vagy amfetamint					
k. Gyakran használ ecstasyt (XTC), vagy amfetamint					
l. Ha nem fogyaszt elegendő folyadékot XTC használat és folyamatos tánc mellett					
m. ha nem pihen, nem hűti le magát időnként (hűvös, friss levegőn) a folyamatos tánc mellett					
n. Gyakran játszik nyerőautomatán					

71. Milyen mennyiségű folyadékot fogyasztasz, ha discoba mérsz?

- maximum egy pohárral (3 dl) 1
- körülbelül két pohárral (6 dl) 2
- 3-4 pohárral (kb. 1 liter) 3
- 5-7 pohárral (kb. 1-másfél liter) 4
- körülbelül 2 litert 5
- több, mint 2 litert 6

72. Általában mit iszol a discoban?

- tiszta csapvizet 1
- valamilyen üdítőt 2
- energialtalt (Red Bull, stb.) 3
- könnyű alkoholt (sör, bor) 4
- koktélok 5
- tömény italokat 6
- egyéb, éspedig _____ 7

73. Körülbelül mennyi pénzt költesz el összesen (belépő, italfogyasztás, drogok, cigaretta, benzin, taxi, stb.) egy olyan estén, mint amilyen a mai?

- maximum 1000 Ft-ot 1
- 2000 - 3000 Ft-ot 2
- 4000 - 5000 Ft-ot 3
- 5000 - 10.000 Ft-ot 4
- 10.000 - 15.000 Ft-ot 5
- több, mint 15.000 Ft-ot 6

Végezetül szeretnénk feltenni néhány általános kérdést.

74. Milyen nemű vagy?

- férfi 1
- nő 2

75. Mennyi idős vagy?

..... éves

76. Mi az irányítószámod?

a négy számot írd le..... □□□□
77. Kivel élsz egy háztartásban?

- egyedül 1 □
partnerral (baráttal, barátnővel) 2 □
házastárssal (és gyerekekkel) 3 □
szülőkkel (és testvér/ek/kel) 4 □
egyik szülővel (és testvér/ek/kel) 5 □
gondozónál/nevelőszülőnél 6 □
egyéb családtagoknál 7 □
váltakozva barátoknál, családnál 8 □
egyéb, mégpedig: _____ 9 □

78. Mivel foglalkoznak a szüleid?

apa .....
anya .....

79. Körülbelül mennyi a veled egy háztartásban élők egy havi keresete?

- kevesebb, mint 30.000 Ft 1 □
30.000 – 50.000 Ft 2 □
50.000 – 80.000 Ft 3 □
80.000 – 130.000 Ft 4 □
130.000 – 200.000 Ft 5 □
200.000 – 500.000 Ft 6 □
több, mint 500.000 Ft 6 □

80. Mi az elsődleges elfoglaltságod?
(minimum heti 3 nap)

- iskola/tanulás 1 □
munka 2 □
semmilyen elfoglaltság 3 □
egyéb, és pedig _____ 4 □

81. Ha tanulsz, milyen oktatásban veszel részt jelenleg?

- általános iskola 1 □
szakmunkásképző 2 □
szakközépiskola 3 □
gimnázium 4 □
főiskola 5 □
egyetem 6 □
egyéb, és pedig: _____ 7 □

82. Hányadik osztályba jársz jelenleg?

iskolaév..... □□

83. Mi a legmagasabb iskolai végzettséged?

- általános iskola 1 □
szakmunkásképző 2 □
szakközépiskola 3 □
gimnázium 4 □
főiskola, egyetem 5 □
egyéb, és pedig: _____ 6 □

84. Van saját bevételed?

(Bevétel alatt az ösztöndíjat, a szülőktől kapott pénzt, a munkabért, a zsebpénzt és/vagy a ruhapénzt értjük együttesen.)

igen, és pedig.....□□□□ Ft/hónap
nincs..... 2 □

85. Melyeket ismered az alábbi szervezetek közül? Jelezd azt is, hogy kerültél-e valaha is kapcsolatba valamelyikkel az alábbi szervezetek közül (telefon is számít)! Ha más szervezetekkel voltál kapcsolatban, azt is jelezd!

	Ezt a szervezetet...		Megkerestél-e valaha is a szervezetet....				
	ismerem	nem ismerem	nem, még soha	igen, az elmúlt hónapban	igen, az elmúlt 3 hónapban	igen, az elmúlt évben	igen, még régebben
	0	1	2	3	4	5	6
Drog Stop telefonszolgálat							
Jász utcai Drogambulancia							
Budai Drogambulancia							
RÉV Drogambulancia							
egyéb:							
1.							
2.							
3.							

Most vagy kész a kérdőív kitöltésével.

Köszönjük az együttműködésedet!